

Pcštnino plačana v gotovini.



# ŽENA IN DOM

ŠTEV. 1

JANUAR 1940

LETO XI.

Priložen je gospodinjski koledar 1940



PREPROGE  
ZAVESE  
TAPETNO BLAGO  
LINOLEJ

MANUFAKTURA

F. KS. **SOÚVAN**  
LJUBLJANA, MESTNI TRG 24



**Težka odločitev.** Že 11 let sem vdova. Dopolnila sem svoje 40. leto in imam 16letno hčerko. Za ponovno možitev se skozi vsa dolga leta nisem mogla odločiti, ker nisem srečala človeka, ki bi bil res dober in vdan. Lani pa sem se seznanila z ruskim emigrantom, ki mi je začel resno dvoriti in mi izkazovati najrazličnejše usluge. Prepričana sem, da me resnično ljubi. Že 15 mesecev se bliže poznavava, pa niti enkrat še nisem podvomila, da bi ga razen ljubezni vodila k meni kakršnakoli sebična misel.

Istočasno pa mi dvori še drug moški. Ta pa je domač človek, v dobrem položaju in tudi bolje situiran od prvega. Tudi on je jako dober, le to me moti, da je vedno na potovanju, dočim bi bil prvi lahko vedno pri meni. Moja hčerka je vse bolj na strani drugega, ker ji zna lepo govoriti in ker prvega po zunanosti prekaša. Tako težka mi je odločitev in kar strah me je bodočnosti! To tem bolj, ker poznam pre mnogo nesrečnih zakonov. Saj se prepogosto šele po poroki pokaže pravi značaj moža. Odločitev pa mi je še toliko težja, ker mi je že danes hudo ob misli, da bi mogla kateremukoli izmed obeh prizadeti krivico ali bolečino. — Prosim Vas, da mi poveste svoje mnenje in mi svetujete, kaj mi je storiti!

Sk. K.

**Odgovor:** Kadarkoli naj človek izbira med dvema možnostima, je odločitev vedno težka. Težka je tedaj, ko gre za vsakdanje, malenkostne zadeve, tem težja pa, ko gre za vprašanje življenjske važnosti, kakor je to vprašanje izbire zakonskega druga. «Vzemite tega, onega drugega pa odklonite», tega Vam ne moremo svetovati ne jaz ne nihče drug na svetu. Vprašanje zakona ni vprašanje enega dneva ali enega leta, ampak vprašanje celega dolgega življenja. In zato je tudi vse premalo, če ga gledamo samo z vidika položaja, narodnostne pripadnosti in prikupnejše zunanosti. Za složno sožitje je predvsem važno nagnjenje. Ni neogibno potrebno, da se to nagnjenje imenuje «velika ljubezen». Nekaj pa nas mora brezpogojno privlačevati in vezati na svojega bližnjega druga. Prav vseeno pa je, ali je ta vez ljubezen ali spoštovanje, osvajajoča nežnost in dobrota ali pa zmožnost in sposobnost. Važno je le to, da je ta vez trdna in močna, da je ne bo zrahljala že siva enoličnost vsakdanjosti in tudi ne dogodki, ki jim v nobenem zakonu ni mogoče uiti.

V življenju, zlasti pa še v življenju dveh tesno povezanih bitij, se vrstijo dogodki lepi in težki, veseli in žalost-

**Rajši več kakor premalo!**

V tem so vsi složni. Podobno je tudi pri «Pravem Francku», poznanim kvalitetnem kavnem dodatku. «Franck» daje vsaki kavi bolj poln, finjši okus in lepšo barvo. Zato vzemite pri kuhanju kave vedno dobro mero «Francka», rajši več, kakor premalo.

**Franck**  
KAVNI PRIDATEK

ni. Nekaj časa sicer res teče življenje po lepi, uglajeni poti, in prav vse je lepo in svetlo. A kaj kmalu se pokaže — in to v vseh zakonih brez izjeme — kako malenkostnega povoda je treba, da mož prestane biti nežen, pozoren in uvideven, in kako nezatenen je lahko kak njegov pogrešek, pa se vendar nad njim spotaknemo in zgrozimo. Le vse prehitro se pojavijo prve malenkostne nevšečnosti in se na doslej jasnem zakonskem obzorju pojavijo prve sence, ki težijo dušo in srce, četudi so še tako rahle.

«Ljubezen gore prestavlja», pravi stari ljudski pregovor, čigar neizpodbitna resnica se pač nikjer drugje ne pokaže tako očitno, kakor ravno v zakonu.

Če ga boli zob ali glava, se ta ubogi, trpinčeni mož smili svoji ženi v dno srca. Sama ne ve, kako naj mu izkaže svoje sočutje, kako naj mu pomaga. Pa pogledjmo moža, ki ga žena ne mara! «Pomehkuženega sitneža» ga bo imenovala, čeprav je njegova bolečina morda neprimerno večja od bolečine onega prvega. Mož, ki ga ima žena rada, pride iz službe utrujen in izmučen; mož, ki ga žena ne mara, pa siten in pust. Ljubljenemu možu se poda še tako kričeča kravata; neljubljeni mož pa bo s prav takšno kravato nemogoča prikazen. Ljubljeni mož nima uspehov, ker nima sreče; neljubljeni pa zato, ker je nesposoben in len.

Človeka, ki ga ljubimo, gledamo pač

skozi rožnata stekla svoje ljubezni. In vse lažje je prezreti hibo, odpustiti krivdo ali napako njemu kakor pa človeku, ki nam je brezpomemben in tuj. Pa ne samo pri hibah in napakah, tudi pri žalitvah odloča vpliv ljubezni. Res je sicer, da nas žalitev ali krivica ljubljenega človeka vse bolj boli in skeli. A že prvi nežni pogled, že prva prijazna beseda zbrise to bolečino ne samo iz srca, ampak tudi iz spomina, medtem ko človeku, ki nam ni ljub, žaljivke niti ne pozabimo niti ne odpustimo. To so sicer malenkosti, pa so vendar te malenkosti navadno povod prvemu nesoglasju, prvi odtujitvi.

V prvi vrsti torej preudarite svoj odnos, svoja čustva do tistega, kateremu se nameravate zavezati za vse svoje nadaljnje življenje. In potem ne pozabite, da ima vsak človek svoje hibe in napake, in da je lažje prezreti ljubljenemu človeku deset napak, kakor neljubljenemu eno samo. In še tega se zavedajte, da je lažje prilagoditi se komurkoli in čemurkoli tedaj, ko je človeku 20 let, kakor takrat, ko jih ima že 40. Nikamor se Vam ne mudi, gospa! Zato tudi ne hitite. Včasih zadostuje samo beseda, samo kretinja, da spoznamo, po kateri poti moramo kreniti.

**Prevarana in obupana P. B.** Tu na tem mestu Vam ne moremo odgovoriti. Ničesar ne ukrenite, dokler ne dobite od nas odgovora. Sporočite ime in naslov.

**Te besede veljajo  
tistim, ki še niso  
plačale letošnje  
naročnine.**

Dne 2. januarja boste dobili po pošti v modri kuverti našo tiskovino. V desnem voglu zgoraj je natisnjena številka. Ta številka pomeni znesek, ki ga še dolgujete za leto 1939. in katerega zanesljivo nakažite takoj 2. januarja.

Izreden uspeh  
v radiofoniji

pomenijo za leto 1940

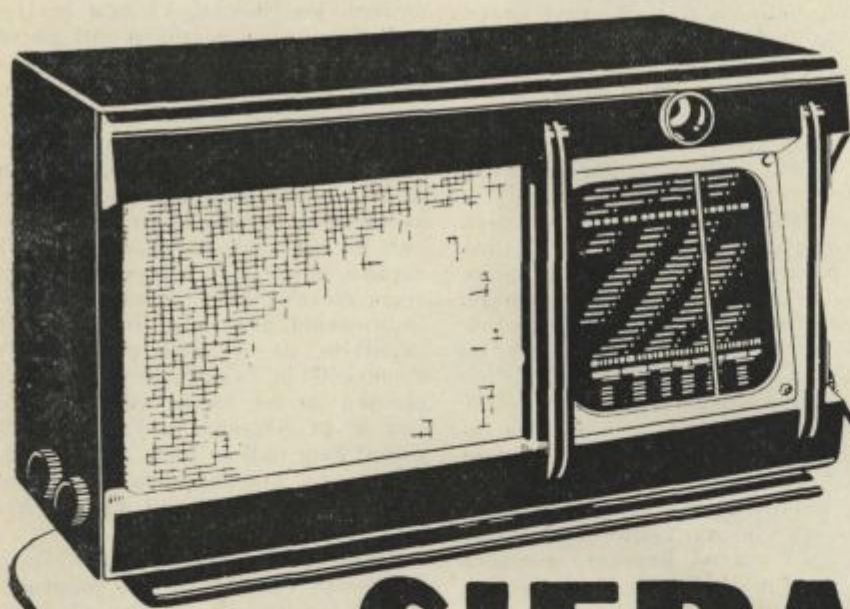
## **SIERA APARATI**

**SIERA** • radioaparati so  
**prvovrsten holandski izdelek**

Narejeni so iz pristnega materiala  
Tehnično so neprekosljivi in dovršeni

**SIERA** radioaparati se odlikujejo po:

solidni konstrukciji  
izredni kvaliteti tona  
odličnem sprejemu kratkih valov  
visoki selektivnosti  
zanesljivosti in trpežnosti  
elegantni zunanosti  
po preprosti, otroško lahki  
uporabi in po nizki ceni



ZAHTEVAJTE  
PREDVAJANJE  
APARATOV

**SIERA** *Radio*

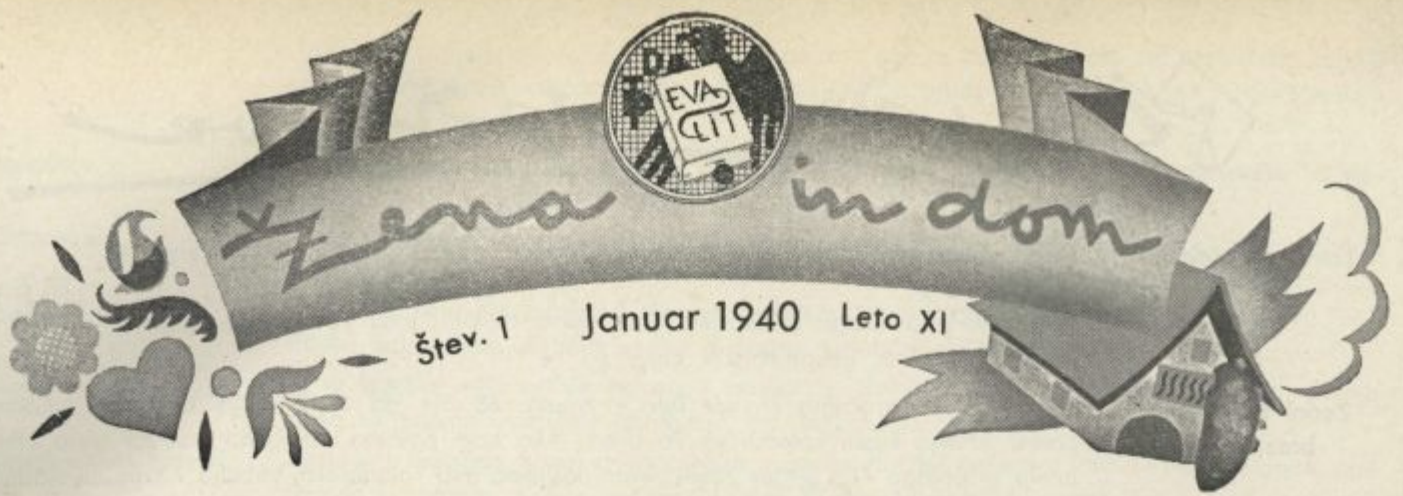


Glavno zastopstvo za dravsko banovino:

Ljubljana - Miklošičeva cesta 30

**BRUNO KLEMENČIČ**

Telefon števil. 35-58



Vesele božične praznike in srečno, zdravo  
ter mirno Novo leto Vam iskreno želi  
uredništvo in uprava



## Zaupaj vase!

V življenju imajo srečo in uspeh samo tisti ljudje, ki vidijo zmerom svoj cilj pred seboj, ki se ne plašijo dela, ne strašijo borb in trdno verujejo, da bodo svoj cilj dosegli. Trgovec, ki po prvih izgubah ne klone takoj, se mnogo hitreje spet postavi na noge, kakor pa človek, ki takoj začne obupavati in trditi, da nima sreče v življenju. Najhujše, kar se ti more pripetiti v življenju, je to, da izgubiš svoj dobri glas. Enako hudo je pa tudi, če izgubiš vero v samega sebe! Če si izgubila zaupanje vase, potem si izgubila hrbtnico, in brez hrbtnice človek ne more stati.

Cilj vsake ženske je, da postane dobra žena, dobra mati, spretna gospodinja. Imej zmerom ta cilj pred seboj! Če kakšen mesec ne izhajaš s svojimi dohodki tako, kakor si se skrajja namenila, ne vrzi takoj puške v koruzo, temveč skleni, da boš prihodnji mesec bolje gospodarila. Ako ti hišni gospodar nenadoma odpove stanovanje, ne obupaj! Morda boš našla lepše in udobnejše stanovanje za manjšo najemnino! Zaupaj vase, zaupaj v svoje zmožnosti in pojdi pogumno na delo. Malodušni ljudje nikoli ne dosežejo znatnih uspehov. Sreča je neskončno nežna rastlinica, ki potrebuje močne opore in mnogo sonca. Če hočeš torej živeti v srečnem zakonu in doseči v življenju svoj cilj, moraš biti pogumna, vztrajna in optimistična. Sama si kuj svojo usodo. Ne poslušaj prijateljic, ki ti čenčajo o zli usodi, o zlohodni zvezdi, pod katero si rojena, o smoli, ki ti je vedno za petami; zato bodi odločilna svetla plat življenja. Ne pusti, da bi ti kdo izpodkopal vero vase, da bi te omalovaževal, tudi mož ne! A tudi sami sebi ne dovoli, da bi te obhajale črne misli in dvomi v uspeh.

Slabe gmotne razmere in razočaranja naj te le še bolj izpodbujajo. S pogumom in z optimizmom jih boš premagala, če ne danes — pa jutri, toda gotovo jih boš premagala. Če je bilo zadnje leto v marsičem slabo zate, bo prineslo morda novo leto kaj dobrega. Veruj v svetlo plat življenja! Ta vera ti bo dala moč, da boš dosegla, kar hočeš. Ta vera te bo duhovno poživila. Po kratkem premisleku boš odkrila nova pota, nove načine, kako bi se dalo lažje in bolje živeti. Vera vase te izpodbujajo in podpira pri vzgoji otrok in ti pomaga prikleniti moža na dom. Pogumnega in optimističnega človeka imajo vsi ljudje radi!

Zaupaj vase!

# Pismo uprave

- Letna naročnina.** Vsaka naročnica dobi poleg 12 številčk «Žene in doma» in 10 prilog za kroje in ročna dela za . . . . . 68 din  
12 številčk družinskega mesečnika «Prijatelj» z 10 prilogami «Za pridne roke» . . . . . 62 din  
in pet praktičnih gospodinjskih knjig za . . . . . 37 din.
- Žepni koledarček brezplačno.** Ako plačate naročnino za vse leto v znesku 68 din do 5. januarja 1940, Vam bomo poslali krasen žepni koledarček 96 strani. Ako nam pošljete naročnino tudi za revijo «Prijatelj» in prilogo «Za pridne roke», Vam pošljemo dva koledarčka, vezana v svilo ali modno platno. Prečitajte rumeno dopisnico, ki je priložena na prvi strani.
- Plačevanje naročnine v obrokih.** Naročnice, ki bi ne mogle plačati naročnine za vse leto naprej, lahko plačujejo naročnino tudi v obrokih. Seveda jih prosimo, da za vsak obrok doplačajo po en dinar, kolikor znašajo poštni in manipulacijski stroški za vsako vplačilo.
- Naročnina mora biti plačana najmanj za en mesec naprej.** Če plačajo naročnino v dveh polletnih obrokih, se naročnina zviša za 2 din, pri četrletnih obrokih za 4 din in pri mesečnih obrokih za 12 din.
- Praktične knjige za polovično ceno.** Posamezna knjiga stane za nenaročnice 30 din, naročnice jo pa dobe za . . . . . 15 din. Pri tem opozarjamo naročnice na seznam knjig, ki je vшит v 12. številki.
- Nagrade za pridobivanje novih naročnic.** Ako nam pridobite eno naročnico, si lahko izberete: brisačo ali žlico in vilice za solato ali žlico in vilice za turiste ali pa denarnico.  
Ako nam pridobite dve naročnici, si lahko izberete: par svilenih nogavic ali žlico iz nikelj-kroma ali vilice iz nikelj-kroma ali nož iz nikelj-kroma ali samovar ali žepni nož ali pa električno žepno svetilko.  
Nagrado, ki si jo izberete, Vam pošljemo takoj, ko Vaša naročnica poravna naročnino za vse leto.
- Brezplačni nasveti.** Na krojni poli bomo prinašali 12—14 krojev za preprostejša oblačila. S tem bo ustrezno tistim, ki si hočejo z majhnimi sredstvi same napraviti obleke. Ako imate kakšno željo za svoja oblačila, nam to pet tednov pred izidom pole sporočite, pa Vam bomo Vaš kraj na poli narisali. Seveda sporočite tudi natančne mere.
- Krojna služba.** V «Ženi in domu» bomo odslej naprej prinašali po osem strani modelov. Za kraj obleke, katerega si izberete, nakažite znesek, ki je pri popisu modela označen. Brez nakazanega zneska kroja ne morete dobiti, ker moramo denar nakazati v inozemstvo. Kraj dobite v šestih dneh.

Velikost	I. cm	II. cm	III. cm	IV. cm	V. cm	VI. cm
Gornja širina	90	95	102	108	114	120
bočna širina	110	105	110	115	120	130
cela dolžina	izmed 116	izmed 118	izmed 120	izmed 120	izmed 120	izmed 120
	in	in	in	in	in	in
	118	120	122	122	122	122

- Pet položnic na leto.** Da boste imeli dovolj položnic za uporabo, bomo prilagali položnice prvi in četrti številki «Žene in doma». Tri položnice dobite julija, septembra in decembra po pošti. Zato prosimo, da položnice dobro shranite.
- Še več položnic.** Če pa boste vseh pet položnic porabili ali založili, dobite za 25 par novo položnico pri vsakem poštnem uradu. Na tako položnico zapišite na sprednji strani: «Žena in dom», uprava, Ljubljana, štev. 15.490.
- Reklamacije.** Kadar ne dobite revije ali knjige do 8. vsakega meseca, pišite upravi dopisnico. Uprava bo takoj uvedla reklamacijsko postopanje. Če se revija in knjiga ne najdeti, Vam uprava pošlje nov izvod. To se pa zgodi le tedaj, če izgubljeno reč za časa reklamirate. Na pri-

tožbe po preteku 15 dni se ne moremo ozirati, ker se takrat ne da več ugotoviti, kdo je prevzel Vaš list in knjigo. Izvolite si to v koledar zapisati, da ne bo kasneje zamer, če nam list ali knjiga poideta.

- Preselitev.** Kadar se preselite, Vas prosimo, da nam to 14 prej, preden list izide, sporočite z dopisnico in da zapišete razločno svoje ime, staro bivališče in novi naslov.
- Odpovedi.** Če že morate revijo iz kateregakoli razloga odpovedati, storite to vedno 15. novembra vsakega leta, ker imamo sicer gmotno škodo. Prosimo Vas pa, da nam, če količkaj mogoče, pridobite za svojo odpoved drugo naročnico. Naša hvaležnost Vam bo zagotovljena. Kadar nam pišete, zapišite vselej razločno natančni naslov in priimek.
- Razločni naslovi.** S to številko smo pričeli objavljati povest iz življenja «Njena skrivnost», ki jo je spisala naša sotrudnica priznana pisateljica Ina Slokanova.
- Nova povest.** Na željo naročnic bomo gospodinjske nasvete združili na enem listu. Ta list odtrgajte, preganite in shranite. Konec leta boste imeli 40 strani praktičnih nasvetov.

## Vašim željam lahko ugodimo...

Gotovo se spominjate, da smo Vas lansko leto vprašali o Vaših željah. Takrat smo Vas tudi prosili za nasvet, kako naj «Ženo in dom» še bolj izpopolnimo. Hoteli smo vedeti, kaj Vas najbolj zanima.

Večina naročnic nam je dala prav pametne nasvete, za katere se jim še enkrat zahvaljujemo.

Izmed 13 vprašanj, ki smo jih dali, je na sedmo vprašanje: «Ali želite več ročnih del?» večina pritrnilno odgovorila, kakor da so že vse slutile, da pridejo taki časi, ko se bodo žene bolj ko kdaj prej ukvarjale z ročnimi deli.

Veliko naročnic pa je izrazilo željo, da naj izhaja «Žena in dom» vsakih 14 dni, ker potrebujejo še več nasvetov, kakor jih more «Žena in dom» prinesiti enkrat na mesec.

Da ugodimo splošni želji in da bodo imele naročnice čim več koristi od naše založbe, bomo z novim letom tudi v družinskem mesečniku «Prijatelj» prinašali praktične in koristne nasvete. Poleg teh bomo tiskali za Vas prilogo «Za pridne roke». Na osmih straneh bodo slike lepih ročnih del in na štirih straneh popisi in vzorci, tako da boste vsako ročno delo izvrševali z lahkoto, brez tuje pomoči. Različni modeli, slike in risbe ter obširni popisi Vam bodo omogočili, da boste družini in sebi lahko napravili krasne pletene in kvačkane pulovre, jopice, žempe, telovnike, pleteno perilo in oblekice za otroke. Veliko veselje boste imeli z različnimi ročnimi deli za dom, n. pr. z zastori, pregrinjali, prti in prtiki, blazinami, preprogami in drugimi okrasnimi deli. Na koncu leta boste

imeli na 120 straneh lepo zbirko vseh tehnik ročnih del. Na ostalih 280 straneh bodo različni nasveti, članki, povesti in drugo zabavno čtivo, skupaj 400 strani. Tak časopis Vam bo zdaj v teh hudih časih dober pomočnik, ki veliko nudi in malo stane.

12 številčk «Prijatelja» in 10 prilog «Za pridne roke» boste dobili za din 17.— četrtletno. Pošiljali Vam ga bomo 15. vsakega meseca.

Ko smo v začetku tega meseca vsem našim naročnicam razposlali vabilo na naročbo «Prijatelja» in priloge «Za pridne roke», smo dobili naročilnice od velike večine naročnic. Zato smo se odločili, da ga pošljemo 15. januarja 1940 vsem našim naročnicam.

Če se ne boste naročili na «Prijatelja» in prilogo «Za pridne roke», pa Vas prosimo:

1.) da 15. januarja kar pismonoši, ki Vam bo prinesel «Prijatelja», vrnete pošiljko ali

2.) list pregledate in, če Vam ne bo všeč, prečrtajte svoj naslov, ki bo nalepljen na vrečici, ter zapišite «Ne sprejemem» in oddajte na pošti;

3.) naslova, ki bo nalepljen na vrečici, ne smete odtrgati ali tako močno prečrtati, da bi se naslov ne mogel prebrati, ker sicer ne bomo vedeli, katera je list vrnila.

Ako boste «Prijatelja» in prilogo «Za pridne roke» obdržali, Vas bomo vpisali med naročnice in Vi se s tem obvezete, da boste poleg naročnine 68.— din za «Ženo in dom» plačali tudi naročnino za «Prijatelja» in njegovo prilogo, ki znaša 62.— din, skupaj torej 130.— din, oziroma s petimi gospodinjskimi knjigami vred 167.— din.

## ZOPET IMAMO LEPO DARILCE ZA VAS...

Nagrado, katere boste gotovo veseli. Nekaj, kar boste vse leto potrebovali. Majhen, ličen žepni koledarček za Vašo torbico. Tiskan bo na angleškem biblijskem papirju. Imel bo 96 strani. V tem koledarčku boste našli marsikatero podatke, ki jih vsak dan potrebujete. V koledarček boste vpisovali tudi intimne, srčno zaupne reči, katere sicer nikomur ne izdate. Nič drugega Vam ni treba storiti, kakor da nakažete do 5. januarja 1940 naročnino din 68.—. S tem nakazilom nam prihranite mnogo dela.

Če pa nam nakažete naročnino za družinski mesečnik «Prijatelj» in za prilogo «Za pridne roke» 62.— din, Vam bomo poslali dva taka žepna koledarčka, tako da boste lahko enega poklonili svoji prijateljici.

Ako pa nam nakažete tudi naročnino za pet gospodinjskih knjig 37.— din, vse skupaj torej 167.— din, Vam Vaša dva koledarčka zvežemo v svilo ali modno platno.

Še danes zapišite svoje ime na dopisnico, ki je priložena spredaj lista.

# Marko je diplomiral



et minut, ali pa morda še več, je stal Marko Novak na oglu skoraj prazne zakotne ulice in se ni mogel odločiti, da bi stopil v hišo na oni strani, kamor je bil namenjen in kamor je prav za prav moral iti.

Da, moral!

Nasmehnil se je, čeprav bi se bil rajši razjokal, in se počasi odpravil čez cesto. Sredi poti pa je zagledal ob oknu v prvem nadstropju bel ženski obraz, ki se je začudeno in prestrašeno zastrmel vanj. Stekel je v

hišo in po stopnicah v prvo nadstropje, kjer ga je pri oknu gosposko opremljene sobe še zmerom čakala gospa Zofija, ločena žena gospoda Skaze.

«Ali se ti je kaj zgodilo, Marko?» je zaklicala preplašeno, in njena rahlo uvela lica je zalila bežna rdečica. «Ali se ti je kaj zgodilo?»

«Da, diplomiral sem!»

Pognal se je s trudnimi, opotekajočimi koraki do prvega stola ob veliki, okrogli mizi in se srepo zagledal v kot.

Gospa Zofija ga je nekaj časa molče opazovala, potem pa je morala še sama sestiti.

«Ampak to je vendar veselo in ne žalostno, Marko!» je rekla naposled, Novak pa ji sploh ni odgovoril.

«Marko! Diplomiral si, pa si potr, kakor bi te bila doletela najhujša nesreča. Bodi srečen in vesel! Zdaj se bo nama pač lahko izpolnila želja, vroča želja, Marko!»

Vstala je in stopila tik k njemu. Zarila je svoje mehke, negovane roke v njegove temne lase in rekla s sladkim, pojočim glasom:

«Marko, saj veš, da bi umrla zate!»

Ježno, skoraj surovo se ji je umaknil.

«Marko!»

«Pusti me vendar, Zofija, pusti!» je zavpil. «Saj vidiš, da sem truden in razburjen!»

Umaknila se je k vratom in si zakrila obraz z rokami.

Ko jo je nekaj minut pozneje pogledal, je videl, da so ji kapljale solze izmed prstov, kakor otroku, ki ne ve, kam bi se zatekel in skrnil.

«Zofija,» je rekel, «Zofija, poslušaj!»

Umaknila je roke z obraza in se s svetlim pričakovanjem ozrla v njegov blede obraz.

«Zofija, nikar ne bodi huda, saj ne bom nikoli pozabil, kar si storila dobrega zame!»

In kakor da hoče prepričati samega sebe o resničnosti svojih besed, je trdo in ostro dodal:

«Tebi se moram zahvaliti, da sem danes diplomiral, tebi, Zofija. Saj si me ti rešila iz stiske, ko mi je pred dvema letoma umrla mati!»

Šele zdaj se ji je približal in ji strgal roke z objokanih lic, zakaj njegovo nepričakovano priznanje ji je znova zvabilo solze v oči.

«Zmerom si bila dobra z menoj, zmerom!»

«Da,» je rekla, in glas se ji je tresel, «hvaležen si mi, samo hvaležen in nič drugega!»

«Nisem ti samo hvaležen!» je zaklical, toda tako malo prepričevalno, da ga je postalo sram pred samim seboj.

«Nisem ti samo hvaležen, tudi rad te imam!»

Vdano vprašujoče ga je pogledala skozi solze in prav tako vprašala:

«Ali res, Marko?»

«Res, Zofija!»

Prijela je njegovo roko in si jo pritisnila na vroča, objokana lica.

«Kako sem srečna, kako sem vesela! Zdaj boš moj mož, in prav nihče naju ne bo več ločil!»

Medtem se je v sobi zmračilo, da je le še slabo videla njegov obraz.

«In ti, Marko, ali si srečen?»

«Da, srečen sem!»

V svoji sreči je bila gospa Zofija tako zaslepljena, da ni čutila in razumela trpkosti njegovih besed. Veselo in razposajeno je stekla iz sobe, a se je kar nato spet vrnila.

«Nekaj časa boš moral biti sam, Marko!» je zaklicala. «Pripravila nama bom tako večerjo, kakršne ne bo imel danes nihče drug v mestu!»

Marko Novak je počakal, da so se zaprla kuhinjska vrata za njo. Potem je ugasnil luč, ki jo je bila prej prižgala, in se tiho po prstih odpravil skozi veliko stanovalje na stopnišče in od tod na ulico.

Izpod temnega neba se je usipal droban, trd sneg in od reke za mestom je silil na ulice oster, mrzel veter.

V takšnem vremenu Marko ni mogel ostati na cesti. Ker ni imel nikogar, kamor bi se zatekel, komur bi poštožil svojo bol, je stopil v najbližjo kavarno in sedel k prazni mizi v kot. Vzel je časopis v roke, samo da bi mu ne bilo treba gledati ljudi, saj brati tako ni mogel. Strmel je v črke pred seboj, a ni razumel njih pomena. Zanj je bilo vse brez smisla. V kavarni vendar ne bo mogel ostati vso noč. Nekje bo moral počakati jutra!

Toda kje? Očeta ni imel in ne matere več, sestra je služila nekje v Srbiji in mu je le redkokdaj pisala. Tako bo nazadnje vendarle moral h gospe Zofiji, saj ga je dve leti redila in podpirala, da je lahko študiral.

Dvignil je glavo, ker se mu je zazdelo, da so vsi pogledi uprti vanj, da je v vseh glavah ista misel:

«Poglejte, živel je z ločeno ženo, samo da je dosegel, kar je hotel!»

Toda ne! Nihče se ni zmenil zanj.

Tisti hip se je zbudil v njem stari ponos, ponos, ki ga je vzgojila v njem njegova mati. Ali ni človek, kakor so vsi drugi? Tudi on ima pravico do poštenega življenja! Naj si misli Zofija o njem, kar hoče, ne bo se vrnil k njej! Ko bo kaj zaslužil, ji bo vrnil, kar je potrosila zanj! Za svoje srčne bolečine si bo že našla uteho, saj je za to še zmerom dovolj mlada in bogata!

Toda noč bo vendarle moral prebiti nekje!

Ob tem spoznanju, ki je bilo tako jasno in neizpremenljivo, da ga je kar zazebljo pri srcu, se mu je glava globoko povesila. Bog ve, kako dolgo bi bil ostal tako, da se ga ni dotaknila ženska roka.

«Irena!»

«Da, Marko! Pozdravljen! Zakaj si tako zamišljen, saj je danes vendar vesel dan zate, ali ne? Čestitam!»

«Hvala!» je rekel, srečen, da je prisledla in da ga je gledala s svojimi odkritimi, prijaznimi očmi.

«Blagor tebi!» je rekla. «Mene pa še čakata dve leti. Le pomisli, dve leti stradanja, prošenj in miloščin! Samih miloščin!»

Njena lica so ostala brez življenja, le oči so živo govorile.

«Da,» je rekel Novak premišljevaje, «diplomiral sem, pa ne vem, kam pojdem spat!»





Ante Kornič  
Fotoklub Ljubljana

Pravljica

«Seveda,» je nadaljeval, ko je opazil njene široko razprte oči, «k Zofiji bi lahko šel, k Zofiji!»

Čutil je, kako mu je vsa kri zginila z obraza in kako ga je v grlu stisnilo.

«Veš kaj, Irena!» je vzkliknil, «nikar ne govoriva o tem!»

In res sta dolgo molčala. Kaj sta pa hotela! Bila sta sicer stara znanca še iz otroških let, toda čeprav sta bila mlada, je bilo njuno življenje težko, polno večnih skrbi za vsakdanji kruh in obstoj. In nikdar nista doživela kaj posebno lepega in veselega.

Pač! Nekoč, pred tremi ali štirimi leti, ko je še živela Markova mati in je hodila Irena še v gimnazijo, je bila posebno lepa, sončna jesen. Da, takrat sta šla večkrat skupaj iz mesta v okolico. Kako sladko je šumelo listje pod nogami, koliko sonca je bilo vsepovsod!

«Ali se še spominjaš, Irena?»

«Da, takrat je bilo še vse svetlo in dobro!» je rekla premišljevala. «Zdaj je vse temno in žalostno.»

«Takrat si me imela rada, Irena, ali ne? Zdaj se ti studim!»

Ni mu odgovorila takoj. Šele ko se je dotaknil, se je rahlo zganila.

«Življenje je težko, res», je rekla. «Toda svoje ljubezni bi ne prodala nikoli!»

Trpko in grenko se je nasmehnil.

Postalo ji je žal, da je to rekla. Zato je hitro dodala:

«Nisi si mogel pomagati, Marko, vem! Nikar mi ne zameri, saj te nisem hotela žaliti!»

«Naj bo kakor koli, Irena,» ji je odgovoril, «moral se bom vrniti k Zofiji!»

Vstal je in oči so mu čudno žarele.

Ko sta bila na ulici, ga je prijela za komolec in se najprej molče zagledala v njegove temne, žalostne oči, potem pa tiho rekla:

«Mislim, Marko, da bi našli pri nas doma tudi nekaj prostora zate!»

Komaj se je premagal, da mu niso solze zalile oči.

«Hvala, Irena,» je rekel ganjeno, «samo za današnjo noč me vzemite pod streho, samo za danes, potem bo že kako!»

Šla sta molče po skoraj praznih ulicah. Molčala sta in nista več premišljevala, kako bo jutri in pojutrišnjem, saj je tako tiho in rahlo padal sneg, tako božajoče, kakor lepe, svetle in prijazne misli.

# Božič učiteljice Vere



rvič v svojem mladem življenju je Vera praznovala božični večer čisto sama. Ne, to ni bilo prijetno, niti zdaleč ne. Vera je slonela pri oknu svoje majhne tesne sobice in gledala ven v nastajajoči večer. Sneg je neslišno naletaval na ozko pot, ki se je v strmi vijugi vzpenjala k cerkvi. Nizki nag-njeni križi na pokopališču in cerkvena streha so bili že čisto beli, le pozlačeni križ vrh zvonika je medlo sijal v snežno belino in mrak, ki se je čedalje bolj gostil. Kakor sama lučka je bil, ki jo je prižgal morda sam božji otrok, da bi učiteljici Veri ne bilo preveč samotno.

Vera je bila v šoli čisto sama. Nadučitelj, star samec, se je odpeljal v mesto k sestri, da preživi praznike pri njej. Tudi ona bi bila lahko šla v mesto. Dom in očeta je imela tam. Oče jo je tako prijazno povabil. Toda Vera pisma niti prebrala ni. Ne, doma zanjo ni več, odkar v njem gospodari tuja ženska, ki je skoraj dvajset let zapeljevala očeta, da je mati zaradi nje jokala in trpela in sirota prezgodaj umrla. Tega ona očetu ne bo nikoli oprostila, čeprav ga je imela zelo rada. Nikoli...

Globoko spodaj v dolini, kjer je bila vas, so zasijale prve luči. Vera je vedela, da je tista najbližja cerkvnika, druga Zamejševa, tretja Hostnikova, četrta Gorjanova, peta Verdonikova. Zamejec, Hostnik, Gorjan in Verdonik so bili najbogatejši kmetje v vasi. Z njihovimi otroki se Vera v šoli ni dosti jezila. Prihajali so redno v šolo, imeli lepo snažne zvezke in malokdaj jih je bilo treba opomniti, naj si umijejo ušesa. Drugače je bilo z otroki kajžarjev in gostačev. S temi se je toliko jezila, da so ji že v prvih mesecih njene nove službe dodobra zagrenili učiteljski poklic. Kako vse drugače si je ona to predstavljala. Biti učiteljica se ji je zdelo skoraj toliko, kakor biti kraljica. Otrokom bo vladarica. Kraljevala bo v veliki beli sobi s širokimi okni, skozi katera bo sijalo sonce. Otroci jo bodo ubogali že na prvi migljaj. Pridno se bodo učili, da bo imela z njimi veselje.

Pa se je bridko zmotila o vsem. Šola, kamor so jo dodelili, je bila v majhnem odljudnem kraju. Najbližja vas je bila pol ure oddaljena od nje. Poleg šole je bila samo cerkev in pokopališče. V šolskem poslopju, ki je bilo nizko, staro in zanemarjeno, kakor so večinoma podeželske šole, sta životarila sama s postarnim čudaškim nadučiteljem. Otroci so bili večinoma slabo nadarjeni. Prihajali so v šolo neredno in so svoj izostanek opravičevali z najrazličnejšimi izgovori: da so morali pasti živino, pomagati staršem pri delu na polju, zibati otroke itd. Če je potem vsa ogorčena poklicala v šolo starše teh otrok, so se ji samo smejali: «Gospodična, drugače ne more biti. Otroke potrebujemo. Delo je prvo, potem šele šola in učenje. Od branja in pisanja, ki se ga uče v šoli, otroci ne bodo siti.»

Bridko je potožila nadučitelju, in ta jo je poučil: «S palico poskusite. Tu so ljudje trmasti kakor živina, toda jaz sem otroke že naučil s palico, kakšni morajo biti. Kadar bo kateri izostal iz šole, kar udarite.»

Ko Kožuhovega Tomažka dva dni ni bilo v šolo in se je potem opravičil, da je moral kopati krompir, je vzela palico in ga udarila. Zamahnila je z vso močjo dvakrat, trikrat. Toda fant ni zajokal. Le gledal jo je s široko raz-

prtimi začudenimi očmi. Ko je nehala tepsti, je vprašal zasoplo:

«Gospodična, zakaj me tepete?»

Pogledala je po razredu. Povsod je srečala prav tako velike, začudene oči, kakršne so bile Tomažkove. «Zakaj ga tepete?» so tiho očitale. Vrgla je palico v kot in zapodila fanta v klop. Vse v njej je bilo tako čudno zmedeno. Sama sebi se je zdela kakor zločinka. Najrajši bi zajokala. Še tisti večer je palico sežgala.

V župnišču je obedovala in večerjala. Župnik je bil blag, preudaren mož, pravo nasprotje nadučiteljevo. On ji je drugače svetoval. «Vzgajajte jih z dobro besedo», ji je rekel. «Siromaki so, saj vidite, kako težko živijo, kako se mučijo. Dobre besede so bolj potrebni kakor kruha...»

Ubogala ga je, čeprav ji je bilo to v začetku zelo težko. Bila je z učenci popustljiva in dobra, četudi je včasih od jeze vse vrelo v njej. Otroci so bili sprva še bolj nezaupljivi kakor prej. Dobrih besed so bili manj vajeni kakor udarcev. Zdele so se jim kakor nekakšna nova past. Polagoma je pa nezaupanje popustilo. Začeli so verjeti v iskrenost učiteljskih besed. V njihovih mladih, od vsega hudega otrdelih srcih se je zbudilo novo čustvo: vdana ljubezen. Vzljubili so to mlado učiteljico, ki je bila z njimi potrpežljiva in prijazna, kakor angeli v lepih legendah.

Ko je Vera to spoznala, se je razveselila, kakor se razveseli šolarček dobrega reda. Ganilo je pa ni dosti, ker je imela preveč drugih skrbi. Zima je nastajala, in Vera je vedno težje prenašala samoto v teh zapuščenih hribih. Življenje se ji je hipoma zazdelo tako pusto in prazno. Bila je kakor popotnik, ki je zašel nekje sredi puščave in ne ve, kam bi krenil, ker je vse okrog njega samo gol in puščoben pesek. Včasih je zelo rada brala. Zdaj niti tega ni mogla več. Knjige, ki so jo prej zabavale, da je ob njih pozabila na vse, so jo zdaj začele dolgočasiti.

V mislih je podoživljala božične večere zadnjih let. Lepo je bilo, ko je še živela mati, ona pa je bila vesela študentka. Potem je mati umrla. Božič sta preživela z očetom sama. Potice, ki jih je spekla kuharica Ančka, niso bile tako slastne kakor one, ki jih je zamesila mati. Zvečer sta z očetom pila čaj v toplo zakurjeni sobi. Na božičnem drevescu so gorele luči. Prijetno je dišalo po kadilu. Vera je govorila o materi. Nenadoma pa jo je oče prekinil: «Škoda, da nismo povabili Markičeve, bilo bi manj dolgočasno, ko bi bili trije.» Markičeve — vpričo matere niso njenega imena nikoli izgovorili, ker je začela takoj jokati. Vsi so vedeli, kaj je med očetom in to žensko. Včasih je bila Markičeva materina prijateljica. Večkrat je prišla k njim domov. Bila je krepka visoka ženska, mlajša od matere. Nihče ni prav vedel, kaj se je spletlo med njo in očetom. Ali že takrat, ko je še živel Markič, ali pozneje, ko je Markičevka že ovdovela.

Ljudje so začeli šušljati. Mati je zvedela in strašno trpela. Nič ni očitala, tiho je trpela. Markičevka ni več prihajala k njim. Morda jo je pekla vest. Kmalu potem je dobila otroka. Dečka. V belem vozičku ga je ponosno vozila okrog. Ni se sramovala, da ga ima kar tako, brez moža. Mati je prejela anonimno pismo. «Dober prijatelj» ji je sporočal, da je ta deček Verin brat. Materino trpljenje je bilo odslej še večje. Prav takrat je Vera matu-

rirala. «Potrpite mati, samo še malo», jo je tolažila. «Ko dobim službo, vas vzamem s seboj. Odseliva se nekam daleč.»

Toda mati tega ni dočakala. Prej jo je strlo. Vera je šla sama v hribe v službo. Mesec pozneje je prejela pismo od očeta, ki ga je že pričakovala. «Ljuba hči,» ji je pisal, «pametna si in boš razumela, da nisem mogel napraviti drugače. Oženil sem se. Njo poznaš. Dobra mati ti bo. Zdaj si dobila tudi bratca. Mirko je lep, pameten dečko. Drugače se ni pri nas nič spremenilo. Kadarkoli prideš, te bomo vedno veseli...»

Nič ni odgovorila na to pismo. Pozneje je prejela od očeta še nekaj pisem. Niti odprla jih ni. Oče in dom sta bila zanjo izgubljena za vse večne čase. Vendar je bilo hudo tako hitro vse izgubiti. Bolelo jo je. Zaprezala se je v delo, da bi pozabila. Toda to je bilo težko. Da, ko bi bili otroci takšni, kakršni bi morali biti in bi bila učilnica svetla, kakršne so v mestih. In bi je ljudje ne gledali tako nezaupno, kakor da hočejo reči: tako nekako premлада in preveč mestna se nam zdiš, da bi znala vzgajati naše otroke.

Tako jo je vso razdvojeno samo v sebi našel prvi božič v tujem kraju med tujimi ljudmi. Božič je praznik doma in družine, ona ni imela ne prvega in ne drugega. Boleče se ji je zagrizla ta misel v možgane. Ni je mogla odgnati.

Zunaj se je medtem čisto znočilo. Snežilo ni več. V temi je izginil tudi pozlačeni križ na zvoniku. Prižgala je luč in zastrla okno.

Na mizi je stalo okrašeno božično drevesce, ki so ga ji popoldne prinesli otroci bogatega Hostnika. Poleg je bila lepo zapečena, debelo s sladkorjem potresena potica, ki ji jo je spekla župnikova kuharica. Župnik jo je povabil, da bi pri njem prebila božični večer. Tudi Hostnikovi, Verdonikovi in Zamejčevi so jo povabili. Bili bi ponosni, če bi učiteljica božičevala z njimi. Pa ni šla nikamor. Kaj bi počela med temi tujimi ljudmi?!

Nalila je špirita v svoj mali kuhalnik in postavila nad modrikasti plamenček lonček vode. Skuhala si bo čaja. Potem je prižgala svečke na drevescu in sedla k peči, da bi brala. Tudi ta večer bo minil, kakor drugi, je pregovarjala sama sebe. Toda ta tolažba je bila jalova. Iz hipa v hip je to bolj čutila. Ni mogla brati. Trepetanje plamenčkov prižganih sveč na drevescu jo je motilo. Ne-prestano se je morala ozirati v vrata, kakor da pričakuje nekoga, ki bo zdaj, zdaj vstopil. Odložila je knjigo, vzela prižgano svečo in odšla v učilnico. Ne bo brala, rajši bo popravila naloge.

Zdaj, ko je bila prazna, je bila učilnica še bolj puščobna kakor sicer. Od sten je zaudarjalo po plesnobi. Stare prazne klopi so v soju luči metale dolge sence po umazanih izhojenih tleh. Vera je vzela z mize kup zvezkov in se z njimi vrnila v svojo sobo.

«Zakaj se veselim zime», je bil naslov nalogi, ki jo je Zamejčev Franci napisal tako: «Zime se veselim zato, ker se bom spet lahko sankal in kepal. Rad imam pa zimo tudi zaradi tega, ker je takrat Miklavž in božič, in dobim dosti lepih reči.»

Verdonikova Terezika pa je napisala: «Zime se veselim, ker so mi mati kupili nov plašč, ki ima ovratnik iz pravega krzna. Ta plašč je zelo lep, in komaj čakam, da ga bom smela obleči in iti z njim k maši.»

Vera se je smejala, ko je popravljala te naloge. Hipoma pa se je zresnila, ko je odprla zvezek Kožuhovega Tomažka.

«Zime se ne veselim,» je napisal naslov in ga debelo podčrtal, «zato, ker je pozimi mraz in me zelo zebe.

Pozimi tudi nič ne zraste na njivi, in v hosti se ne dobe ne gobe, ne jagode, za to pa smo dostikrat lačni.»

Tomažek, ta mali upornik, nalašč je napisal drugače, kakor je ona rekla. Zime se ne veselim... Ali bi pa tudi res mogel drugače napisati? Pomislila je. Kožuhovi so zelo revni, Tomažek je hodil celo v snegu bos v šolo, ker nima čevljev. Kar bolelo jo je zadnjič, ko je videla njegove rdeče ozeble noge. Prosila je učence, naj kdo izmed njih pokloni Tomažku kakšne ponošene čevlje. Drugi dan je fant prišel obut v šolo. Verdonikov oče mu je dal čevlje po svojem Blažku. Kako je bil Tomažek zato hvaležen njej, da je prosila zanj. Prišel se ji je zahvalit in ji je prinesel mahu za jaslice, ker ji drugega pač ni mogel dati.

Sestavki gruntarskih otrok so bili precej enaki. Vsi so se veselili zime zato, ker bodo dobili nove tople obleke in čevlje in za božič dosti lepih darov. Kajžarski so se pa veselili zime samo zato, ker se bodo lahko kepal in delali sneženega moža. Ta in oni je še zapisal, da ima zimo tudi zaradi tega rad, ker ob večerih dedek pripoveduje lepe pravljice.

Vera se je globoko sklanjala nad zvezki in z rdečim svinčnikom popravljala napake. Ob vsakem zvezku, ki ga je odprla, se je za hip zamislila. Živo ji je stopila v misel podoba otroka, čigar zvezek je to bil. Kup nepopravljenih zvezkov se je polagoma manjšal, v njenih mislih se je zvrstilo že precej drobnih blelih obrazkov z resnimi ali živo sijočimi očmi, ko se ji je zazdelo, da je nekaj potrkalo na okno.

Tesnobno je prisluhnila in se ozrla proti oknu. Kdo bi neki bil zdaj ob tej uri? Niti deseta še ni odbila. Bilo je še dosti prezgodaj, da bi ljudje hodili k polnočnici. Drugače pa niso imeli kaj iskati na božični večer tu gori. Potrkalo je drugič. Zdaj je vedela, da se ni motila. Oklevajoče je vstala in stopila k oknu ter vprašala, ne da bi ga odgrnila:

«Kdo pa je?»

«Jaz sem, gospodična učiteljica», se je odzval droben otroški glas.

Spoznala je Tomažka.

«Za božjo voljo, Tomažek, kaj pa delaš nocoj tu gori?» se je začudila in odgrnila okno.

«Nekaj sem vam prinesel,» je plaho povedal fant in zaprosil: «če bi mi morda odprli vrata?»

Odprla je in Tomažek je stopil v sobo ves bel od snega. K sebi je tiščal nekaj v robcu zavitega.

«Tole sem vam prinesel. Mati so rekli, da boste morda imeli radi, ko ste tako sami tu gori in vam je dolg čas.»

Razvezal je robcu in iz njega je skočila mlada mačka. Plaho je pogledala po sobi in se prihuljeno splazila v kot k peči.

Vera je gledala zdaj Tomažka, zdaj mačko in se vsa srečna smehljala.

«Tomažek, kako zelo si me razveselil!»

Vzela je mačko v naročje in jo pobožala. Žival jo je gledala začudeno in plaho, prav tako, kakor so jo včasih gledali otroci v šoli. Polagoma pa ji je plahost izginila iz oči. Zaupljivo je podrgnila glavico ob roko, ki jo je božala in začela zadovoljno prestiti.

Tomažek je pa še vedno stal ob vratih in se skoraj ni upal prestopiti. Tako lepo se mu je zdelo vse v učiteljni sobi. Postelja, prekrita s čipkastim pregrinjalom, podoba na steni, kjer so bile tako lepo naslikane rože, zelena lončena peč, v kateri je veselo prasketal ogenj, in drevesce na mizi, na katerem so druga ob drugi gorele rdeče svečke med zlatimi okraski.

«Kako lepo je tukaj pri vas», je rekel občudujoče.

«Sedi, Tomažek, dala ti bom čaja in potice», ga je povabila.

Tomažek pa si ni upal.

«Saj vam bom vse zamazal, in ne spodobi se. Mati so rekli, da moram takoj domov», se je obotavljaval.

«Nikamor te ne pustim. Pri meni boš ostal, da bova skupaj božičevala.»

Moral je sleči svoj stari oguljeni suknjič, ki ga je podedel po bratu, in sestri k peči. Učiteljica je odnesla zvezke nazaj v učilnico, potem mu je nalila čaja in narazala potice. Pila sta čaj in se pogovarjala. Tomažek je bil sprva tako plah, da si skoraj ni upal spregovoriti. Ko je videl zvezke, se je bal, da ga bo učiteljica okregala, ker je pri svoji nalogi predrugačil naslov. Toda gospodična ni ničesar rekla o tem. Prijazno ga je gledala in se mu smehljala.

«Tomažek, ali naj ti povem pravljico?» ga je vprašala čez čas. «Dosti lepih pravljič vem.»

«Ne, pravljice niso resnične. Rajši bi imel povest.»

Nasmehnila se je in mu popravila pramen las, ki mu je visel na čelo. Začela je pripovedovati o dečku, ki je bil reven kakor božji otrok, ki se je rodil v božični noči. Toda z delom svojih rok je obogatel in se dokopal do sreče...

Tomažek jo je zavzet poslušal. Ko je končala, je zamišljeno rekel:

«To je bila res lepa povest. Ali pa je tudi resnična?»

Prirodila je, in deček se je zamislil. Čez čas pa je rekel: «Tudi jaz bi rad, da bi se mi zgodilo tako, kakor se je temu dečku.»

V cerkvi je zazvonilo. Vriskajoče so se oglasili zvonovi še z drugih hribov.

«Zdaj pojdeva skupaj k polnočnici», je rekla Vera.

Oblekla je svoj lepi, s krznom obšiti plašč in dala klobuk na glavo.

«No, greš?» je stopila k dečku.

Tomažek se je obotavljaval. «Ne spodobi se, da bi šel z vami, ko sem tako raztrgan», se je branil.

Učiteljica pa ga niti slišati ni hotela. Prijela ga je za roko in skupaj sta stopila v belo zimsko noč. Zvonovi so še vedno zvonili, in po hribih je migotalo vse polno luči. Ljudje so šli k polnočnici.

V Tomažku je vse pelo. Nikoli bi si niti v najdrznejših sanjah ne bil mislil, da bo šel on, ki je bil najrevnejši v šoli, k polnočnici z gospodično učiteljico. Da bo sedel v prvi klopi, tam, kjer je prostor za najmenitnejše vaščane.

V cerkvi je bilo že polno ljudi. Učiteljici so spoštljivo naredili prostor. Tako sta stopala po sredi cerkve navzgor proti glavnemu oltarju, ki je žarel v nešteti lučih. Tako ponosno in samozavestno ni šel mali Tomažek še nikoli. Čisto pozabil je, da je njegov stari suknjič že na obeh komolcih grdo oguljen in ga desni čevelj zelo žuli. Vedel je le to, da stojita tam zadaj nekje pod korom njegova mati in oče z bratci in sestricami. Vsi gledajo zdaj njega, ki gre z učiteljico in bo smel sedeti v prvi klopi.

«Glejte jo, našo učiteljico, s Kožuhovim Tomažkom gre», so šepetali kajžarji in gostači, ki so se gnetli pod korom in iztezali vratove.

«Dobro dekle je ta naša gospodična, ko ima za re-veža srce.»

Žuljeva, zdelana roka je sramežljivo utrnila solzo.

Vera se je smehljala. Tako dobro ji je bilo. Vse v njej je bilo spet svetlo in spokojno. Zdaj ni bila več sama kakor izgubljen popotnik sredi puščave. Lep, svetel cilj je bil pred njo. Z ljubeznijo in dobro besedo bo vzgajala vse te uboge Tomažke s hribov. Skrbno kakor mati jih bo pripravljala, da bodo nekoč zaživel lepše, srečnejše življenje. Samo zanje bo živela... To bo njena sreča.

Jana:

## BARBKIN

## BOŽIČ



Barbka je bila drobno dekletce, doma v predmestju. Štela je komaj nekaj let. Spoznala se je s prvimi težavami šolskih skrivnosti, pogledala je le malo v svet, pa je vendar že poznala marsikatero življenjsko bridkost. Odkar je

pomnila, sta stanovali z mamico v majhni kletni kuhinji, ki jima je bila soba in kuhinja hkrati. Vsako jutro, ko se je zbudila, pa naj je bila še tema ali se je razlival siv mrak po sobi — kajti sonce v njen domek ni nikoli posijalo — jo je že čakala topla kava na štedilniku. To je bil pozdrav mame, ki je morala že navsezgodaj na delo v tovarno, da je zaslužila najpotrebnejše za življenje Barbki in sebi.

Barbka je bila pridna. Kadar je bilo slabo vreme, je ostala doma in se igrala s punčko, ki jo ji je naredila mama. Če je bilo pa lepo, je hodila na dvorišče in se stisnila v edini kot, kamor je posijalo sonce. Na večer pa, ko so padle prve temne sence noči, je prisluškovala korakom in čakala, kdaj bo prišla mama domov.

Večeri so bili zanjo najlepši del dneva. Sedela je pri mizi in čakala na večerjo, ki ji je bila hkrati tudi kosilo. Pri tem pa je poslušala mamino pripovedovanje o vsem, kar se je zanimivega zgodilo čez dan. Po večerji sta se stisnili v edino posteljo in si šepetali zgodbe, obe srečni, da sta skupaj, in zadovoljni, da imata druga drugo.

Tako sta živeli iz dneva v dan, iz leta v leto, dokler Barbka ni pričela hoditi v šolo. Spočetka je bila vse dobro. Barbka je bila vesela, ko je spoznala toliko novih prijateljev in je zvedela toliko novega. Rada se je učila, po cele popoldneve je sedela pri mizi in z okorno otroško ročico pisala prve črke.

Nekega dne je učiteljica naročila učenkam, naj napišejo kaj o svojih očetih. Barbka se je začudena ozrla po razredu. Le kaj naj napiše o očetu, ko ga pa nima? Vse glavnice so se sklonile na papir, le ona je še vedno strmela na kateder in ni vedela, kaj bi.

«No Barbka, zakaj pa ti ne pišeš? Ali ne veš nič lepega o svojem očetu?» jo je vprašala učiteljica, ko je videla, da še vedno ni pričela.

«Kaj pa naj napišem, saj nimam očeta!» Vse oči so se radovedno ozrle vanjo.

«Ali ti je umrl, ubožica? Potem se pa morda vsaj malo spominjaš nanj, ali ti je pa mamica kaj pripovedovala o njem», je pozvedovala učiteljica še naprej.

«Ne, sploh nimam očeta in ga nikoli nisem imela; midve z mamo sva že od nekdaj sami in nama očeta prav nič ni treba!» Barbka je bila skoraj užaljena in kar na jok ji je šla, ko je videla, kako se ji sošolke poredno nasmihajo.

«Pa napiši kaj o svoji mami,» se je zdaj oglasila učiteljica. «Druge pa mir in brž pišite, ker bo že kmalu konec ure!»

Glavnice so se spet sklonile, in v razredu je bilo vse tiho. Pa ne dolgo. Komaj je pozvonilo, že so se dvignili poedini glasovi, in smeh se je razlegal po razredu.

«Nima očeta, pomisli, kaj takega!»

Barbka je imela hipoma vse solzne oči. Brž je spravila svoje stvari in tekla domov. Doma je sedla na posteljo in jokala, jokala, kakor bi hotela svojo mlado žalost utopiti v solzah. Ko je prišla mama domov, se je začudeno ozrla v njen solzni obrazek. Ihteča se je Barbka stisnila v njeno naročje in ji razkrila svojo grenko bridkost: zakaj tudi ona nima očeta, da se ji sedaj smejejo vse sošolke?

Žalost je legla na mamin obraz, ko je stisnila objokano Barbko k sebi in ji pričela pripovedovati:

«Veš, tudi ti si imela očka, lepega in bogatega, ki je tvoji mami obljubljal nebesa na zemlji. Pravil je, da bo sezidal hišico za naju, okrog nje pa naredil vrt, poln pisanih rož in drobnih ptičic. Vse samo tebi v veselje. Rada sem ga imela, tvojega očka,



### „Sveta noč – blažena noč“

vse sem verjelo, kar mi je povedal, mislila sem le na srečo, ki me je čakala. Nekega dne pa, ko si bila ti še čisto majhna, tako majhna, da sem te videla samo v svojih mislih in te čutila le s svojim srcem, je od-

šel od naju in ni ga bilo več nazaj. Iskala sem ga povsod, po mestu, v bogati vili, kjer je bil dama, toda ni ga bilo. Rekli so mi, da je odšel na dolgo pot in da nič ne vedo, kdaj se bo spet vrnil. Čez dolgo časa



mi je poslal nekaj denarja zate, toda niti besede, da se bo kdaj vrnil. Mislija sem, da ga bo ljubezen do tebe pripeljala nazaj, ampak zdaj je že tako dolgo, odkar je odšel. Najbrže je pozabil, da živi nekje na svetu majhna punčka — Barbka, njegova hčerka.»

Se bolj žalosten je bil mamin obraz, ko je končala pripovedovanje. Barbki se je zdelo, da vidi solze v njenih očeh. Stisnila se je k njej, jo objela in tiho rekla:

«Nič ne bodi žalostna, mama, saj tudi jaz nisem več. Glavno je, da se imava radi, da imam jaz tebe in imaš ti mene!»

Toda od tistega dne Barbkina mamica ni bila več vesela. Barbka se je na vse načine trudila, da bi jo razveselila, pa ji ni uspelo, da bi pregnala temno žalost, ki se je naselila v njen domek.

Teden dni pred božičem pa je pričela Barbka hoditi s skrivnostnim obrazom okrog matere. V šoli je učiteljica pripovedovala o božjem Detetu, ki izpolni želje pridnih otrok, če prav lepo molijo k njemu. In naučila jih je pesmico za božični večer. In medtem ko so sošolke pravile, da bodo prosile za punčke in piškote in knjige, je Barbka sklenila, da bo Jezuščku sporočila eno samo veliko željo: da bi se očka spet spomnil, da ima Barbko in mamico, ki čakata nanj. Po-

tem mamica gotovo ne bo več žalostna in bo spet pela kot prejšnje dni. Vsak večer, preden je legla, je še pokleknila pred posteljo in šepetala svojo molitev.

Prišel je božični večer. Na dvorišču pred Barbkinim oknom so otroci postavili smreko in jo okrasili z drobnimi lučkami, da bi svetile božjemu Detetu v čast. Barbka, vsa vznemirjena od pričakovanja, kdaj se bo vrnila mamica in se ji bo izpolnila njena tiha želja, ni mogla več vzdržati doma. Šla je ven, stopila pod drevo in pričela s tihim glaskom peti božično pesem:

«Sveta noč, blažena noč...»

In z glaskom vred se je proti nebu še poslednjič dvigala njena vroča molitev.

Ko je končala, se je ozrla. Pri njej je stal mlad gospod, oblečen v gosposko sukno, in jo radovedno gledal.

«Čigava pa si, da takole sredi noči sama stojš na mrazu in prepevaš svete pesmi?» jo je vprašal.

Barbka se ga je spočetka malo zbala, potem pa je potlačila strah in pogumno odgovorila:

«Barbka sem, in na mamico čakam, ki se bo vsak čas vrnila iz tovarne. In potem čakam že nekoga.» Prijela ga je za roko, da je sklonil svojo glavo prav do njenih ustec, in mu je pošepetala svojo veliko skrivnost:

«Veš, gospod, očko čakam. Jezuščka sem prosila, da bi mu povedal, da ima mene in mamico, da ga imava obe radi in čakava nanj. V dolgih letih, odkar je odšel v svet, je pozabil na naju. Ko pa se bo spet spomnil, se bo gotovo odpravil na pot in naju poiskal!»

Tedaj je prišla po poti mama. Ko jo je Barbka zagledala, ji je stekla naproti in ji skočila v objem. Gospod ju je nekaj časa gledal, potem pa je vprašal:

«Barbka, ali je to tvoja mamica?»

In ne da bi bil počakal na odgovor, je ponudil ženi roko in jo z očmi prosil odpuščanja za vsa dolga leta trpljenja, ki ga ji je prizadejal.

Potem ko so vsi trije, mama, očka in Barbka, praznovali skupaj božični večer in je Barbka legla v posteljo, sta oba sedla k njej in se zazrla v njen, v sanjah se smejljajoči obrazek. Mož jo je pobažal po svetlih valovitih laskih in zašepetal:

«Ti moja mala Barbka, ti sama si bila božji otrok, glas tvoje pesmi me je privedel nazaj. Ti sama si mi povedala, kaj je moja sveta dolžnost, in mi pokazala, kje je doma moja sreča!»

In v sobi, sicer tako temni in pusti, je sijala svetla luč ljubezni, iznova rojena na božični večer.

Blanche Vogt:

## Izgubljeno pismo

(Podobica iz vojnih dni.)

Nikoli še nisem videla tako obupanega otroka. Lhteč, bled, izmučen, je drobní deček iskal ob jarku, brskal med odpadlim jesenskim listjem in po vlažni zemlji stikal za nečim dragocenim, izgubljenim...

— Ali so te poslali v trgovino pa si vsejal novce? sem ga vprašala sočutno.

— Ne! Nekaj hujšega! Izgubil sem očkovo pismo. Pismo, ki mi ga je bil poslal s fronte, prav meni, samo zame!

— Moj Bog! Ali veš zanesljivo, da ga nisi pustil doma?

— Ne, nisem. Prav sedaj sem ga čital spotoma, ko sem se vračal iz šole. Potem sem ga zganil in vtaknil v žep. In ko sem ga hotel še enkrat prebrati, ga ni bilo več!

— Toda, sem mu rekla, ali se dobro spominjaš, kaj ti je pisal tvoj očka?

— O, da, saj znam pismo na pamet. Ampak to ni isto!

Kam neki je bil odnesel jesenski veter to pismo očeta-vojaka? Zaman sva ga iskala skoraj do mraka. Otrok se kar ni mogel odločiti, da bi se brez njega vrnil domov...

Dragi malček! Ob njegovem obupu, ob njegovi žalosti sem šele razumela, kako silna je ljubezen in kako vzvišen je ponos, ki veže tega otroka na očeta, ki je tam nekje daleč na fronti v hladnem betonu ali v spolzkem blatu. Ali je nemara ta ubogi deček na dnu svojega žalostnega srčka skrivaj mislil, da bo ta popisani list, da bodo te žive črke, ta domača sporočila, ti odsevi drage duše nekoč morda edino in vse, kar mu po ostalo od ljubljenega očka.

Prevedel P. K.

## Igračke pod božičnim drevescem



Zadnji angelček je na rahlo zaprl vrata za seboj, da bi plamenčki svečk v vetru ne vztrepotali preveč, ko je med igračkami po tihem završalo in zašepetalo.

«Ah, ali si videla,» se je obrnila večja punčka k manjši, «ali si videla, kako so bili angelčki lepi? Niti v sanjah si ni-

sem predstavljala, da je taka lepota splah mogoča.»

«Oh, kaj bi ne videla!» je zaklicala manjša. «Saj sem jih ves čas gledala izpod trepalnic in vzdihovala v nemem občudovanju. Ampak kako mora biti žele Jezušček lep, ko so že angelčki lepši od najlepših sanj. Pa kaj, ko ga nisem mogla videti! Ko je stopil v sobo, se je zableščalo in zaiskriilo, da sem morala zapreti oči od prevelike svetlobe. Ko sem jih pa spet odprla, ga pa že ni bilo več.»

«Ti, ampak meni se zdi,» je začela spet večja, «da sva tudi midve krasni, saj so

naju delali sami angelci. Gotovo so naju napravili po svoji podobi. Dobro, da sva prišli med tako imenitne ljudi. Ti bodo gotovo znali ceniti najino lepoto.»

Komaj je to izgovorila, je v zraku nekaj zazvonilo. Potem so se na stečaj odprla vrata, in v sobo sta prišla najprej oče in mama, za njima pa fant in deklica, oba stara okrog osem let. Završnila sta, ko sta zagledala drevo in pod njim prekrasno darila. Ko se je poglelo prvo začudenje, se je pričelo temeljito pregledovanje. Dekletce sta seveda predvsem zanimali obe punčki,



Punčke pod božičnim drevescem.

Takoj jima je začela izbirati ime. «Rožica in Lilija naj bosta», je sklenila sama pri sebi. Njen brat pa, ki je ravno tisti čas z največjim zanimanjem prebiral indijanske povesti, ji je svetoval, naj svoji punčki krstijo po junakih teh zgodb.

Ni bilo dolgo, pa sta bila zatopljena v najbolj zanimivo indijansko igro. Večji punčki, tisti, ki naj bi ji bilo ime Rožica, sta potegnili skalp z glave, manjša — ubožica — pa je morala zaradi izdajstva izgubiti roko.

Iz globoke nezavesti ju je predramil dotik velike roke. Čutili sta, da ju je nekdo

pobral s tal, kjer sta po končani igri zapuščeni in pozabljeni obležali, ju odnesel skozi vrata tiste imenitne sobe, v kateri sta upali, da bosta živeli pravljico lepo življenje. Čutili sta, kako ju odnaša po stopnicah niže in niže, prav doli v klet.

Na veliki, grčavi, nepogrnjeni mizi hišnikovega stanovanja sta se šele docela zavedeli. Ležali sta sredi pisanih koščkov blaga. Nad njima pa se je sklanjal droben, bled obrazek z velikimi, od sočutja solznimi očmi in jima tiho govoril:

«Ubogi moji punčki, kako sta bolnil! Pa nič nikar ne jokajte, ozdravila vaju bom,

in ko bo spet glavica zdrava in nogica cela, vama bom naredila lepe nove oblekice in vaju bom nesla na dvorišče na zlato toplo soncece.»

Tako je ubogima, ranjenima punčkama govorila mala hišnikova Metka. V njenih velikih, svetlih očeh je bilo toliko sočutja in toliko ljubezni, da se je punčkama zdelo, da se sklanja nad njima in jima šepetaje sam preljudi Jezušček. In v svojih drobnih srčecih sta prosili Metko odpuščanja, ker sta bili v svoji nevednosti mislili, da je bila zanju posebna sreča, da ju je Jezušček poklonil bogatim in ne revnim.

Eliza Morath:

## In vendar — bogato življenje

Gospodična Levčeva me je predstavila svoji sosedu: «Moja prijateljica, gospa Morath», je rekla in pokazala na mene. Bila sem na to zelo ponosna, zakaj gospe Levčevi je bilo že malo ne osemdeset let.

Še danes jo vidim jasno pred seboj, staro gospo z sivo glavo in slepimi očmi. Da — gospa Levčeva je bila slepa. Po bednem in zaskrbljenem življenju jo je zapustila tudi luč oči. To je bilo poslednje, kar ji je moglo vzeti življenje — in je vzelo. Ko sem to izvedela, sem pohitela k stari gospe. Srce me je bolelo, ko sem šla po stopnicah.

Našla sem jo mirno, smehljajočo, tako da skoraj nisem mogla verjeti, da so ji modre oči ugasnile. Vprašala me je, kako se mi godi, in šele veliko pozneje je govorila o sebi. «Jaz sem vendar oslepela, kakor ste gotovo slišali.»

Pokimala sem in, ko sem se spomnila, da tega vendar več ne vidi, sem rekla «da».

Moja stara prijateljica se je nasmehnila. «Nič vam ne bodi srce težko, jaz sem se v to že vživela.»

In ko sem prišla čez nekaj mesecev spet k njej, je zopet zasukala pogovor na svojo hibo. «Mislim, da že vem, zakaj mi je Bog vzelo luč oči,» je rekla. «Bila sem preveč prevzetna. Prevzela sem se nad druge ljudi.»

«Ampak gospa Levčeva...»

«Ne, ne, nikar mi ne ugovarjajte! Tako je bilo. Kolikokrat sem rekla, da da so dandanašnji ljudje brez srca in brez moči in zlobni! In zdaj vem, da so dobri, pošteni in dostojni, kakršnih

nisem nikoli videla s svojimi zdravimi očmi. Vedeti morate: večkrat grem sama ven. Saj ne morem vedno čepeti doma. In tedaj doživljam prave čudeže prijaznosti, uslužnosti in srčne dobrote. Tako je, kakor da ljudje name že čakajo na vsakem vogalu, da bi me spremili čez cesto. In še tako tujemu človeku lahko zaupam svojo denarnico. Če grem namreč na trg ali v prodajalno in hočem plačati, dam komurkoli svojo denarnico in ga prosim, naj plača zame, ker ne vidim in se ne morem več priučiti, da bi s prsti čutila denar. In pomislite: še nikoli mi ni nihče vzel niti pare.» Nekoliko je umolnila, potem pa rekla: «Človek je lahko slep, pa vendar srečen.»

Pred kratkim je stara gospa umrla. Poklicali so me k mrtvaški postelji, in tresoče roke so me blagoslovile. Solza mi je zdrknila po licu. Saj ona tega ni mogla videti. Zato je bilo tem bolj čudno, da je rekla: «Ne jokajte, draga, ker gre z menoj h koncu. Saj vendar veste, kako bogato je bilo moje življenje.»

To so bile zadnje besede.

Stojim sredi utripajočega, cvetočega življenja. Imam luč oči in zdravo telo — kakor tako mnogo, mnogo drugih ljudi tudi. In kakor tem mnogim, mnogim drugim ljudem, je tudi meni včasih silno tesno ali pa se mi trgajo živci in obupujem. Toda nenadno se spomnim na svojo staro prijateljico, ki je imela tako strašno življenje za seboj in je vendarle rekla iz poštenega srca, da je bilo to življenje bogato. Potem povsem glavo in tiho premišljujem — in sram me je!

Minila so leta.

Metka se je bila omožila. Njen mož, pošten in marljiv trgovec, jo je oboževal. Nosil je svojo mlado okroglo ženko tako rekoč na rokah. Nobene skrbi niso kalile zakonske sreče. Imela sta troje otrok, dve debelolični hčerki in ljubkega, precej debelega sina. Metka je postala še bolj okrogla. Njena nekoč tako lepa lica so bila zdaj kakor dve napeti blazinici, njena debelost je rasla. Vendar pa je imela najboljšega moža na svetu, ki jo je zelo rad imel.

V zavesti svoje premoči je smehljaje od daleč opazovala početje svoje sestre, ki se še do danes ni poročila.

Danica je uživala svoje življenje. Bila je samostojna, v poklicu zaposlena ženska. Živela je sama in je bila prav zadovoljna.

★

In spet je preteklo mnogo let.

Danica suha, skoraj mršava ženska, se je trdo kretala in strogo, včasih kar osorno govorila, bila je še zmeraj poklicna učiteljica telovadbe.

Še vedno je živela čisto sama. Zato je hodila zdaj večkrat k svoji sestri. In Metka, gospa Metka — kakor so jo sedaj klicali — se je z njo zelo radovale in zabavale. Zakaj tudi ona je bila že dve leti sama. Mož ji je umrl, otroci so bili že vsi iz hiše.

Enkrat še, nedavno, je obšla tudi njo želja po drugačnem življenju. To je bilo takrat, ko je začela paziti na svojo zunanost, ko je s postom in telovadbo skušala olepšati svojo zelo zanemarjeno postavo. In pomislila je: Zdaj pride tudi moj čas. Vendar pa je kmalu spoznala, da se ji želje ne bodo izpolnile. Bila je spet zadovoljna s svojim domom, kjer je preživljala mirne dni.

Med njima ni bilo več nobenih bojev, nobenih velikih besed. Življenje ju je napravilo podobnejši. Dana je imela rada Metkine vnuke in jih je božala z ljubečo roko. Kadar sta skupaj čitali časopis in naleteli na katero izmed gesel, o katerih smislu sta se nekoč tako prepirali, je šinil zdaj samo lahen smehljaj čez trudne ustnice — včasih tej, včasih oni ženi.

V celoti pa sta postali skoraj enaki: dve trudni, tihi, stari ženi.

J. K. S.

## Sestri

Danica je skočila iz postelje. Vzravala je svoje vitko telo in pogledala na uro: sedem — njena telovadna ura. Napravila je dvajset počepov, nato pa še telovadila 30 minut po sistemu, ki si ga je ustvarila sama.

★





*Ko prijana svatovska konjenica k ne-  
destinemu domu, stopi ženin s konja in  
spoštljivo poljubi tasto roko.*

Olga Jedličkova:

## Macedonska svatba

Visoko v macedonskih gorah leži va-  
sica Galičnik. Kakor lastovičja gnezda  
so mala poslopja prilepljena na strme  
skale. Samo ozke steze vežejo vas z  
dolino. Prebivalci se preživljajo z zi-  
darstvom; potujejo po vsem Balkanu  
od stavbe do stavbe.

Samo enkrat v letu, na Petrovdan,  
se vračajo vsi v rojstno vas. Na ta dan  
se galičniška mladina ženi.

V opoldanskih urah se  
razlega po vsej vasi konjski peket.  
Manjše in večje skupine jahačev jezdi-  
jo v diru na zbirališče, kjer se uvršča  
konjenica v sprevod.

Na čelu jaha praporščak z ženino-  
vim praporom, za njim jaha ženin in  
nato dolga vrsta sorodnikov in prija-  
teljev. Ženinov oče hodi po starem obi-  
čaju peš.

Nevesta in njeni starši pričakujejo  
sprevod pred slavnostno okrašeno hišo.  
Na sebi ima še dekliško obleko. Med-  
tem ko skupina deklet s petjem poz-  
dravlja sprevod, obeša zastavonoša  
ženinov prapor na hišo.

Potem poda ženin tastu kozarec vina  
in mu spoštljivo poljubi roko. Nevesti  
izroči svoja darila: dva hlebca kruha,  
v katerih so zamešeni novci, čevljičke,  
srebrn pas in nakit. Zdaj gre nevesta  
v spremstvu šestih družic v svojo izbo,  
kjer med petjem družic odloži dekli-  
ško obleko, obleče nošo poročene žene  
in se okraši z nakitom, s katerim jo je  
obdaroval ženin.

Ženin je medtem zajahal konja in  
oddirjal s tremi tovariši na svoj dom.

Zavita v goste zavoje, pride nevesta  
pred hišo, glasno tarna in se grudi  
pod težo ločitve. Oče jo dviga in to-  
laži. To se trikrat ponavlja.

Jokaje objame nevesta starše, se po-  
slovi od družic in sede na konja. Zdaj  
jaha skozi vas zopet nevestina konje-  
nica. Spredaj peljejo konja, otovorje-  
nega z balo. Konj nese dve veliki, pe-  
stro poslikani skrinji, pernice, blazine  
in gunje.

V ženinovi hiši jo slovesno sprej-  
mejo. Medtem ko se svatje gostijo,  
preživlja nevesta noč z dvema starima  
ženama v osameli izbici. Prava svatba  
je šele tretji dan.

Najboljši ženinov prijatelj pelje za-  
grnjeno nevesto v cerkev. Za njima  
gre dolg svatovski sprevod. Ženin ko-  
raka v cerkev po stranskih stezah  
čisto sam.

Po končanem obredu nastane bujno  
veselje, in svatje se gostijo ves dan  
in vso noč.

Naslednji dan se možje spet razidejo  
po svetu. V vasi ostanejo samo žene  
in otroci.



*Nevesta jaha k ženinovim staršem.*

*Ženin z darili za nevesto. Nese ji dva  
hlebca kruha, čevljičke, srebrn pas in  
nakit.*



*V tihi vasici, kjer so vse leto prebivale  
samo ženske, nastane živahno orvenje.*

*Pred konjenico peljejo konja, otovorje-  
nega z balo. Konj nese dve veliki,  
jenega z balo. Konj nese dve veliki po-  
slikani skrinji, pernice, blazine in gunje.*



*Medtem ko obeša zastavonoša ženinov  
prapor na hišo, poje zbor deklet stare  
macedonske pesmi.*



# DVA NAENKRAT

Dvojčki niso kar tako...

Na belih blazinah ležita obe drobni stvarci in prav nič ne vesta, kako je njun prihod na svet razburil vso rodbino. Le pomislite: dva naenkrate!

Stara mama in tete in sosede so sklenile roke: «O kako sta ljubka, kako sta srčkana, o, to je nebeško! Ampak delo, skrbi — in vaše malo stanovanje!» Prav imajo. In mati pa predvsem oče — oba sta se malo ustrašila, čeprav sta neznansko srečna. Toda ponos in veselje zmagujeta. In kadar drži mati ali oče na vsaki roki po enega malčka — ah, takrat si sploh ne moreta misliti, da bi mogel eden izmed obeh manjkati!

Dva naenkrate — to je včasih malo preveč. Mati ima polne roke dela in nekaj srajčk in jopic mora tudi še oskrbeti. Saj je pripravila že vse potrebno za enega, ampak kdo bi bil mogel zanesljivo vedeti, da pride tale dvojni blagoslov? In če je eden miren, veka drugi, povrh pa ima žena še moža in gospodinjštv! Sama ne ve, kako naj vse to oskrbuje. Če ji je kdaj malo tesno pri srcu zaradi tega, si pa vendar misli: eh kaj, samo z enim bi vendar ne bila za zmeraj zadovoljna, in takihle lepih otrok ni kar tako na izbiro! Oče je istega mnenja. Nekaj časa je moral hudo premišljevati, kje bi napravil prostor za drugo otroško posteljico, zdaj pa je samo še ponosen in srečen.

O vsem tem ne vesta oba rožnata otročička nič. Zadovoljno ležita v svoji košari drug zraven drugega, strmita v svetlobo, pijeta, brcata, večita, kričita, se dajeta kopati, razvijati in povijati in občudovati, ne da bi jemala to posebno na znanje. In prav nič ne vesta, kako dobro se jima godi! V tem sta vsem drugim enaka, pa vendar imata nekaj posebnega, česar drugi nimajo: da nista bila niti edino uro drug brez drugega.

Takšna dvojčka sta nerazdružljiva in tesneje med seboj povezana kakor sicer bratje in sestre. Dvojčka sta čudovito majhno dvojno bitje.

Pa tako to ne bo ostalo. Zrastla bosta in se razdružila, toda najboljši, najljubši tovariš bo zmeraj dvojček, ki je od prvega pogleda in prvega krika delil z njim vsa mala in velika, vesela in nevesela doživetja.

In tete in sosede bodo imele še vedno prav: dvojen je trud in delo in skrb, a dvojnja je tudi ljubezen, dvojno plačilo!

Da, pri dvojčkih je pač vse dvojno. Saj sta — zlasti če sta istega spola — podvojitve istega bitja. Res istega? Ali pa sta morda vendarle različni stvarci? Poglejmo, kaj pravi o tem znanstvenik!

Ko sem nedavno obiskal znano zakonsko dvojico, sem se seznanil z vso otroško družinico. Najstarejšemu dečku je utegnilo biti šestnajst let, najmlajši je pravkar začel hoditi v šolo. Med obema pa je bil še en deček in ena deklica, ki sta se mi zdela enako stara. «Dvojčka?» sem vprašal. Da, bila sta dvojčka, čeprav si nista bila nič bolj podobna kakor navadno bratec in sestra. Moral sem šele vprašati, da sem izvedel, da sta rojena isti dan.

Toda navadno sta si dvojčka podobna kakor jajce jajcu. Zamenjamo ju, posebno ko sta še majhna. Nekatere matere pravijo, da so morale v prvem času dvojčke označiti z barvastimi petljami, drugače bi jih ne bile mogle ločiti. To je morda pretirano, pa vendar je potrebno dobro poznavanje oseb, če hočemo razločevati dvojčke. Poznal sem dve deklici, ki so ju razen družine vsi, tudi učitelji zmeraj zamenjavali. Tako osupljivo sta si bili podobni!

Sta torej dve vrsti dvojčkov: prvič tipična dvojčka, ki ju stalno zamenjujemo in sta vselej istega spola, drugič dvojčka, ki sta si podobna kakor sicer otroci istih staršev med seboj. Večkrat sta to deček

*Ponosen oče — to mu vidimo še celo odzadaj! Saj sta zares dva srčkana otročička, in povrh še dvojčka!*

*Tebi enega in meni enega — obema pa dvojno srčco.*

in deklica. Med tema dvema skupinama ni prehodov.

Toda zakaj? Zakaj je med dvojčkoma taka razlika? Navsezadnje je vendar značilno za dvojčka samo to, da ju je ista mati isti čas rodila?

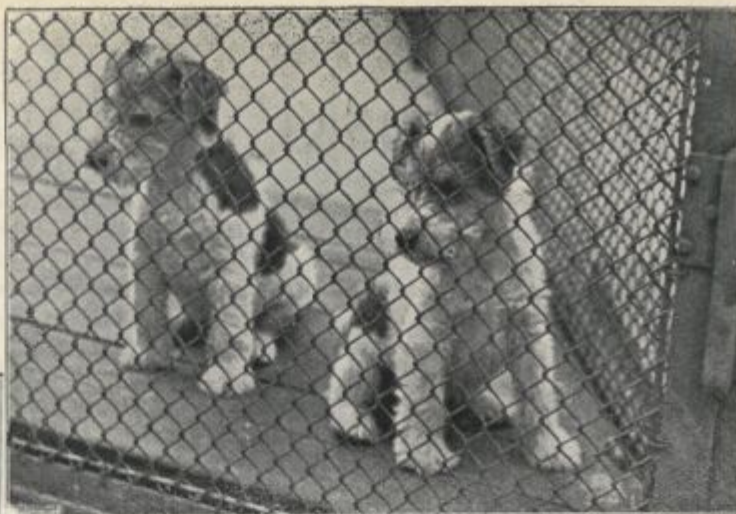
Ta stvar v resnici ni tako preprosta. Vemo, da nastane vsako živo bitje, torej tudi človek, iz oplojenega jajca. Pri dvojčkih bi morali biti torej dve jajci udeleženi. To je tudi res pri dvojčkih, ki si nista podobna; zato sta tudi kakor normalna otroka iste matere. Dvojčka pa, ki ju neprestano zamenjujemo, sta nastala iz enega samega jajca, ki se je takoj v začetku razvoja razcepilo in dalo dva človeka. Tako razločujemo torej enojajčne in dvoajčne dvojčke. Kako je to, da moremo imeti enojajčne dvojčke, še ni znanstveno razjasnjeno. V nekaterih rodbinah se zdi, da se to deduje. Jaz vsaj poznam tak primer, kjer so dvojčki v rodu.

Morda bi utegnil kdo ugovarjati: ali naj ne pripisujemo skupni okolici, družini, vzgoji, otroškimi doživetjem vpliva na marsikatero podobnost? Seveda, o tem ni dvoma. Vendar pa je temeljito raziskovanje življenja premnogih dvojčkov pokazalo, da igrajo glavno vlogo enake dedne lastnosti. Poznam na primer dvojčici, ki sta skupno vzrastli, potem pa se kmalu ločili. Ena sestra



*Bog ve, ali tale dva resno premišljujeta, zakaj ju njun gospod zmeraj zamenjuje — ali pa velja njuna pozornost tovarišu izven te preklicane mreže?*

*Dvojkoma ni nikoli dolg čas, zakaj vsakemu je vrstnik «prirojen». In mama pravi: «Neumnosti, ki jih eden pozabi, se gotovo domisli drugi!»*



dvojčic, ki je bilo vendar čisto drugačno pri obeh, temveč podedovano slabotno mesto pljuč. Moramo pa takoj pripomniti, da ne bo kdo napačno razumel: v tem primeru se ne podeduje bolezen, ampak samo nagnjenost k njej. Tuberkuloza torej nikakor ni vedno dedna, tuberkulozo si lahko človek tudi sam nakoplje. V tuberkuloznih rodbinah so tudi zdravi potomci.

Podobnih primerov so znanstveniki raziskali že veliko število. Tako so se pri dvojčkih mnogokrat počeli, ali je kaka bolezen, nadarjenost, nagnjenost k zločinom, podedovana ali ne. Dvojčki nam pomagajo razumeti življenje, ker na njih spoznavamo, kaj je od tega, kar smo podedovali po svojih očetih, naša neizbežna usoda.

je delala v velikem mestu, druga na deželi. Nekega dne je prišla podeželska sestra v mesto na obisk in šla k zdravniku, ker se je čutila bolno. Zdravnik je našel na njenih pljučih majhno tuberkulozno mesto. Nato je dal poklicati njeno dvojčico, jo preiskal in našel na istem mestu enako veliko ognjišče tuberkuloze. To je osupljivo. Dokazuje namreč, da tukaj vzrok tuberkuloze ni okolje



*«Deljena radost — dvojna radost» velja še posebno dvojkoma. Razen tega gresta dva z maslom namazana kosa kruha, uživana v družbi, dosti bolj v slast, kakor eden — brez družbe.*

*Košara za perilo kot voziček za dvojčka. Mati jo je lepo obložila, oče pa je sam naredil kolesa in kar je bilo še treba. In tako sta dvojčici lepo spravljeni.*



# O ženski volilni pravici

Zdaj, ko pri nas pripravljajo nov volilni zakon, je znova stopilo v ospredje vprašanje ženske volilne pravice. Zahteva po politični enakopravnosti žene z možem se je pojavila skoraj sporedno z ženino zahtevo po socialni enakopravnosti. Ko so namreč žene zaradi gospodarske spremembe, ki jo je povzročila uvedba stroja, bile prisiljene iti za pridobitnim delom izven doma, so doživele precejšnje razočaranje. Za isto delo so prejemale manjše plačilo. Čeprav je od takrat preteklo že več desetletij, v katerih si je žena priborila vstop v mnoge poklice in šole, se povsod izkazala za moškemu enakovredno delovno moč, je vendar še danes, kamor koli pogledamo, neprestano zapostavljena. Tako ji je n. pr. še zmeraj zaprta pot v nekatere poklice. Pri sprejemu v službo odločuje spol in ne sposobnost, kot delovna moč prejema manjšo plačo kakor moški za isto delo. V času krize je žena prva, ki mora na cesto, itd. Razumljivo je, da so žene vse te očitne krivice privedle do spoznanja, da bi bilo najbrže drugače, ako bi žene imele na odločujočih mestih svoje zastopnice, ki bi skrbele za to, da bi se njihova delovna moč neprestano ne zapostavljala. Razen tega se žena zaveda, da bi marsikaj, o čemer lahko danes odločajo samo moški, ukrenila drugače. Tako bi n. pr. najbrže nikoli ne dopuščala, da se uravnoveša državni proračun z redukcijo doklad za družine. Skrbela bi za zidavo prepotrebni bolnišnic, za otroška zavetišča, za domove za stare ljudi itd. In kar je zelo važno: žena jetista, ki neprestano zahteva in dela za mir in demokracijo, ker ve, da je napredek človeštva mogoč samo v miru, da samo v demokratični državi ni zatiralcev in zatiranih, izkoriščevalcev in izkoriščanih. O kakršni koli demokraciji pa seveda ni mogoče govoriti tam, kjer je polovica državljanov brezpravnih, brez političnih pravic.

Pomisleki, ki jih nekateri izražajo proti ženski volilni pravici, so zastareli in povsem neosnovani. Če se je znala ženska uveljaviti s svojo sposobnostjo v vseh poklicih, na vseh področjih javnega življenja, se bo pač znašla tudi v politiki. O politični nezrelosti žene se ne more govoriti, zlasti če pogledamo, kam je danes spravila svet politika moških. Dogodki poslednjih tednov dokazujejo, da o kaki moški politični zrelosti, čeprav imajo za seboj že večstoletno tradicijo, ne moremo govoriti.

V zadnjem času prirejajo naše žene po vseh večjih krajih Jugoslavije zborovanja, na katerih nastopajo poleg intelektualcev tudi delavke, kmetice, gospodinje ter zahtevajo sodelovanje žen v vseh zakonodajnih in samoupravnih zastopstvih v občini in parlamentu.

Kakor poroča «Slovenec» 14. decembra o načrtu za novi volilni zakon, bodo dobile volilno pravico samo akademsko, strokovno izobražene žene itd. Ne glede na upravičene dvome, da bi bile samo one žene, ki jih navaja načrt, najbolj sposobne in upravičene, dobiti volilno pravico, naše žene odločno protestirajo proti takemu načrtu v imenu demokracije, katere prvo načelo je enakopravnost vseh državljanov, ženskih in moških, ne glede na njihov socialni položaj in premoženjske razmere. Žena delavka, žena kmetica je prav tako človek kakor druge ženske in moški!

PIKA:

## Same s seboj ste lahko zadovoljne, če imajo o Vas dobro mnenje

*Vaša modistka,*

ker niste ena izmed tistih, ki pomeri vse klobuke, kar jih imajo v zalogi, vsaj desetkrat, nazadnje pa nič ne kupi.

*Vaša frizerka,*

ker nimate tiste grde razvade, da bi se hodile frizirati in umivat glavo pet minut, preden je treba salon zapreti.

*Vaša šivilja in Vaš krojač,*

ker niste tako sitne, da bi vam morala obleko ali plašč narediti kar čez noč, medtem ko račun poravnati sploh pozabite.

*Prodajalka,* kjer kupujete čevlje, ker ne pomerite najmanj petdeset parov čevljev, preden se za katere odločite.

*Mesar,* ker ne godrnjate, če je v mesnici dosti ljudi in morate malo počakati, in nimate tiste navade, da bi pretipale in prevohale vse kose mesa, preden se odločite, od katerega kosa naj vam odreže.

*Branjevske in kmetice*

na trgu, ker ne barantate kakor star skopuh celo za šopek peteršilja in pri pokušanju ne pojedete pol kilograma grozdja, preden ga četrt kilograma kupite.

*Sosede,*

ker se ne prepirate z njimi.

*Prijateljice in znanke,*

ker nimate navade, da bi se bahale pred njimi ali jih opravljal.

*Taščica,* ker ji ne očitata, da hujska moža proti vam.

*Služkinja,* ker je ne zmerjate neprestano z nerodo in ne jadikujete, češ da morate «vse same delati», ter je ne dolžite zaradi vsakega kroznika, za katerega veste, da ste ga same razbile.

*Vaš mož,*

ker mu ne prirejate ganljivih domačih «prizorov» s solzami in letečimi krozniki, ako se je pol urice zasedel v prijateljski družbi. Ker ga ne opravljate pred prijateljicami, kakšen družinski trinog je, in mu ne pripovedujete neprestano, naj hvali Boga, ker je dobil takšno dobro, potrpežljivo ženo.

*Vaši otroci,*

ker jih ne kaznujete za prazen nič in ne hodite vsak večer v gledališče ali na zabave, otroke pa puščate same doma.

*Naša upravnica,*

ker ne pozabljate poravnati naročnine za «ženo in dom» in ker priporočate list prijateljicam in znanam.

# Praktična oblačila

**B 2506.** Praznična bluz a po novem kroju. Rokavi so pri zapestju stisnjeni z robčki, s katerimi je okrašen tudi obrambi del prednika. Spredaj gresta po sredi dve prešiti dvojni gubi. Ovratnik in petlja sta iz istega blaga kakor bluz a. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2 m, če je 92 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 14 dinarjev.

**B 2502.** Preprosta bluz a brez ovratnika, ki se zapenja zadaj na zadržgo. Prednik je ob vratu nekoliko podaljšan, da se nabere v gube. Taka bluz a je lepa iz žameta, svile ali pa iz volnenega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,10 m, če je 70 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, I in II po 14 dinarjev.

**K 8550.** Apartna obleka iz dveh vrst blaga. Svetlejši deli bluze so pristi na telovnik in krilo, telovnik pa na prednjo zvončasto polo krila. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1,50 m temnega in 95 cm svetlega, oboje pa mora biti 190 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8554



**K 8554.** Popoldanska obleka iz čipkastega blaga. Obramek je zadaj gladek, spredaj pa nabran. Sečina prednika je prepletana z žametastim trakom. Nabrano zvončasto krilo iz štirih pol je pristo na zivot. Blaga potrebujemo (za velikost II) 4 m, če je 90 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.



B 2506

B 2502



K 8550

K 8552

**K 8552.** Preprosta obleka za obilnejše gospe. Obramek je iz bolj vidnega blaga in je spredaj podaljšan do žepov. Blaga potrebujemo (za velikost V) 2,50 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

**K 8511.** Preprosta obleka z obramkom in z zadržgo. V obe prešiti prednji poli krila sta vrezana žepa. Vratno izrezo dopolnjuje telovnik iz temnejšega blaga. Iz istega blaga sta tudi pas in obroba pri žepih. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,30 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

**K 8532.** Praktična obleka za pisarno. Nekaj novega in posebnega so poševne trojice gumbov na bluzi. Ovratnik, zapetki in rob žepa so za okras prešiti. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2,20 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

**W 2070.** Pripraven predpasnik za gospodinjso. Naredimo ga lahko z dolgimi rokavi ali pa brez rokavov. Predpasnik je iz pikčastega blaga in je okoli vratne izreze, okoli rokavnih izrez (če je brez rokavov) in na zgornjem robu žepa obrobjen z enobarvnim blagom. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3,10 m oziroma 3,90 m (z rokavi), če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV a po 14 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

K 8511

K 8532

W 2070





K 8548

K 8548. Okusna obleka iz dveh vrst blaga. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3,25 m temnega in 1 m svetlejšega, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8438. Apartna obleka iz dveh vrst blaga. Život bluze ima videz te- lovnika. Blaga potrebujemo (za veli- kost 17) 1,75 m, če je 139 cm široko, in 65 cm progastega, če je 90 cm ši- roko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.



V 3501

V 3500

V 3500. Naprsnik s čipkastimi nabori in z žametastimi petljami. Kroj «Ultra», na katerem je še ena odme- ma, se dobi za 7 dinarjev.

V 3501. Naprsnik z okrasnimi gumbi. Na kroju je še oprema z ozkim otroškim ovratnikom. Kroj «Ultra» se dobi za 7 dinarjev.



K 8518

## Oblacila iz lepimi ozaljski

K 8438



V 3458. Kako popravimo ob- raljen rokav. Kroj «Ultra» se dobi za 7 dinarjev.



V 3498



K 8499. Preprosta obleka iz volnenga blaga ali iz žameta. Volnenga blaga potrebu- jemo (za velikost III) 3,20 m, če je 92 cm široko, žameta pa 4 m, če je 70 cm širok. Veli- liki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.



V 3474

K 8518. Čedna popoldanska obleka iz temnega blaga. Vratna izreza in zapestki so okrašeni s plisiranimi čipkastimi nabori. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3,50 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

V 3474. Telovnik, obrobljen s tvezjo. Blaga potrebu- jemo (za velikost III) 70 cm, če je 140 cm široko. Kroj «Ul- tra» se dobi v velikostih I, II in III po 7 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.



K 8560



K 8494



K 8516



K 8557



S 1773



## Kako se elegantno oblečemo

**K 8494.** Elegantna popoldanska obleka, primerna tudi za bolj močno postavo. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

**K 8516.** Ta okusna obleka je sestavljena iz nagubanega krila in iz kratke tesne jopice. Blaga potrebujemo (za velikost I) za krilo in jopico 2,95 m, če je 130 cm široko, za bluzo pa 1,40 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**K 8557.** Elegantna obleka iz svile ali pa iz žoržeta. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3,30 m svile, če je 92 cm široka, in 75 cm zameta, če je 90 cm širok. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

**K 8560.** Okusna obleka iz volnenga blaga, okrašena z velurnim šifonom. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2 m volnenga, če je 130 cm široko, in 85 cm velurnega šifona, če je 90 cm širok. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

**S 1773.** Lep kostum za močno postavo. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,50 m navadnega, če je 140 cm široko, in 35 cm kožuhovinastega, če je 120 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III in IV po 22 dinarjev.

**K 8541.** Preprosta obleka z bolerom. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,05 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**K 8512.** Čeden kostum s prešitimi sešlvi. Blaga potrebujemo (za velikost III) 1,65 m za krilo in 1,50 m za jopico, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.



K 8541



K 8512

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. — KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V SESTITI DNEH.

# ZA VSAKO PRILOŽNOST NEKAJ

**K 8510.** Preprosta volnena obleka, ki je krojena tesno po životu. Spredaj in zadaj je vstavljena ozka xvončasta pola, ki ima spredaj obliko telovnika. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,20 metra, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

**K 8486.** Zimska dečva. Jopica in krilo sta različne barve. Okoli vratu denemo lahko vzorčasto volneno ruto. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 2,70 m za krilo, 1,90 m za jopico, 1 m pa za predpasnik, če je po 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

**K 8489.** Zimska dečva. Okrogla vratna izreza je okrašena v obliki okroglega obramka z našitim trakeem. Jopica je iz istega blaga kakor krilo, predpasnik je pa iz svetlejšega rožastega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost II) 4 m za obleko, 75 cm za predpasnik, oboje pa mora biti po 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

**K 8513.** Obleka za mlajše gospe. V pasu ni prerezana. Nekaj novega je oblika prednje in zadnje pole. Ležeci ovrtnik, posnetek telovnika in zapetki so okrašeni s prešivi. Blaga potrebujemo (za velikost IV a) 2,85 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III in IV a po 22 dinarjev.

**K 8558.** Obleka po kroju dečve. Ohrobljena je z vzorčastim trakom. Vratna izreza je izpolnjena z naprsnikom, ki ima pokončni ovrtnik in petljo iz luknjičave vezanine. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 4,50 m, če je 76 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

K 8489

K 8486

K 8558



K 8510



**K 8559.** Preprosta obleka iz umetne svile. Vsi robovi so okrašeni z ozkimi plisiranimi nabori. Obleka se se zapira zadaj na zadržgo. Pas je spredaj bolj širok in krojen po životu. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3,45 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**K 8462.** Temna obleka za bolj obilne gospe, narejena po kroju plašča. Zadaj ima pas, ki sega samo do prednika. Zobčasti telovnik iz svetlega blaga dopolnjuje globoko vratno izrezo. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 3,35 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih IV a in V po 22 dinarjev.

**K 8502.** Preprosta mladostna obleka z nagubanim ovrtnikom. Pod ovrtnikom je obroba iz drobnih prišitih biserov. Zadržga, s katero se obleka na hrbtu zapira, sega do krila. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3,40 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I z vzorcem za obrobo vred po 22 dinarjev.



K 8513

K 8559

K 8462

K 8502

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ZENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.





B 2495



M 2879

**B 2495.** Praktična bluza, ki ima videz telovnika iz dveh različnih vrst blaga. Pas, ki se začneja ob strani, se zapenja zadaj z zapono. Blaga potrebujemo (za velikost II) 70 cm enobarvnoga, če je 70 cm široko, in 95 cm karirastega, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.



S 1771



M 2881

**M 2879.** Zimski plašč za mlada dekleta. Posevni žepi na prsih in na bokih so všiti s prešivi in se zapenjajo na gumb. Plašč ima pod vratom gumb, v pasu pa pas iz istega blaga z veliko zapono. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.30 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**S 1771.** Zimski kostum s kožuhovinasto obrobo. Jopica je v pasu zožena s posnetki in stisnjena s pasom. Krilo je sestavljeno iz šestih pol. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.35 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**M 2881.** Zimski plašč za mlade gospe. Zavijki in žepi so obrobljeni s kožuhovinasto plaso. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

**K 8544.** Volnena obleka, ki ima videz halje. Spredaj se zapenja do pasu z gumbi. Ovratnik, zavijki in prepasica so iz pikčastega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.40 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

**K 8517.** Sportna zimska obleka iz škotskega blaga. Krilo je sestavljeno iz dveh pol in ima spredaj dve dvojni gubi, zadaj pa votlo gubo. Ozki okrogli ovratnik je iz belega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.45 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.



K 8544

K 8517

# Tudi otroci so radi lepi



K-M 5530

**K-M 5530.** Zimska kmečka obleka za večjo deklico. Zanj je primeren vzorčast barhent ali pa pralni žamet. Blaga potrebujemo (za velikost 13) 2,90 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

**B-F 2796.** Kozaška obleka za mlada dekleta. Nagubano krilo se lahko nosi tudi k drugačni bluzi. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 2,55 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

**K-M 5559.** Oblekica z robčki pod vratom in s pasom, ki se zapenja zadaj. Okrog vrata in zapetja so beli plisirani nabori. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1,60 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

**K-M 5561.** Dekliška oblekica iz škotsko karirastega blaga. Spredaj in zadaj ima gube. Ovrtnik je iz belega pikeja, pas pa iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost 8) 2,60 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

**K-M 5556.** Oblekica za majhne deklice. Hlačke, ki se nosijo k tej obleki, vratna obroba in zapetki so iz rdečega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1,05 m modrega in 80 cm rdečega, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 14 dinarjev.

**K-K 1686.** Deški plašček iz raševinastega blaga. Zadaj ima prišito oglavnico, spredaj se pa zapenja do vrata. Nizki ovrtnik in pas se zapenjata z zaponko. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1,45 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 14 dinarjev.

**K-K 1668.** Deška obleka. Suknjič ima obliko telovnika, skozi zgornji rob kratkih hlač je pa pretaknjen pas. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1,35 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 14 po 14 dinarjev.

**K-M 5550.** Zimski plašček za majhne deklice. Pokončni ovrtnik, zapetki in žep so iz kožuhovinastega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 95 cm, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

**B-F 2732.** Kostum za mlada dekleta. Jopica, ki je zapeta v pasu in pod vratom ima škric in moderen naprni žep. Krilo je sestavljeno iz štirih pol in ima spredaj gubo. Blaga potrebujemo (za velikost 14) 2,10 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

**K-M 5553.** Dekliški plašč, ki je v pasu zožen s posnetki. Ovrtnik, zavihki in žepi so iz kožuhovine ali pa iz kožuhovinastega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 1,45 metra, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.



K-K 1686

K-K 1668



K-M 5559

B-F 2796



K-M 5550

B-F 2732

K-M 5553

K-M 5556

K-M 5561

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

**K-M 5512.** Zimska obleka za večje deklice. Nagubano krilo z oprsnikom in z naravnimi, ki so zadaj prekrizane, je iz enobarvnega, bluzna pa iz karirastega blaga. Blaza potrebujemo (za velikost 10) 1 m enobarvnega, če je 130 cm široko in 1.45 m karirastega, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

**K-M 5526.** Topla oblekica s pasom, ki se zavezuje vadaž v petljo. Edini okras obleke so temnejši gumbi iz blaga, s kakršnim so obšiti tudi robovi. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1.95 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

**B-F 2786.** Zimska dečeva za mlada dekleta. Jopica je vinsko rdeča, krilo zeleno, predpasnik pa rožast. Obramek jopice je poudarjen pri sešivu z naborem. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 2.50 m za krilo, 1.90 m za jopico, 1.40 m pa za predpasnik, če je po 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

K-M 5526

B-F 2786



K-M 5512



K-M 5535

K-M 1683

**K-M 5535.** Zimski dekliški plašč z raglanskimi rokavi, ki so podaljšani v pokončni ovrtnik. Pod podaljškom je pretaknjen šal iz kožuškovine. Blaga potrebujemo (za velikost 7) 1.10 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

**K-K 1683.** Plašček s štirimi gumbi in s pasom na zapono. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-K 1680

### Praktično oblečeni dečki in deklice

**K-K 1680.** Deška oblekica s pasom. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1.75 m, če je 80 cm široko. V ta namen prenaradimo lahko tudi ponošeno moško obleko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

**K-M 5511.** Pisasta obleka za večje deklice. Prednik je v pasu prerezan, zadnik je pa iz cela. Pas je usnjen. Ovrtnik, posebno prišite žepnice in zapetki so iz svetlega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.85 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

**B-F 2765.** Zimska obleka za mlada dekleta. Narejena je iz karirastega volnenega blaga in okrašena z obrobnimi iz temnejšega enobarvnega blaga. Bluzna ima spredaj malo obramka in se zapira pod vratom na zadrgo. Krilo je sestavljeno iz treh poj. Nanj so prišiti škrneljasti žepi. Blaga potrebujemo (za velikost 14) 2.20 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

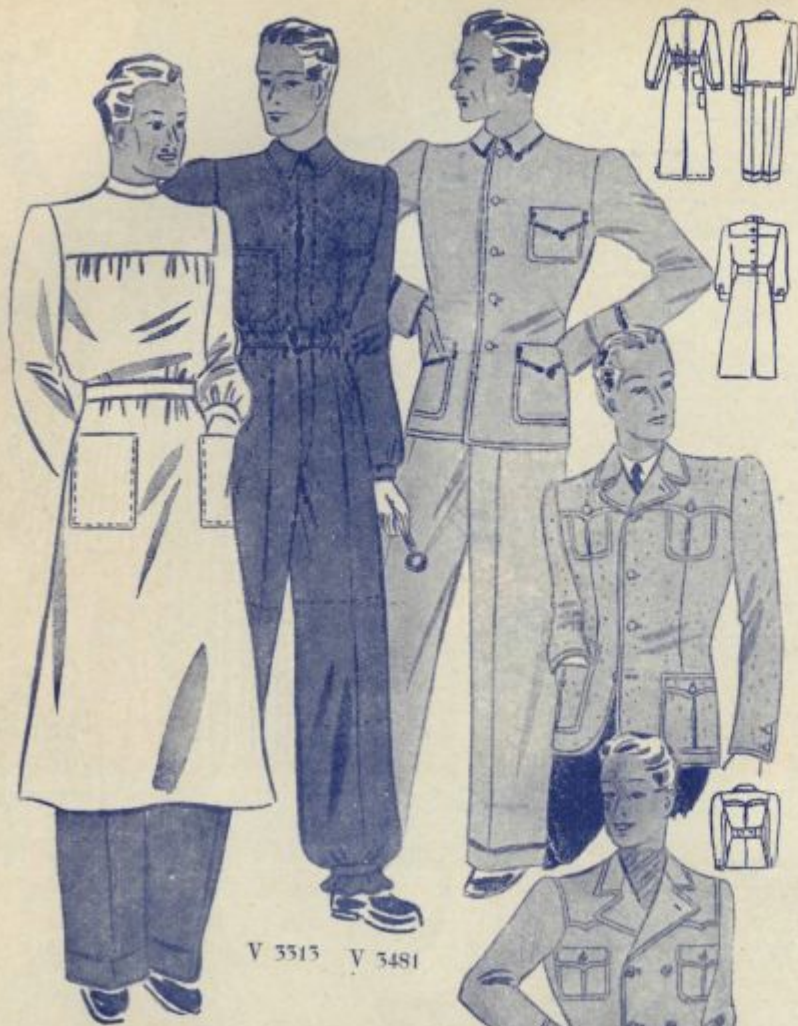
**B-F 2793.** Vinskordeča obleka za mlada dekleta. Bluzna in krilo sta okrašena s plisiranimi nabori. Krilo ima na štirih mestih pahlačaste skupine gub. Pas je iz istega blaga kakor obleka. Obleka se zgoraj do spodnjega roba zapenja z gumbi. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 4.15 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

K-M 5511



B-F 2765

B-F 2793



Za  
moža  
in sinove



V 3218

V 3403. Športna srajca iz kurirastega popelina s prišitim ovratnikom in z napravnim žepom. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.95 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14, 16, I in II po 14 dinarjev.

V 3398. Moška delovna halja, primerna zlasti za zdravnike. Zapenja se zadaj z gumbi. Blaga potrebujemo (za velikost III) 5.10 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, III in V po 14 dinarjev.

V 3313. Monterska delovna obleka. Krojena je v celem in ima spredaj razporek, ki sega do koraka. Gumbi, s katerimi se razporek zapenja, so pokriti. Hlače so na kolenih podložene z veliko krpo, da se prehitro ne obrabijo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 5.50 m, če je 80 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih 16, I, II in III po 22 dinarjev.

V 3398

V 3481 V 3481

V 3481. Praktična spalna obleka iz svetlega pralnega blaga. Ovrtnik, žepi in spodnji rob hlače so obrobljeni s temnejšim blagom. Hlače se zadrgujejo v pasu s trakom. Blaga potrebujemo (za velikost I) 5.50 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 15, I, II, III, IV in V po 14 dinarjev.

V 3218. Suknjič za mladeniče in može. Obramek je spredaj in zadaj lokasto zakrožen. Pas se prične pri stranskih sešivih in se zapenja zadaj navzkríž. Blaga potrebujemo (za velikost I) 1.80 m, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14, 15, 16, I, II in III po 14 dinarjev.

V 3407. Suknjič za slabo vreme. Na prsih in na bokih ima našite žepe, ki se zapenjajo z gumbi. Suknjič je ob vratu lahko odprt ali pa zaprt. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 2.10 m, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14, 16, I, II in III po 14 dinarjev.

V 3393. Moška spalna srajca z obramkom. Ovrtnik, razporek in zapetki so obrobljeni s temnejšim blagom. Blaga potrebujemo (za velikost III) 5.30 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.



V 3407



V 3393



V 3403

V 3489. Deška srajca s posebnim ovratnikom. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 2.75 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14, 15 in 16 po 14 dinarjev.

V 3356. Zimska športna srajca iz kariraste bombažne flanele za odrasle dečke in može. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 2.75 metra, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14, 16, I, II, III, IV, V in VI po 14 dinarjev.



V 3350



V 3489



V zadnjem času smo prisiljeni na vseh koncih in krajih varčevati. Tudi pri stanovanju smo se morali in se bomo morali še omejiti. Če je prej imela veččlanska družina po pet sob, se je morala sedaj zaradi manjših dohodkov omejiti na tri sobe. Zato je morala razvrstiti jedilnico, sobo za gospoda in dnevno sobo v en sam stanovanjski prostor. V tem edinem prostoru je poleg jedilne in pisalne mize še pianino, ki ga konservatoristka za svoj študij neogibno potrebuje. Kauč služi podnevi za prijetno kramljanje, ponoči pa za spanje.

Kdor ima dober okus in čut za harmonično prostorninsko razdelitev, ta si bo tako sobo iz različnega pohištva tako lepo in praktično uredil, kakor vidimo to na naših dveh slikah.



## Koštrum s črnim korenom

V zimskem času je kaj težko biti gospodinja. Sočivja je z vsakim dnevom manj, cene pa se dvigajo iz dneva v dan. Ni več kumaric in ne kolerabic, ne stročjega fižola in ne graha, ki se ga je dalo pripraviti na nešteto načinov in ki ga družina ni prav nikdar ogodrnjala. Ni sadja, da



bi človek napravil vsaj večasih kak kompot za spremembo. Še celo špinača sčasoma tako poskoči v ceni, da jo je za dinar komaj še za pičlo pest. Zelja in ohrovt, tega je pač dovolj na razpolago. A dan na dan ga tudi ni mogoče postavljati na mizo; saj je med desetimi komaj eden, ki ga je z veseljem in s slastjo. V tem času nam nudi kaj dobro-



došlo spremembo črni koren, ki nam more nadomestiti celo najboljše in najdražje sočivje, to je beluše. Pripravljen s koštrunovim mesom je res izboren.

Rabimo:  $\frac{1}{2}$  kg koštrunovega mesa, najbolje od stegna,  $1\frac{1}{2}$  kg črnega korena, 5 dkg masti, žlico moke, nekaj čebule, soli in ščepec sladkorja.

Meso zrežemo na kocke in ga osolimo. Na masti prepražimo čebulo in dodamo (na kocke zrezano) meso. Ko se

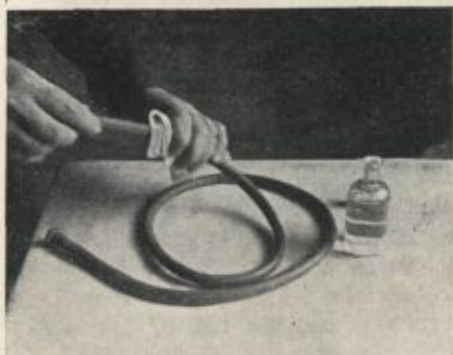
### Sirov narastek

Zanj potrebujemo: četrt kilograma nastrganega belega kruha, četrt kilograma emendolskega ali pa kakšnega drugega sira, dve jajci, pol litra mleka in nekoliko soli.

V posodo za narastke, ki smo jo namazali s presnim maslom, nadevamo po eno plast nastrganega kruha in po eno plast sira (glej sliko). V mleku razžvrkljamo dve jajci, pridenemo malo soli in s tem polijemo pripravljene narastek, ki ga pečemo potem v pečici 30–40 minut. Preden je narastek do kraja pečen, denemo na vrh nekaj kosmičev presnega masla, da narastek lepo zarumeni in da dobi skorjo.

meso nekoliko oprazi, ga potresemo z moko, jo zarumimo, nakar zalijemo z vodo ali pa z juho. Medtem olupimo črni koren in ga takoj vržemo v vodo, v katero smo iztisnili citróno, ker sicer potemni, ga zrežemo na 5 cm dolge kose in ga — seveda brez vode — dodamo mesu. Vse skupaj nato počasi dušimo še kako uro.





2) Slabe plinske cevi iz gume so lahko vzrok velike nesreče. Zato jih je treba redno nadzirati in jih včasih namazati z glicerinom, potem ne bodo postale krhke in ne bodo puščale.



1) Da zamašek ne obtiči v vratu steklenice z lepljivo vsebino, ga pomočimo v fino olje ali pa v raztopljeno mast.



3) Jajčne jedi in omlete so rahlejšje, če testu dodamo nastrganega kuhanega krompirja.

# NASVETI

V

# SLIKAH



4) Kože za umivanje oken moramo takoj po uporabi dobro preprati v mlačni milnici. Potem jih dobro iztisnemo, ovijati jih pa ne smemo.



5) Rumeno usedlino odpravimo iz čajnih vrčev z vlažnim prahom čistilne krede.



6) Lažjo ozeblino odpravimo s citronovim sokom ali pa z obkladki narezane čebule.



7) Kadar kuhamo sadje, mu dodajmo ščepec natrona. S tem mu odvzamemo ostri okus po sadni kislini in prihranimo na sladkorju.



8) Prerezana čebula ostane več dni sveža in uporabna, če prerezano ploškev namažemo z maslom.

# ZADNJI OTROK



Mnogo je trpela, ko se je zaročil. Nobeni ženi ni zapala.

Marina je bila občutljiva in plaha. Bila je eno izmed tistih bitij, ki jih vsak hitro vzljubi. Toda pot do taščinega srca se ji je zdela težka.

Vzela sta si majhno čisto stanovanje v sredini mesta. Njun zakon se je pričel z dolgom. Počasi sta odplačevala pohištvo in s trudom sta zbirala in si pritrgovala, da sta zmagovala plačilne obroke. Sprva si je dovolila potratnost, da je vzela služkinjo, toda že po nekaj mesecih jo je morala odpustiti. Bilo je breme, ki se je ob koncu meseca zelo poznalo. Toliko je še počakala, da je minilo štirinajst dni po porodu. Odtlej je sama negovala otroka, močnega, živahnega fantička. Že ob petih zjutraj je viselo oprano perilo in se svetilo v zgodnjem soncu med drogovi na prostranem dvorišču. Marina je tekala po hodniku in iztrepala metlico. Vsak trenutek je pogledala v sobo k otroku in hkrati pazila na mleko v kuhinji. Na stolu je ležalo načeto šivanje. Zavese so prijazno valovile ob oknu. Cvetlice v lončkih so žarele v sočnih barvah, saj so jih vsak dan negovale pridne roke.

Sleherni večer je pozno v noč gorela luč v kuhinji. V tišino večera je bil slišati le šum vbadanja šivanke ali pletilk. Včasih se je trudna premaknila, zavzdihnila in prisluhnila v sobo. Pod srcem se je oglašal drugi otrok. Veselila se ga je. Bila je veliko bolj slabotna in izčrpana kakor pri prvem. Vsak čas je drdral šivalni stroj, kot ubogljivo, pridno bitje je polzelo blago izpod njenih rok in se spreminjalo v srajčke in hlačke. Svojo staro obleko si je sama prekrojila in sešila. Nove nikakor ni zmogla. Plašča pa sploh še nikoli ni imela, čeprav si ga je že dolgo let želela. Le ogrinjalce, staro in obnošeno, je viselo v omari. Marina je šivala in vezla za malega, za moža. Njene roke niso nikoli mirovale. Po obedu, ko je utrujena padla v pleteni stol, da bi se za trenutek odpočila in zaprla oči, se je oglasil mali sinček. Vstala je in zastokala od bolečine v križu. Potem je bila spet vsa pridna in urna. Do večera je sedela pri oknu in pletla jopico za moža. Njeno življenje je bilo izpolnjeno z delom in skrbjo za družino. Toda njeno telo je bilo vsak dan manj odporno.

Jej, kakšna potrata, je vzkliknila, če ji je mož zvečer prinesel droben zavojček, iz katerega je razvila drobno narezano, sočno šunko ali prekajene male ribice, ki jih je tako rada jedla. Bila je srečna, da se je spomnil nanjo.

V kino bi šla, je včasih zaželela. In šla sta z možem k predstavi. Marina se je predala ugodju zabave in ves večer potem sanjarija o lepem filmu. Toda na koncu meseca sta debelo prečrtala besedo «kino» in sta odslej zahajala le poredko tja.

Rodil se je drugi otrok. Fantek. Naslednje leto prav tako fantek. Z dohodki je bilo znatno težje. Vsa je bila zdelana. Vse je opravljala sama. Le otroci so ji bili v uteho, drugega ni iskala. Fantki so s svojimi urnimi kretnjami in s kobacanjem po sobah polnili stanovanje z živahnostjo in smehom, ona pa je komaj utegnila pospravljati za njimi. Delo se je kopičilo, večeri so bili posvečeni šivanju raztrganih nogavičk in hlačk. Često so jo pekle oči, da je morala za minuto počakati in zapreti razbolele veke. Zjutraj je vstajala še v temi. Želela si je samo eno: vsaj enkrat bi se rada počeno naspala! Omotična je vstajala in mrzaj jo je stresal, dokler je delo ni ugrelo. Jezilo jo je, da je tako oslabela. Delo je klicalo, in ona ni poznala počitka. Zaporedni porodi so tudi zrahljali njeno zdravje. Po zadnjem porodu je zbolela za vnetjem žil na nogi. Tri mesece je morala ležati. Silno je trpela tiste čase, duševno in telesno. V bolečinah je ležala v postelji in je morala mirno gledati, kako se delo kopiči okrog nje. Klicalo jo je iz vseh kotov, ona pa je ležala brez moči in se mučila. Otroci so se podili po kuhinji in vriskali, mali je vokal v postelji in dvigal drobcene pesti pred obrazek. Samo z roko je segla k njemu, in umiril se je.

V napoto sem ti, je tožila možu. Za nič nisem, same stroške imaš z menoj. Mož je bil dober in nežen z njo. Ko pa je bil sam in ga Marina ni videla, je bil ves mračen in upognjen. Neznansko ga je težilo življenje. Vsi ti novi izdatki so ga tiščali k tlom, velike in male skrbi z otroki, zdravnik, postrežnica, ženina bolezen. Marina je to vedela in si je še bolj želela vstati in mu pomagati. Toda noga ni hotela okrevati. Šele po treh mesecih je zmogla prvi korak. Mož jo je podpiral, ko sta počasi korakala po stanovanju, in otroci so jo gledali in vriskali od navdušenja. Še mali v postelji se je držal na smeh. Toda komaj si je Marina toliko opomogla, da je sama pričela z delom, je zbolela moževa mati. Sprva se ni zdelo nevarno, toda že po nekaj tednih je izjavil zdravnik, da je neozdravljiva, dolgotrajna bolezen.

Mlada žena je kljubovala svoji slabotnosti. Zatrjevala je možu, da je zdrava in krepka, in ni se zbala nobenega dela. Postrežnico so že davno odpustili.

Mož je zahajal vsak dan k bolni materi. Naročil je samotni ženi usmiljenko, da je čuvala bolnico in ji stregla. Klonil je pod težo bremen in si naprtil nove izdatke. Mati je bila srečna, ker jo je obiskoval, in je izpraševala po otrocih in ženi. Če ga kdaj ni bilo k njej, je bila nejevoljna in mu je očitala, da je ne ljubi. Bolniki so včasih krivični, in on je potrpel. Doma je v naglici poobedoval, poljubil ženo in otroke ter hitel k materi v oddaljeni del mesta. Potem spet v službo. Tudi zvečer se je včasih zadrževal pri bolniški postelji. Doma ga je čakala večerja v pečici. Marina ga je utrujena pričakovala. Otroci so že spali. Njihovi čeveljčki so stali v vrsti pred številnikom. Marina je vedela, da se bo vrnil mračen in žalosten. Tudi v njenem srcu je bilo bedno in samotno. Vedno je čakala, da se bo v življenju preokrenilo na bolje. Zdaj se ji je zdelo, da se pogreza vse samo v številke in račune, ki jim ni konca. Samo računati in varčevati, vsemu se odrekati, samo delo in skrb in nič pravega sonca. Tudi otroci so večkrat zboleli. Drug za drugim so polegli, in sama jim je stregla. Vse noči je prisluškovala vročičnemu dihanju. Menjavala jim je obkladke, dokler niso ozdraveli. Potem je sama omagala.

Marina je s strahom spoznala, da zopet pričakuje otroka. Zaskrbelo jo je njeno stanje. Bilo je dovolj otrok. Sami fantki. In ona si je šele komaj opomogla od vsega hudega v preteklih mesecih. Skoraj z gotovostjo je upala



in računala, da njeno telo ne bo izdržalo te naloge in da se bo rešila novega bremena. A telo je izdržalo. Marini se je celo zdelo, da je postala krepkejša. Tudi zredila se je. Zdaj, ko se je privadila misli, je čakala tega otroka s posebnimi čustvi, ki si jih ni znala razlagati. Tako često se ji je zahotelo, da bi pela. Sedela je pri šivalnem stroju in popravljala oblekice. Otroci so sedeli kraj nje na tleh in glasno prepevali. Ta otrok bo muzikalen, se je smehljala in toplo mislila na nerojenega. Čisto gotovo bo vesele narave, si je dopovedovala. In bila je srečna, ker je imela vesele misli. Majhen filozof bo, je pomišljevala in misli so se ji podile v glavi kakor še nikoli prej.

Njen mož pa je postajal zmeraj bolj vase zaprt in otožen. Vedel je, da Marina varčuje in računa, vendar jo je priganjal, naj varčuje še bolj. Marina je vedela, da ji vest ne more nič očitati, toda izdatki zavoljo materine bolezni so bili neizbežni.

Tedaj se je odločil. Povedal je Marini, da se bodo preselili v materino hišo. Drugega izhoda ne najde več. Pri skupnem gospodinjstvu bi mogli živeti in tudi usmiljenke bi več ne potrebovali. Vedel je, da bo Marino zadelo, toda druge poti ni našel.

«Vem, da boš imela težke dni, Marina, toda potrpi, ji je skušal prigovarjati in ji je trezno in preudarno razlagal svoj namen. Žena se je stresala in z bojaznijo sledila njegove besede. «Lepo te prosim, pusti nas tu», je zaprosila. Njene sinje oči so bile razprte; strmo je gledala predse. Otrok v telesu se je nemirno oglasil. «Zavoljo miru, vsaj toliko časa še», je zahrepenela. «Varčevali bomo še bolj», je trdila, čeprav je vedela, da bolj ne morejo. «Nikar skupaj», je prosila bleda, in vse telo se je treslo od napora in muke.

Vedela je, da jo čaka novo trpljenje, novi napori z bolnikom. Revež je bolnik in včasih nestrpen in krivičen. Toda njeno sedanje stanje, predvsem njena slabost, izčrpanost od nezadostnega spanja, vse ji je jemalo zadnji pogum. V duhu je videla oni hladni pogled, ki je še zmerom bedel v njenem srcu.

Mož je vztrajal. Ni smel, ni mogel popustiti. Tudi se je tolažil, da ne bo trajalo dolgo, in ob tej tolažbi mu je bilo grenko, saj je ljubil mater.

Že je hotel oditi, ko je Marini klonila glava na mizo in se je vse telo sesedlo v stolu. Zadržal je korak, potem pa je planil k ženi in jo ujel v svoje roke. Bila je kakor mrtva. Nesel jo je v posteljo. Bila je drobna in lahka. Dolgo jo je močil po obrazu. Posinele ustnice so bile stisnjene. Proseče jo je gledal. Nenehoma so mu tekale solze. Naslonil se je nanjo, kakor bi jo hotel s svojim dihom oživiti. Potem je odprla oči. Blodno je begal njen pogled po njem in po vsej sobi. Jezik je ni več ubogal. Skušala je nekaj povedati, pa je izdala nerazumljive zvoke. Z grozo je poslušal tisto blebetanje. Vse telo se mu je kopalo v znoju in kolena so drgetala kakor v mrzlici.

Zdravnik ga je tolažil, da bo že prešlo, češ, to so samo živci. Le njeno stanje je bilo kočljivo. Marina je bila zdaj pri zavesti. Počasi je govorila in vsega se je zavedala. Otrok pod srcem jo je skrbel, da je zajokala. Že dolgo let ni jokala. Vsi otroci so zajokali z njo in niso vedeli, čemu je mama žalostna, če je očka pri njej in gospod zdravnik. Ko je zdravnik odhajal, so stali za vrati. Vsakega je pogladil po glavi ali licu. To jih je potolažilo in razveselilo.

Družina se je preselila k materi. Marina ni čakala pohvale ali graje iz ust bolnice. Stregla je s prepričanjem, mirno in potrpežljivo. Vsa se je darovala temu občutju.

Zdaj ni več pela. V stanovanju je bilo tiho, vsak smeh ali vrisk je kakor kaplja padel v grenkost bolnice. Da bi le ne škodovala otroku moja otožnost! se je bala. S silo se je skušala smehljati in v razvedrilo je pletla srčkano majhno čepico in jopico zanj.

Stara žena je propadala. Njene oči so bile ko dva velika črna kolobarja v obrazu. Te oči so živele in sledile kretnje mlade žene. Otrok niso puščali v bolniško sobo. Njeno telo je bilo kakor ohromelo. Obračati so jo morali na rjuhah. Skupaj z možem je trpela Marina, in drug drugemu sta pomagala. Toda često jo je napadla čudna otožnost, in takrat se je bala ljudi in vsega. In mati je še živela. Kakor utripajoč plamen so bile njene oči.

Takrat se je rodil zadnji otrok. Bila je deklica.

Ko se je rodila, je bila majcena in drobna. Oba sta se je razveselila. Celo bratci so poskakovali od veselja, in najmlajši jih je začudeno gledal.

Punčka je imela kakor pomaranča veliko glavico in živahne oči. Marina je pritisnila to malo toplo bitje k svojemu srcu in je natanko vedela, da bo ta punčka pomenila vse njeno življenje. Dekletcu je bilo štiri mesece, ko je zbolelo za pljučnico. Z grozo je sledila mati vse pojave in z obupom merila naraščajočo vročino. Njej, ki ji je bilo delo stroga dolžnost, katere ni smela nikdar zanemariti, je postala nerednost v sobah nekaj tujega, nezanimivega. Nahranila je otroke, mehanično je kuhala in pospravila v kuhinji. Vse njeno bitje pa je živelo in trepetalo za otroka, ki se je zvijal v bolečini in vročici. In ko je bolezen dosegala višek ter se je bližala kriza, je obupana mati slonela ob postelji in s krčevito sklenjenimi rokami klicala Boga na pomoč.

Pusti jo, ne vzemi mi tega otroka! je drhtela od strahu. Vrgla se je na kolena in kakor brezumna stegovala roke proti nebu. Ne vzemi je, ne vzemi je! je kričalo v njej in na ustih je trepetala prošnja za prošnjo. Otrok je iztezal drobne, shujšane pesti, ječal in se zvijal. Videla je belino njegovih na pol zaprtih oči in je mislila, da umira. Tedaj je kakor v blaznosti razprla svojo srajco, oklenila otroka z obema rokama in ga prižela na svoje gorke grudi, da je detece ležalo kakor odeto v materino toploto, v njeno plakajočo ljubezen, in srce ji je glasno tolko pod nezatno težo bolnega telesca. Dolgo je ležalo dete na njenem telesu, na njenem srcu. In vsa duša je klicala to drobno življenje, da ji ne uide. Ni vedela, kako dolgo je ležala negibno in z dlanjo tipajo iskala srčece, ki je utripalo drobno kakor ptici.

Potem je dete zaspalo. Kakor omamljena jo poslušala enakomerno dihanje. Zazdelo se ji je, da postaja dihanje počasnejše. Ali umira? Z vso silo se je uprla tej strašni misli. Ne sme! Ne sme! je kričala njena ljubezen in ni hotela verjeti. Z božajočimi prsti je privzdignila glavico in se s strahom zagledala v obrazek. Ni bil izpremenjen. Lepo spokojno je ležal na njenih grudih, in dobro mu je bilo. Mala usta so bila na rahlo odprta. Otrok je dihal. Živi!

Ni se premaknila. V njeni notranjosti je vse kipelo od sreče. Priborila si je to malo življenje. Uprla se je smrti, iztrgala je dušico zase. Prsi so ji valovile od notranjega občutja, in komaj je krotila svoj dih. Otrok je lepo spal na njenih prsih. Njej pa so polzele solze. Kakor odrešene so ji tekale čez lice na blazino.

To malo sladko življenje je ostalo odslej njeno, za vselej, do zadnjega diha.

Bil je otrok bolečin, otrok skrbi, otrok njene sreče.

In v njenem srcu odslej ni bilo več prostora za obup.



O b devetih zvečer je nekdo pozvonil pri vežnih vratih. Marija se je trenutno obotavljala, potem pa šla odpirat. Sneg pred hišo so obsevale luči avtomobila. Visok mož je stal na pragu.

«Vi!»

«Marija!»

Marija je hitro premagala svojo ganjenost.

«Vi, Jurij! Kakšen veter vas je prinesel k meni?»

«S ceste sem videl, kako žari vaša svetilka... Slučajno sem se peljal mimo.»

«Dobro vas razumem; mar niste tisti, ki gre zmerom slučajno mimo...? Vabim vas k ognjišču, kjer gori božični panj.»

«Božični panj na ognjišču starega doma,» je sanjavo zašepetal mož in dolgo gledal Marijo. Marija je imela lase ko zarja, lep profil, bele roke in vitko mlado telo v preprosti temni obleki.

«Lepša in bolj mikavna,» je pomislil, «kakor ko me je prvič očaral pogled na njo.»

Marija si doslej ni upala, da bi mu pogledala v oči. «Slecite plašč in pojdite se gret k ognjišču osamele ženske. Božična polena tako prijetno prasketajo.»

Slekel je kožuh in stal pred Marijo v večerni obleki z belim nageljnom v gumbnici.

«Ah,» je rekla žalostno, «vidim, da vas nekje pričakujejo.» Brezskrbno je zamahnil z roko: «To je brezpomembno, na mene zmerom kdo čaka...»

«Vi pa nikoli ne pridete...»

Sedla sta v stara naslanjača pred ognjiščem, kjer je goril velik bukov panj. Marija je pomislila: «Vedno gleda tako lepo.» Mirno in prijazno je vprašala: «Od kod prihajate, večni popotnik?»

«Iz mnogih krajev, Marija: iz Kanade, iz Floride, s Kube... Iz sto dežel, katerih slike razburjajo domišljijo ljudi in katere človeka razočarajo, kakor hitro se jim približa. Ampak vi, Marija, kaj se je zgodilo z vami?»

«Stara devica sem, ki je posvetila svoje življenje dobrotelosti... človek, ki ste ga neusmiljeno zasmehovali, Jurij, takrat, ko vam je bilo dvajset, meni pa petnajst let.»

«Kako čudno govorite o sebi, Marija; mlajši vam je obraz ko pred desetimi leti.»

«Mislite? Je že mogoče, ker sem tako zaposlena in imam tako mala časa zase, da sem morda pozabila na to, da se moram starati.»

«Rekli so mi, da živite sami.»

«Seveda... Sicer pa ostane vsaka ženska prej ali slej sama. Pozabljena ali ovdovela ali stara mati, ki so se ji otroci razkropili po svetu. Nisem nič bolj sama kakor druge.»

Umolknila sta. Nekaj časa se je slišalo prasketanje gorečih drv. Slednjič je Marija pogledala v obraz možu, ki ga je nekoč tako zelo ljubila. Zdel se je globoko žalosten, in tistih zadnjih deset let se mu je začrtalo v obraz. Ali je bil ta obraz nekoč bolj vabljiv kakor zdaj? Da bi premagala svojo ginjenost, je veselo vprašala: «Kaj vidite, Jurij, v tej fantastični igri plamenov?»

«Tam vidim vse, kar sem izgubil: rodno zemljo, ognjišče, stare običaje... Prav za prav me ni moglo nič zadovoljiti. Ko sem bil otrok, me je najveselejši božič razočaral. Pozneje sem šel mimo svoje sreče, pa nisem segel po njej. Potratil sem svoje moči, zlomil svoje srce in ničesar ne prinašam s svetovnih cest.»

«Ljubil sem vas, očarali ste me, vklenili ste me. Toda moja moška sebičnost se je bala teh spon. Hotel sem se preizkusiti pa sem se odločil, da odpotujem za nekaj tednov.»

«To potovanje je trajalo deset let.»

«Na žalost; premagal me je kmalu drug čar: vabili so me daljni kraji in nevarnosti.»

«Jaz pa sem te kraje iskala sama v sebi, neprestano obnavljaje njihov čar.»

«Ste bili hudi name, Marija?»

«Nikoli. Čutila sem, da sva tako različna. Vi, pustolovski ptič, ki se ne boji viharjev, jaz skromen čriček, ki živi ob ognjišču.»

«Ob kakšnem ognjišču?» je ginjen zašepetal.

«Ob rodbinskem ognjišču, ki ga ni, ob tistem, ki bi se morda lahko ustvarilo... Razumete torej: vse moje življenje je poteka v sanjah.»

«Žalostno.»

«Ah, ne, Jurij, jaz sem vesela; takšen čriček neprestano poje. Kaj ne veste.»

«Ali še pojete, Marija?»

«Več ko prej. To mi nadomestuje pogovor; zlasti poslušam svojo notranjo godbo, godbo za katero ni not. Včasih je to petje skrjančka pod sinjim nebom, včasih žalostno ječanje...»

«In potem?»

«In potem sem se naučila umetnosti, kako se da iz vsega izvabiti košček poezije, zdaj grenke, zdaj ljubke. Vsak dan kaj najdem, s čimer si olepšam življenje.»

«In kaj še?»

«In potem sem zagledala človeško trpljenje. Pozabila sem na sebe in podajala sem roko njim, ki so prosili pomoči.»

Jurij se je nagnil naprej, in njegov utrujeni obraz je postal spet bolj mladosten.

«Marija, vaše življenje je pesem, toda sreče ni v njem, draga moja.»

«Je, je, Jurij, prisegam vam. Vsak dan si znam izmisliti zase novo srečo.»

Čarovnica! Še samo sebe zna varati...

«Marija, zdi se mi, da sem pred vami velik revež, berač, ki nima drugega bogastva kakor prah mnogih cest. Marija izmislite si za naju oba srečo, ki bi vsak dan iznova zveveta... Ne odgovarjate?»

Pri nagli kretnji se mu je odtrgal lahek predmet in padel na tla pred ognjiščem. Ponosni beli nagelj je izgubil dišečo glavico. Jurij tega ni opazil, Marija pa se je stresla...

«Zakaj ne odgovarjate?»

«Ker je molčanje slajše in bogatejše, Jurij. Okusite to lepo minuto. Vse, kar ste brali v teh plamenih, spomine, sanje in celo žalost. Vse to lepo božično zgodbico, ki si jo je izmislilo vaše nepomirljivo srce.»

«Zgodbico? Ah, Marija!... Poslušajte me; čez deset dni se moram odpeljati v Brazilijo, veže me dana beseda, ampak to bo moje zadnje potovanje. Spomladi se vrnem. Ko bo na vašem vrtu zacvetelo drevje, se vrnem in bom za vedno vaš. Železno zaveso potegnem med svojim srcem in svetom, ki ima zame samo prevaro. Hočem samo vašo neizčrpljivo dušo... Vzemite v svoje blage roke moje srce, ki ga je opraskalo trnje mnogih poti. Marija, recite: da!»

Mirno je odgovorila: «Kajpak, Jurij, da.»

«Draga moja, ah, da bi vedeli: pri vas mi je spet dvajset let.»

«Tudi jaz se ne čutim starejše, ampak, dragi prijatelj, ali ne slišite, da zvonijo k polnočnici?... Pozabili ste, da vas nekje pričakujejo?»

Nerad je vstal. Na pragu sta se na kratko objela.

«Marija, to bo rajska sreča!»

«Da, Jurij.»

«Recite, da me boste ljubili.»

«Vedno sem vas ljubila... Čas je, da odidete. Zbogom Jurij.»

«Zbogom, moja čarovnica! Spomladi na svidenje!»

Opotekaje se je vrnila v sobo. Celo minuto je dušila v sebi ihtenje, potem pa se je nasmehnila: «Marija, Marija, ne bodi vendar tako nespametna! Sedi zopet k svojemu ognjišču in sanjaj dalje svoje lepe sanje!» Sedla je in zagledala na tleh pred ognjiščem odlomljeni cvet nageljna. Nežno ga je pobrala in ga dolgo pritiskala na usta. «Ta nageljček mi bo pričal moje najlepše božične noči.»

Solznih oči je pogledala na prazni naslanjač zraven sebe in rekla nadvse nežno: «Šaj vem, da se k meni več ne vrneš!»

# Veselo praznujmo — prijetno godujmo

Letošnje knjige bodo prava senzacija za vse naše naročnice. Oblika bo večja od sedanjih. Opremil jih bomo z več barvnimi slikami. Vsebina bo tako zanimiva in koristna, da boste teh knjig zelo veseli.

Prva knjiga bo: **«VESELO PRAZNUJMO — PRIJETNO GODUJMO»**. To knjigo bo krasilo 70 slik in več štiri-barvnih tabel. V knjigi boste dobili nad 100 preizkušanih receptov in 30 nasvetov za vse vrste družinskih slavnosti. Tako boste lahko svojim dragim za rojstne in godovne dneve ter za druge družinske praznike pripravili za majhen denar veselo praznovanje. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da boste sami priznali, da je že ta edina knjiga več vredna kakor 37.— din, za kateri znesek dobite pet knjig.

Druga knjiga: **«VEDENJE, KRAMLJANJE, POTOVANJE, DOPISOVANJE»** Vam bo povedala, kako se je treba vesti, kako je treba v družbi kramljati in jo zabavati, da Vas bodo ljudje radi imeli in čim večkrat vabili v svoj krog. Z dobrim vedenjem in zabavnim kramljanjem si lahko vsak človek pridobi širok krog znancev. In znance potrebujemo zmeraj, če hočemo v življenju napredovati. V tretjem delu knjige boste našli številne nasvete za potovanje. S temi nasveti v žepu in v glavi boste zabavno in koristno potovali. V zadnjem delu knjige pa boste brali in našli izpodbudo, kako je treba sestavljati razna pisma, kako je treba pismeno odgovarjati, in za vsako priliko so tam tudi vzorci takih pisem. Marsikdo izmed nas ne zna dati izraza svojim mislim, ne zna povedati tega, kar čuti v srcu. Večkrat je od dobro sestavljenega pisma odvisna naša sreča. Koliko ljudi se je že razšlo, ker ni bilo v pismih tiste pristrčnosti, ki so jo v resnici čutili, a je niso znali prav izraziti! Koliko zarok in porok se je že razdrlo zaradi slabo napisanega pisma! Koliko ljudi čaka na službo, ker ne zna napisati dobre, učinkovite ponudbe! Tudi Vi, ki Vam pero gladko teče, boste našli v pismih, ki bodo tiskani v tej knjigi, marsikatero dobro misel in izpodbudo.

*Presenečenje za božični večer je takale z majhnimi stroški priprosto pogrnjena miza.*

*Sedemdeset takih slik boste dobili v knjigi: «Veselo praznujmo — prijetno godujmo.» Še danes izpolnite priloženo naročilnico.*

Tretja knjiga: **«SKRIVNOST SODOBNEGA GOSPODINJSTVA»** Vam izda vse tajnosti, kako si je treba prav v teh težkih časih praktično urediti vsakdanje gospodinjsko delo. Številne slike Vam bodo nazorno pokazale, kako si lahko delo olajšate. Gospodinje, ki jim zdaj zmeraj primanjkuje časa, nam bodo za to knjigo prav gotovo hvaležne.

Četrta knjiga: **«NOVA ŠOLA ZA PLETENJE IN KVAČKANJE»** bo imela 62 modelov in slik za različna ročna dela v novi tehniki pletenja in kvačkanja.

Peta knjiga bo: **«GOSPODINJSKI KOLEDAR ZA LETO 1941»**, ki bo času primerno preurejen.

Teh pet knjig pa bomo letos pričeli pošiljati že od meseca marca dalje, tako da boste vsak drugi mesec dobili po eno knjigo.

Še nekaj Vam moramo povedati.

Te knjige — izvzemši koledar — so le majhen del **«Ženskega leksikona»**. Odločili smo se, da izdamo **«Ženski leksikon»**, ki bo imel 1200—1500 strani. Če bi že danes izdali tako debelo knjigo, bi najbrže marsikatera ne mogla takoj utrpeti izdatka za celotno delo. Zato bomo to knjigo izdali v obrokih. Vsako leto boste dobili štiri knjige, tako da boste imeli v nekaj letih za majhen denar celotni **«Ženski leksikon»**. Zato knjige dobro hranite, da Vam jih bomo lahko potem tudi skupaj zvezali. Za to delo se nismo ustrašili nobenih stroškov in žrtev. Hočemo, da Vam bo ta **«Ženski leksikon»** praktičen svetovalec za vsako priliko. Hočemo Vam dati vse nasvete, ki jih v življenju potrebujete.

Pri prvi priložnosti Vam bomo sporočili nadaljnjo vsebino tega velikega dela.

Svetujemo Vam torej, da se na te knjige takoj zdaj naročite, ker bodo kasneje prvi letniki pošli in jih čez leta ne boste niti za drag denar mogli dobiti.

Zato nikar ne odlašajte! Nakažite hkrati z naročnino za **«Ženo in dom»**, za **«Prijetelja»**, za prilogo **«Za pridne roke»** tudi še naročnino za teh pet knjig, t. j. skupaj 167.— din.



# Njena skrivnost

Prvo poglavje.

Ko je šla po kotanjasti kolovozni poti, je začutila, da se ji je približala njena bridka ura. Vsa zbegana in prestrašena je obstala in ni vedela, kaj bi. Nikoli ni razmišljala o tem, kaj bo storila, če jo to tako nenadoma doleti. Teh misli jo je bilo strah. Vse svoje bodočnosti se je bala in zato je mislila samo na drobne, vsakdanje reči, na primer: kje se bo tisti večer ustavila in prenočila in kam bo zjutraj krenila, proti severu ali proti jugu.

Tako je vse dni, odkar je zapustila mesto, kjer so jo zaradi nosečnosti spodili iz službe, neprestano romala in imela majhne, vsakdanje skrbi. Na tisto največje in najstrašnejše, ki jo je čakalo, pa je čisto pozabila. Le kadar je mimogrede stopila v kakšno hišo in prosila prenočišča ali mleka in se je gospodinja surovo radovedno ozrla na njen vzbokli život, se je spomnila in vsa zardela. Osramočena je sklonila glavo ter se jecljaje zlagala, da potuje v daljno hribovsko vas. Tam ima dom in moža. Zašla je in zdaj je trudna. Nič kaj dobro ji ni. Sprva je z veliko muko spravila laž z jezika, zdaj pa jo je že zdrdrala kakor v svojih otroških letih očenaš. Lagala je kar tako brez misli. Brez misli je tudi hodila vse te dni skozi vasi, mimo gozdov, polj, po cestah in kolovoznih poteh. Brez misli je jedla, kar si je s svojimi bornimi prihranki mogla kupiti pri ljudeh. Ni čutila dežja ne žgočega sonca. Bila je vnemarna za vse. Saj je bila kakor odmaknjena v neki daljen, sanjski svet, v katerem je živelo vse njeno telo, le njene misli ne. Te so ostale v starem svetu, in z njimi je ostalo tam tudi vse tisto veliko, strašno in neizogibno, ki jo je čakalo.

Zdaj pa je prišlo. Z rezko bolečino se je doteknilo vsakega najmanjšega vlakenca njenega telesa. Spustila je culico iz rok, se zgrabila za glavo in pridržala dih, da ne bi glasno zakričala. Ko je prvi naval bolečin nekoliko popustil, se je razgledala naokrog.

Bila je sama. Kolovozna pot se je izgubljala med zorečim žitom. Na desni je bil borov gozdič. Tam daleč na levi je bilo na nizek grič pripetih nekaj hiš. Sonce je bilo še visoko. Samoten ptič je nebrižno veslal po zraku.

Ko so se ji bolečine ponovno zagrizle v drob, so ji ohromele misli in čustva. Samogibno je stopila na levo in omahnila med žito. Kaj bi mogla drugega, kakor čakati in sprejeti tisto, kar mora priti. Odpela si je krilo in utonila v bolečine...

Čez čas — morda so bile to ure, morda samo drobne minute — pa so bolečine odnehale. Zazdelo se ji je, da plava na zibajočih se valovih hladne, šumeče reke. Bilo ji je tako prijetno. Slednjič je spoznala, da ne plava po reki, ampak da je doma, v domači sobi, in še čisto majhna. Dve debeli rjavi kiti ji padata po hrbtu. Na sebi ima tisti lepi, rdeče potiskani predpasnik, ki ga ji je mati prinesla s sejma. Z dedom sedita pri široki, topli peči in ružita fižol. Nenadoma pa se je znašla v mestu. Bila je že odrasla. Lase je imela lepo skodrane in prevezane z belo ruto. V svetli gosposki kuhinji je umivala tla. Bilo ji je vroče. Odpela si je bluzo pod vratom in zavihala rokave. Tedaj je prišel študent Ivan, gospodarjev sin. Sklonil

se je k njej in jo poljubil. To ji je bilo prijetno, saj je bil Ivan lep fant in je imel tako prečudno lepe, zveste modre oči. Ivan pa se je moral kmalu potem odpeljati. V kovčege mu je zložila knjige, lepo oprane in zlikane srajce in obleko. Potem ni smela več stopiti v veliko, svetlo gosposko kuhinjo. Njene reči so zmetali skozi vrata. Ivanova mati je stala pred njo in kričala: «Poberi se, pocesnica, vlačuga!...» Spet je zašumela nekje reka, vsa hladna, dobra, zibajoča. Rdeče megle so se spet zgrnile in razgrnile. Ne, zdaj niso bile več samo rdeče, temveč pisane kakor mavrica. Največ jih je bilo živo oranžasith. In ko je nenadoma odprla oči, je vsa začudena zastrmela v sonce, ki je naravnost vanjo upiralo svoj žgoči pogled. Začutila je trdoto in hlad zemlje pod seboj. Hipoma se je vsega domislila: da je razgaljena in leži na nji-vi med žitom.

Zganila je z roko, da bi potipala ob sebi. Toda bila je tako trudna in slaba, da ji je roka brezmočno omahnila. Tako je obležala nepremično in zrla v sonce. Ustnice so jo žgale. Od vročine in žeje so ji bile razpokane. Drugače pa je ni nikjer več bolelo.

Ob njenih nogah je nekaj drobno zastokalo in nato zajokalo. Zdrznila se je in iztegnila roko, kolikor je mogla. Z veliko muko je slednjič dotipala drobno, jokajočo stvarco. Začutila je otrokovo glavico. Ko se je otroka doteknila, je še bolj zajokal. V strahu, da bi ga kdo ne slišal, mu je z roko zatislila usta. Otrok je stokal, hlipal in končno utihnil. Skrčila je roko ob životu. Otrok ni več zajokal.

Kaj pa če ga je morda umorila — jo je potem spreteleta misel, ki ji je bila prijetna in grozotna hkrati. Čakala je in prisluškovala.

Pri njenih nogah se ni nič zgenilo, nič zajokalo.

Zmrazilo jo je. Ni si upala še enkrat potipati otroka. Če je mrtev? Misel se ji je zagrizla v možgane. Kaj bo potem? Dobro bo spet vse. Najstrašnejše je prestano. Zopet bo sama. Svobodna. Nič več se ji ne bo treba potikati po cestah in prenočevati v hlevih. Daleč pojde, kjer je nihče ne pozna. Tam bo dobila službo. Spet bo lahko pomivala tla v veliki, svetli kuhinji. Nosila bo bel, s čipkami obrobljen predpasnik in belo čepico na glavi. Otrok pa bo ostal tu. Med žitom. Našli ga bodo in pokopali. Morda mu bodo celo šopek položili na grobek. Kleli bodo brezsrčno mater. Tudi orožnikom bodo povedali, in ti bodo poizvedovali in iskali. Hodili bodo po vaseh in spraševali po kmetijah. Ta in ona gospodinja bo rekla: «Da, oglasila se je pred dnevi pri nas. Bila je srednje velika in drobna. Temnomodra jopica in krilo sta ji bili pretesni. Rekla je, da potuje v hribovsko vas k svojemu možu. Orožniki pojdejo v hribovske vasi in bodo tam pozvedovali. Ona pa bo takrat že daleč, daleč.

Tako je razmišljala in ležala vznak na trdi, vlažni zemlji. Sonce jo je žgalo v obraz, da sta ji goreli na licih dve veliki, rdeči lisi in so se ji nabrale na čelu drobne, svetle kapljice.

Zdajci je začula korake. Strah jo je prevzel, da je otrpnila. Kaj bo, ako jo najdejo? Tukaj z mrtvim otrokom? Pridržala je dih in čakala.

Zmeraj glasneje so odmevali koraki. Zdaj. Zdaaaj. Se je ustavil? Stopil bliže??? Oh, to srce, to srce! Da bi vsaj za hip prestalo razbijati, da bi mogla slišati. Zdaj... Da, to so koraki. Enakomerno pojo dalje vedno tiše in tiše... Ni se ustavil. Ničesar ni opazil. Globoko se je oddahnila.

Kdo je bil? Gospodar teh polj? Popotnik? Ali morda celo orožnik?!

Lahko, da se vrne in jo najde. Odit mora. Takoj. Da. Toda. Oh. Potem bo morala vstati in videti otroka. Svojega otroka, ki ga je zadavila. Tega ne bo prenesla. Saj je tako mehka. Niti kokoške ni mogla nikoli zaklati. Gospodinje so se ji večkrat smejale zaradi tega. Zdaj pa je umorila lastnega otroka. Ubila je drobnega, majhnega, neboljnjega človečka, namesto da bi ga varovala in skrbela zanj. Da se je moralo tako zgoditi? Saj ni hotela tega. Nikoli, niti trohico drobne sekunde ni pomislila, da bi to storila, čeprav ni imela ne doma ne človeka na svetu, ki bi njo in njenega otroka imel vsaj malo rad.

Zdaj bo morala vstati in ga bo videla. Majhen, skremžen otroški obrazek. Drobnost telesce, ki mu je dala življenje in smrt. Ali bo mogla kdaj na to pozabiti? In če bo še tako daleč in se ji bo dobro godilo? Z vsem bitjem je čutila, da jo bosta ta misel in ta spomin zasledovala vsepovsod.

V hipu je začutila, kakor da leži na samih bodicah, ki se ji skozi meso zadirajo naravnost v srce.

Zakaj se je moralo vse to zgoditi? Le zakaj je dopustila takrat, ko je v kuhinji pomivala tla, da jo je Ivan poljubil? Zakaj ni potem zaklenila vrat svoje sobice, ko je šla spat? Kako vse drugače bi bilo zdaj z njo. Še zmeraj bi gospodinjala v veliki kuhinji, kuhala, prala, likala, in študent Ivan bi se morda nikoli ne odpeljal v šole v daljno tuje mesto. Potem bi ona najbrž nikoli ne vedela, da je na svetu tale kotanjasta kolovozna pot in to žito, ki ji je zdaj zavetje, postelja in dom. In nikoli bi ne bila... oh, saj tega tudi njena najdrobnejša, najtišja misel ne more izgovoriti. Ne. Ne.

Spomnila se je prvih otroških let in blazne starke Marule. Otroke so strašili z njo. Če ne boš ubogal, te bo vzela Marula. Matere so vedele, da je to najbolj učinkovita grožnja. Kjer koli se je pojavila Marula, so otroci kakor prepodene miši bežali pred njo. Kajti vsi so vedeli, da je nekoč Marula ubila svojega otroka. Tam na pašniku, pod krivenčastim, starim gabrom ga je zakopala. In sleherno noč, kadar je pogledal mesec na pašnik in vas, je Marula vstala, kjer koli je nočevala, in odšla na pašnik ter začela s skrivljenimi, koščenimi prsti mrzlično kopati pod gabrom. Tako je kopala vso noč do prvih jutrnjih ur, ko jo je prepodilo petelinje petje in vriskanje pastirjev. Neko jutro pa so jo našli mrtvo pod gabrom. Tla ob drevesu so bila razkopana. Dolgih, rumenkastih nohtov na starkinih rokah se je držala ilovica. Obraz mrliča je bil tako strahovito spačen, da so matere branile otrokom, da bi prišli blizu in jo videli. Ona pa je videla mrtvo Marulo, ker se takrat ni več prištevala k malim otrokom. Razumela je tudi, kar so ljudje takrat govorili, češ da je bila nesrečna Marula nekoč mlado, lepo in pametno dekle. Ko je zanosila, jo je zadela nesreča. Bala se je sramote in je skrivaj rodila, ubila in zakopala otroka. Pastirji pa so otroka izkopali, in Marula je morala v mesto pred sodnika. Čez dve leti se je postarana, shujšana, bleda in spokorjena vrnila v vas. Oglasila se je pri tem in onem v vasi in prosila dela. Toda prekletstvo zločina je viselo nad njo. Ljudje so se ji umikali in pljuvali za njo. Šla je v okoliške vasi, toda glas o njenem zločinu je bil hitrejši od nje. Slednjič se je začela še sama izogibati ljudem. Tu in tam je kje kaj ukradla,

ker je pač morala živeti. Potem pa je vse češče začela zahajati h gabru na pašniku. Neko jutro so našli pod drevesom razgrebeno prst, videli Marulin blodni pogled in uganili, da je zblaznela. «Greh ji je vzel pamet», so rekle ženske in se križale.

Zdaj bo ona kakor Marula. Kamor koli pojde, bo z njo njen greh. Kakor Marula...

Ne, ni res. Ne sme biti res. Ona — Marula! Saj bi niti kokoške ne zaklala. Ni res!

Samogibno je planila kvišku in sedla. Pisani kolobarji so se ji zavrteli pred očmi, se počasi umirili in splahneli. Zagledala je svojega otroka. Na robu njegove pomečkanega, okrvavljenega temnomodrega krila je ležalo golo telesce s starčevsko skremženim obrazkom: neboljen košček bodočega človeka.

Toda — saj diha. Diha! Sklonila se je nad otroka in ga z mrzlično napetostjo opazovala. Komaj zaznavno so zdaj pa zdaj vztrepotala drobcena otrokova ramena. Ali se ji morda vse to le tako zdi? Morala bi ga potipati, da bi se prepričala. Pa se tako boji. Ako bi se njena roka doteknila mrzlega trupelca...

Malo je potegnila za rob krila, in otrok se je preobalil v žito. Srce ji je skoraj zastalo. Živi? Nič. Otrok se ni zganil.

Toda zdaj...

Kaj nista vztrepotali drobni otrokovi ročici? Starčevski obrazek se je še huje skremžil? Usteca so se razprla, kakor da bo zdaj zdaj zajokal.

Saj že joče!

O Bog — tisočkrat zahvaljen! Joče — živi — moje dete!!

Sama ni vedela, kaj bi napravila. Vse je drhtelo v njej. Pogled se ji je meglil od sreče in solza. Tako je gledala in gledala otroka in ni mislila na nič drugega kakor na to, da otrok vendarle živi. To drobno dejstvo je bilo tisti hip vsa njena sreča in bodočnost.

Sonce pa je medtem romalo dalje po svoji nespremenljivi, vsakdanji poti. Droben vetrič je zdaj pa zdaj zašumel med žitom.

Naposled se je spomnila, da bo treba oditi. Kamor koli že, tukaj ne more in ne sme več ostati. Otroka zebe. Prehladil bi se. In kakšna je njena obleka! Krilo je vse pomečkano in s krvjo prepojeno. Morala se bo preobleči.

Razvezala je culo, vzela iz nje prvi kos perila, ga razprostrela in zavila otroka vanj. Dete je zadovoljno zacmevkalo. Potem je poiskala v culi med obleko sivo krilo, ki ga ji je bila nekoč podarila gospodinja, in se preoblekla. Nato si je še nekoliko uredila lase, vzela otroka v naročje in skušala vstati. (Dalje prihodnjic)

*Poročile so se naročnice: gospodična Marija Berčnikova z gospodom Francem Kolarjem, žand. podnarednikom iz Kulen Vakufa, gospodična Marica Mahnova z gospodom Albinom Koscem, trgovcem iz Maribora, gospodična Fani Klinarjeva z gospodom Jurijem Borovšakom, železničarjem iz Ptujja, gospodična Vida Pehanijeva z gospodom Slavkom Faturjem iz Ljubljane, gospodična Marica Podpečanova z gospodom Štefanom Rubinom iz Maribora, gospodična Štefica Raspoličeva z gospodom Evgenom Cestnikom iz Dragatuša, gospodična Francka Skofova z gospodom Francem Kopačem, mizarskim pomočnikom iz Virja, gospodična Milka Uraničeva z gospodom Velimirom Ignjatovičem, tipografom iz Beograda, in gospodična Tončka Zgončeva z gospodom Jožetom Kramerjem, žel. uradnikom iz Rakeka. — Iskreno čestitamo!*



# ZA NAJE MALE

## Barbkin sveti večer

Barbki se je sveti Miklavž hudo zameril, vendar ni tega nikomur povedala. V najskritejšem kotičku svojega majhnega srčka je kuhala zamero, a mala rdeča usteca so bila preponosna, da bi tožila. Sosedovi Majdi je prinesel sveti Miklavž nebeško lepo punčko. Barbkini prijateljici Sonji je prinesel sveti Miklavž živega psička, belega, mehkega, tako ljubkega, da bi ga Barbka najrajši neprestano pestovala in božala. Brbkini sošolki Minki je prinesel sveti Miklavž tri povestne knjige in mnogo šolskih potrebščin. Barbki pa je prinesel samo hrenovko, nekaj rožičev in jabolka... O, Barbka ima hrenovko strašno rada, kar je res, je res. In tisto jutro, ko je zagledala na krožniku hrenovko, rožiče in jabolka, je bila Barbka tudi zelo vesela. Vsa srečna je stekla v kuhinjo in kazala mamiči hrenovko, in mamiča jo je tako prisrčno objela in stisnila k sebi, da je bilo Barbki kar toplo pri srcu.

Toda pozneje je bilo vse drugače. Prijatelji in sošolke so prihajale in izpraševale, kaj je prinesel sveti Miklavž, zraven so se pa še same pobahale z darili. Tedaj je obšla Barbko velika žalost. Ko je legla zvečer v posteljo, ni mogla zaspati. Zvila se je v klobčič in solze so kar same od sebe silile v oči. «Zakaj ni prinesel sveti Miklavž tudi meni punčke? Mar nisem bila vse leto pridna? Zmerom sem pomagala mamiči, v šoli sem bila med prvimi, nikomur nisem storila nič žalega, in vendar je prinesel sveti Miklavž poredni sosedovi Majdi punčko z zlatimi lasmi in rožasto oblekico — meni pa samo hrenovko!» Take in podobne misli so rojile Barbki po glavi in, ko je naposled utrujena od žalosti zadremala, se je zamera vselila v njeno srcece in od tistih dob ni bila več tako vesela ko prej.

Dnevi so minili, Barbka pa je bila še zmeraj žalostna. Pred mamičo je tajila žalost in kazala vesel obraz. Prijateljicam se tudi ni izpovedala in tako je nosila svojo zamero s seboj, dokler se ni naposled odločila in napisala sv. Miklavžu pisemce:

«Ljubi sveti Miklavž!

Hvala za hrenovko. Hrenovke imam zelo rada. Zato sem se tudi tako razveselila Tvojega darila. Toda, prosim Te, povej mi, zakaj mi nisi prinesel punčke? Zakaj mi nisi prinesel živega psička? Zakaj si položil na moj krožnik tako majhen dar, medtem ko si drugim otrokom tako obilno delil ne-

beške dobrote? S čim sem se Ti zamerila? Odgovori mi! Dotlej Te pa lepo pozdravljam

Tvoja žalostna Barbka.»

Pisemce je položila Barbka na okno in drugo jutro je našla na oknu Miklavžev odgovor.

«Moja ljuba, dobra Barbka!

Sram me je, da sem tako slabo opravil svoje dolžnosti. Tvoje pisemce me je zbudilo v dno srca. V naglici sem položil hrenovko na Tvoj krožnik in odnesel lepše darove drugam. O, ne misli, da si se mi s čim zamerila. Najboljše in najljubkejšo dekletce si, kar jih premore svet. Mojo napako bo Jezušček popravil. Prinesel Ti bo nekaj, kar bo mnogo lepše od vseh darov, ki sem jih letos razdal Tvojim znankam. Za to Te prosim, da se ne jeziš več name. Morda bo prišel Jezušček še pred svetim večerom k Tebi, ker mu je tako hudo, da si žalostna. Oprosti mi in sprejmi moj blagoslov.

Sv. Miklavž.»

Ko je Barbka prebrala to pisemce, ji je spet postalo svetlo v duši. Torej se je sveti Miklavž le zmotil in v svoji preobremenjenosti z delom zamenjal darove... Odslej je Barbka neprestano mislila na Jezuščka in, kadarkoli je prišla iz šole domov, je najprej vprašala: «Mamiča, ali je bil morda Jezušček pri nas?» In mamiča jo je potem

vselej nežno pobožala in rekla: «Ne, danes ga še ni bilo. Toda gotovo bo prišel!» In Barbka je ugibala, kaj neki ji bo prinesel. Morda psička, morda punčko z zlatimi lasmi in rožasto oblekico, morda knjige, morda... morda, joj, toliko lepih reči je na svetu!

Dva dni pred svetim večerom pa je Jezušček vendarle prišel. Ko se je Barbka vrnila iz šole domov, je našla v kuhinji tuje ženske, ki so jo veselo pozdravljale. «Kar v sobo pojdi k mamiči. Tam te čaka veselo presenečenje!»

Barbka je stekla v sobo. Petrolejka je bila privita, medla svetloba je padala na posteljo. Tam je ležala mamiča s srečnim smehljajem na ustnicah. «O, Barbka», je zašepetala, «Jezušček je bil tukaj. Prinesel ti je živo punčko. Tukaj zraven mene leži. Tako majhna in šibka je, da jo moram greti s svojim telesom. Le bliže stopi!» Barbka se je hitro sklonila nad posteljo in, ko je zagledala ljubko dete, je vsa srečna sklenila roke. Sveti Miklavž je ostal pri besedi. Še tisti večer je stekla k sosedovi Majdi in ji s srečnim obrazkom zaupala: «Jezušček je bil že nocoj pri meni. Prinesel mi je punčko, pravo punčko, živo punčko. Črne laske ima in modre oči. Ko bo moja punčka malo zrastle, bo znala tudi govoriti in se smejati.» Majda je z zavistjo poslušala, kajti njena punčka se je bila medtem že polomila.

## Križanka

1	2	3	4
5			
6			
7			
8			

**Vodoravno:** 1. letni čas, 5. pristanišče ob Azovskem morju, 6. kazalni zaimek, 7. planinska ptica, 8. skorja (v srbohrvaščini).

**Navpično:** 1. zaliv, 2. jezero (v koškoem narečju), 3. močno vlažen, 4. grič pri Beogradu.

## Skrivalnica

Iz črk, ki jih vsebuje beseda «slavček», moraš sestaviti besede, ki pomenijo:

1. zver,
2. sorodnik,

3. jed,

4. ples.

Črke smeš uporabiti večkrat, v vsaki besedi pa le tolikokrat, kolikorkrat vsebuje posamezne črke beseda «slavček.»

## Kaj pravi zdravnik

1. Imej vedno snažne roke in snažne nohte!
2. Umivaj si vsak večer s ščetko zobe!
3. Ne jej nezrelega sadja!
4. Dihaj globoko!
5. Drži se ravno!
6. Ne pij mrzle vode, kadar si razgret!
7. Pri jedi ne bodi izbiričen! Črn kruh je bolj zdrav kakor bel!
8. Zgodaj vstajaj in zgodaj hodi k počitku!
9. Pojdi vsak dan na izprehod!
10. Ne beri pri slabih razsvetljavi, da si ne boš kvaril vida!

## Našim mladim slikarjem

Slika vam kaže božička, kako nasuje obilnih darov pod božično drevo. Slika bi bila veliko lepša, ko bi bila pobarvana s primernimi barvami. Vzemite barvaste svinčnike in lepo poslikajte posamezne predmete. Še boljše pa je, da si sliko najprej prerišete in jo potem prevlečete z barvicami. Izvršeno sliko nam pošljite. Mamiči pa bo ostala božična številka «žene in doma» nepoškodovana. Najlepše pobarvano sliko bomo nagradili z lepo povestno knjigo. Mladi umetniki naj pošljejo svoje izdelke na tale naslov: Uredništvo «žene in doma» v Ljubljani, Dalmatinova 5.

### Računska uganka

Kdo izmed vas ugane, koliko je stal zgoraj narisani bacek? Če si dober računar, seštej številke, iz katerih je sestavljen in dobil boš točno vsoto kupnine.



### Listek, ki opominja

Vsaka mati je že izkusila, kako hudo je za mater in otroka, če se mora kar naprej kazati na iste napake in majhne slabosti. Koliko solz to velja! Ampak vse to se odpravi brez besed in razburjanja:

Moja osemletna hčerka je dobila novo veliko posteljo, in ker so nove postelje nizke, je prijela seveda hčerko izkušnjava, da bi sedla na kraj postelje in bingljala z nogami. Seveda se je to poznalo na beli stranici postelje. Nič ni pomagalo. Kadar je bilo več otrok pri nas, je Urška zmeraj sedela na kraju postelje in bingljala z nogami. Bila sem že vsa obupana! Ko sem jo nekoč trdo prijela, češ da je škoda postelje, mi je rekla: «Saj vselej pozabim, mami!» To je bilo torej vzrok: pozabila je!

Pa mi je prišlo na misel, da naj pridim na posteljo opomin. Storila sem to. Na velik kos lepenke sem napisala:

«Če bom tu sedela,  
palica bo pela!»

Še danes je ta list tam, in vsak vpraša zakaj. Vsak sliši resnico. Urška pa stoji zraven in sram jo je!

Navsezadnje je tudi samo pozaba, če mati pri mizi dožene: roke spet niso



umite, predpasnik ni lepo privezan in tako dalje. In ker je bilo tako vsak opoldan in se je jokalo in pri slabi volji jedlo, je pomagal spet list z opominom.

Nekoč stoji opoldne kos lepenke na Urškinem krožniku:

«Ali si roke umila?  
Na predpasnik pozabila?  
Če je v redu vse,  
dober tek, dekle!»

Urška je to radovedno brala prvič. Zdaj pa kakor hitro stopi v sobo, vidi pred seboj list z opominom. Takoj se že pri vratih vrne in sede za mizo šele, ko je vse v redu.

Prav gotovo vem, da bo Urška pogrešala opominski listek, če ne bo več stal na njenem krožniku. In tudi to opominja!

Nič drugače ni bilo s posteljico, kjer je ležala Urškina punčka. Tudi tam je zagledala nekega dne opominjevalni listek:

«Nisi mi prestlala že več dni,  
oh, kako me. Urška, to boli!  
Da si taka, Urška, ti,  
se mi še sanjalo ni!»

Prav tako je bilo z njeno omaro — vse prigovarjanje ni nič zaleglo, dokler se ni tudi tam pojavil listek:

«Urška misli, da sem le omara,  
kjer se spravlja stara šara.  
Vse navzkriž leži;  
Urška, to boli!»

Ko je Urška to prebrala, je zmečkala listek, ga vrgla v peč ter vse lepo pospravila.

Vzgojilo je čisto preprosto. Zadostuje navaden listek, ki opominja in svari. Tudi pri odraslih ljudeh bi nič ne škodoval!



### Slepec

Ah, kolikokrat na dan vstanem iz postelje, da bi videl tole moje lepo rodno mesto! Toda vojna, ta kruta, nečloveška žena, mi je zavezala oči s prevezo, stkano iz najbolj črne teme. Takrat me je zabolelo in zaskelilo, zdaj ne boli več, čutim samo, kakor da je črna preveza prirasla na oči.

Pa bo prišla pomlad — pravijo, da je rešiteljica bolnikov. Bo tudi moja? Ne, zame ne bo lepote pomladi, čutil bom le njen sveži, vonjavi dih. Tako rad bi se s trdnim korakom izprehodil po našem lepem, sončnem mestu, s krepkim korakom kakor takrat, ko smo z godbo korakali na železniško postajo. Takrat nam je soncece v slovo želelo, da bi se spet vrnili zdravi. Od tistega časa nisem več videl domačega sonca, k njemu upiram le mrak oči in hrepenim, da bi se mi samo malo zableščalo, da bi se mi vsaj za ulomek sekunde vrnil izgubljeni vid. Mati moja, oče, prijatelji dragi, o naše lepo mesto, sonce! Tako rad bi vas uzrl samo na kratek hip! Sonce zlato, ali boš uslišalo glas moje prošnje in pdrlo s svojimi žarki temo, gosto nepremakljivo temo, ki s tako težo leži na mojih očeh? Ne boš moglo, kajne. Neprodurna je slepčeva tema in neozdravljive so slepe oči, kakor je neozdravljiva zaslepljenost ljudi, ki nočejo miru, nočejo sonca sreče, ki je dar miru.

## KAKO SI POIŠČEM SLUŽBO?

### Pokaži se!

Ni dovolj, da si sposobna za to in to delo, da čutiš v sebi primerno moč, da imaš voljo, uveljaviti se s svojimi zmožnostmi, da si prepričana, da bi se v službi dobro izkazala. Ne! Svoje zmožnosti moraš ljudem prej pokazati, zbuditi moraš pozornost na sebe! To je tako, kakor pri mnogih učiteljih in profesorjih: ta in ta veliko zna, a tega, kar ve, ne zna prodati — kakor pravimo.

Nežika je bila pametno dekle. Dovršila je dvorazredno trgovsko šolo, pa ni dobila takoj službe. Kdo pa more računati dandanes s tem, da bo brž nameščena? In tako je ostala Nežika po končanem šolskem letu do prihodnjih poletnih počitnic doma pri starših, ki so imeli v večji vasi Gorenjske manjšo gostilno. Tam sicer ni bilo pravega letovišča, toda vsako leto je prihajalo tja na oddih več meščanov, ki so si želeli miru, dobrega zraka in lepih krajev. Nežika je bila že od malega vajena delati. Nobenega dela je ni bilo strah. Pomagala je pospravljati tistih nekaj sob za tujce, zavrtila se je večkrat tudi v kuhinji, skrbela je za nakup vsega, kar je bilo potrebno za kuho. In ker se je bila v šoli naučila tudi knjigovodstva, je z vzorno natančnostjo uvedla doma sicer majhno, a pregledno in natančno knjigovodstvo. Odslej je mala gostilna točno vedela vsak dan za vse izdatke in prejeme, za dobiček in izgubiček — ves promet je ležal na dlan. Saj je prej tudi šlo. Oče in mati sta bila dobra gospodarja, ampak Nežika jima je vse delo olajšala in s svojimi zmožnostmi, ki si jih je pridobila v šoli, kazala pravo smer gospodarstva. No, saj razumete: v takšnih manjših «letoviščih» pogledajo tu pa tam gostje tudi v kuhinjo, se po domače pomenijo in vtikajo nos v stvari, za katere se v pravih letoviščih gospodari ni ne meni. Pa se je tisto poletje pri-

merilo, da sta si v tem kraju in na tem domu poiskala prijetno zavetišče gospod in gospa, ki sta imela v mestu veliko podjetje. Oba sta bila ves dan v podjetju zaposlena. Za dom se nista mogla dovolj brigati. Gospodinjstvo je bilo obsežno, saj sta imela več otrok in služabništva. Gospa je resda večkrat skočila iz podjetja domov gledat, kako je tam, toda gospodinjstvu se ni mogla dosti posvečati. In ker je videla to mlado Nežiko, kako skrbi za vse, kako ima urejeno gospodinjstvo knjigovodstvo pri svojih starših, kako je zdaj v kuhinji, zdaj na zelenjadnem vrtu, zdaj pri gostih, je rekla nekega dne svojemu možu:

«Takšno dekle bi midva potrebovala! Kakor je videti, je naši gostitelji niso dali šolati zato, da bi ostala doma, ampak da bi dobila v mestu službo. Dekle je z doma navajeno na delo, v šoli si je pridobila znanje. Take, nerazvjene, delavne, pri tem pa še izsolane deklice so zlata vredne. Midva bi jo pri našem gospodinjstvu, ko sem nujno potrebna v podjetju, kaj lahko potrebovala.»

Seveda je bil gospod takoj za to. V prijetnem razgovoru, kakor je to navada v takih krajih in takih okoliščinah, je bilo že naslednji večer sklenjeno, da pojde Nežika v mesto, da dobi pri podjetniški rodbini N. dobro službo — čeprav brez naslova. Kaj bi naslov! V pisarni ti pravijo uradnica. Nežika pa je bila samo «gospodična», ki je vodila gospodinjstvo, gospodinjstvo knjigo in bila duša prijetnega doma. Nežika je znala že doma pokazati svoje zmožnosti, opozorila je nase tuje ljudi in tako je dobila lepo, mirno, ženski najbolj primerno službo male gospodinje, ki je prinesla v rodbino novo življenje in občno zadovoljnost. Ko bi bila Nežika — študirana gospodična, absolventka mestne trgovske šole! — doma med počitnicami vihala nos in se samo izprehajala, bi bila morda še danes doma. Toda ona je bila vestno dekle, ki je rado delalo in uporabljalo svoje v šoli pridobljeno znanje, ona se je pokazala, kaj ve in zna, in danes ji ni žal. Ima dobro službo, gospa in gospod jo imata rada in jo spoštujeta. Vse se suče okrog nje in jo rado vidi!

## ŽENA IN TUJSKI PROMET

### Žena in tujski promet po zimi

Gospodinje, ki živijo v zimskih letoviščih, lahko v zimski sezoni poskrbijo za postranski zaslužek s tem, da vzamejo na stanovanje ali pa tudi na vso oskrbo smučarje in zimske letoviščarje vobče. Predvsem so to taki kraji, ki so ugodni za šport. In takih krajev je pri nas v Sloveniji več ko dovolj. Naše gospodinje na Gorenjskem so v tem poslu že dobro izurjene in vedo, kako je treba postreči gostom, da bodo radi prihajali v belo opojnost naše prelepe Gorenjske. Imamo pa tudi na Dolenjskem in v Savinjski dolini vse polno letoviščarskih krajev, kamor posebno radi hodijo hrvaški smučarji. Toda ti kraji ne nudijo še vsi dovolj udobnosti gostom. Spretna gospodinja napravi lahko iz najbolj preproste sobe udoben kotiček za zimske letoviščarje. Najvažnejše je, da je soba snažna in ima dobro peč. S kurjavo ne smemo varčevati, če hočemo, da se bodo gostje dobro počutili v naši hiši. Oprema sobe bodi preprosta in praktična. Za letoviščarsko sobo zadostuje postelja, omara, posteljna omarica, umivalnik in majhna miza s stolom ali naslanjačem v bližini peči, kjer letoviščar ob slabem vremenu lahko bere ali piše. Na posteljni omarici bodi tudi pripravljena luč, da gost zvečer lahko še malo bere, preden zaspi. Na mizo postavimo pepelnik in vazo s smrečjem, ki napravi prijazen vtis, več pa ni potrebno.

Gospodinja, ki oddaja pozimi sobe, naj ima za goste vedno toplo vodo na razpolago. Ta ali oni si rad umije roke in zobe s toplo vodo. Umivalnik naj bo dovolj prostoren, nikoli naj ne bo vrč brez vode. Za vsako osebo damo po dve brisači. Posteljno perilo in brisače naj bodo zmerom snažne. Isto velja za umivalni pribor, nočno posodo, vedro itd. Pred posteljo pogrnemo majhno preprogo, da ni treba gostu z bosimi nogami stati na mrzlih tleh. Zaveso pri oknih odrinemo, da pride kolikor mogoče veliko svetlobe v sobo. Gospodinja, ki se hoče podrobneje seznaniti s potrebno opremo za letoviščarsko sobo in s potrebnim znanjem za to panogo, naj prebere naše članke o tujskem prometu, ki smo jih objavili v mesecih juniju, juliju in avgustu leta 1938. v našem listu.

Podjetna gospodinja, ki ima več sob na razpolago in sprejema goste tudi na hrano, naj da v dnevniko mali oglas, ki bo opozoril letoviščarje. Dobro je, če navede v oglasu svoje zahtevke. Mnogi uradniki grede pozimi rajši na dopust kakor poleti, ker so navdušeni smučarji. Mnogo je pa tudi ljudi, ki zaradi rahlega zdravja tudi pozimi bežijo iz mesta v prosto naravo.

## Naša anketa

Doslej so bile naročnice z našimi anketami prav zadovoljne. Tudi letos se bomo potrudili, da ustrezemo, kolikor le moremo. Naslov naše nove ankete

«Ali mora žena možu zmerom vse povedati?» bo izzval najrazličnejše odgovore. Dobro bomo po možnosti vse objavili. Pri tej priložnosti vas prosimo, da nam pišete s črnilom in samo na eno stran papirja. Odgovori naj bodo kolikor mogoče kratki, vendar utemeljeni. V prihodnji številki začnemo dopise objavljati. Uredništvo.





# Proti odebelenju!

## BOXBERGER KISSINGER TABLETE ZA HUJŠANJE



S.br. 14470/35



### Komu in kdaj voščimo vesele praznike.

Pri vseh evropskih narodih se je udomačila navada, da si voščijo ljudje vesele praznike. To storimo pred božičem in pred veliko nočjo, posebno se pa še spomnimo prijateljev in sorodnikov pred novim letom in jim želimo mnogo uspeha in sreče.

Vesele praznike voščimo predvsem domačim in najbližjim sorodnikom, oddaljenezjim sorodnikom, s katerimi si tudi sicer dopisujemo, navadno ne pišemo voščil. Pač pa se spomnimo prijateljev in bližnjih znancev, s ka-

terimi smo v poslovnih zvezah ali pa v družabnih stikih.

Dobro vzgojena gospodinja si zapiše v gospodinjstvo knjigo naslove rodbin, katerim mora pred prazniki pisati. Tak spisek nas obvaruje zadrege. Kako neprijetno je, če dobimo zadnji dan pred prazniki kopico voščil in se pri tem spomnimo, da smo pozabili pisati temu ali onemu izmed piscev! Četudi takoj sedemo k pisanju — ne moremo več popraviti napake, kajti vljudnost zahteva, da dobi naslovnik voščilo pred prazniki, ne pa šele po njih. Tako smo pozabili pisati za božič, potem napišimo vsaj za novo leto vljudno pismo. O veliki noči pa ne moremo storjene napake več popraviti, ker obhajamo samo en praznik.

Bližnjim prijateljem pišemo navadno pisma. Na koncu izrazimo svoje tople želje v pristrčnih besedah. V tem primeru se tudi ognemo obrabljeni frazi »čelim vam prav vesele praznike« in rajši napišemo kaj bolj osebnega.

O bližnjih prijateljih vemo, kaj si želijo, česa najbolj pogrešajo. Zato nam ni težko najti primernih besed. Bolni prijateljci želimo zdravja, prijateljci, ki je v blagoslovljenem stanju, želimo, da bi o prihodnjem božiču srečna preživela sveti večer v družbi zdravega in krepkega otroka, brezposelni prijateljci želimo skorajšnjo namestitvev itd.

Poslovnim prijateljem želimo uspeha v novem letu, dobro kupčijo in zboljšanje gospodarskega stanja. Znancem, s katerimi nas veže samo konvencionalnost, pa napišemo razglednico z običajnimi željami. Pri izbiri razglednic moramo biti previdni. Najokusnejši so fotografski posnetki zimskih pokrajin. V sedanjem času so najbolj primerne razglednice sv. Cirila in Metoda. Vsak zaveden Slovenec bo take razglednice najbolj vesel. Te razglednice so okusne, hkrati pa koristimo društvu, ki skrbi za naše obmejne kraje.

## Krepite Svojo kožo!

Potem domače delo ne bo imelo več škodljivega vpliva!

Uporabljajte Nivea kremo, edine Nivea vsebuje Eucerit, krepilno sredstvo za kožo. Redno negovanje z Nivea dela Vašo kožo krepkejšo in bolj zdravo, ji da večjo odpornost in mladostno-svežo zunanost





Bez  
Sapuna

Pravilna  
nega ust

Uporabljajte peneči PEBECO!  
Ta razvija obilo mehke pene, ne vsebuje pa nikakega mila. Peneči PEBECO napravi zobe bleščeče bele, osveži sapo in obenem tudi desinficira. Samo peneči PEBECO vsebuje Pebecin. Uporablja se v majhnih količinah in je zato zelo poceni.



### Samaritanski tečajji Rdečega križa

Po vseh večjih in manjših mestih se vršijo skozi vse leto nekolikomesečni samaritanski tečajji v večernih urah. Dostop imajo predvsem ženske, in sicer vsaka brez izjeme, moški le tisti, ki niso sposobni za vojaško službo. Predavajo in poučujejo zdravniki. V teh tečajjih se seznanite s fiziologijo (nauk o življenjskih pojavih) organov, z bakteriologijo (nauk o bakterijah, bacilih, t. j. o malih, s prostim očesom nevidnih živalcah, ki povzročajo bolezni), z anatomijo (sestava delov človeškega telesa), učite se, kako je treba pravilno dati prvo pomoč pri nezgodah itd. Ker so ti tečajji zelo važni za primer vojne, se učite seveda tudi in celo prav natanko o vojnih plinih, potem še o mnogo, mnogo tudi v vsakdanjem življenju važnih rečeh. Zdrav-

niki vas pouče o mnogih boleznih, njih vzrokih, poteku in koncu.

Zelo važno je, da se v teh tečajjih učite streči, obvezovati rane in vse, s čimer morete bolnikom ali ranjencu pomagati. Zdravniki vodijo tečajnice po bolnicah, da bi na lastne oči videle vseh vrst bolnike, ter jim dajejo tudi priložnost, da se praktično poskusijo v streženju, obvezovanju itd. Sama sem dovršila tak tečaj. Veliko sem se naučila, hkrati pa tudi videla, kako se je pokazalo, kdo je za poklic bolniških sester in pomočnic zdravnikov sposobna. Nekatere so skoraj omedlevala ob pogledu na rane in poškodbe, druge so bile hladnokrvne, t. j. gledale so rane kot rane in se vzlic nežnemu ženskemu srcu niso obračale stran. Zavedale so se, da je treba te rane zdraviti in s tem pomagati trpečemu. Marsikdo bi se odločil za zdravniški poklic, ako bi obiskoval te tečaje, neka-

teri pa bi pravočasno spoznali, da za ta poklic niso ustvarjeni.

Teh tečajev se lahko udeležujejo vse ženske ne glede na izobrazbo in šolanje. Vsaka ženska ima že v naravi, da rada blaži bolniku trpljenje. Nič ni bolj blažilno bolniku kakor nežna roka žene, ki čuti z njim.

In kaj je pa praktična stran teh tečajev zlasti za žensko mladino? To, da dekleta lahko postanejo zaščitne sestre, ako gredo potem, ko se preizkusijo, še v posebno šolo, ki je v naših večjih mestih. Zdravniki, ki vodijo tečaje, bodo tečajnicam, ki se za to zanimajo, rade volje svetovali in jih najprimerneje napotili, kam naj se obrnejo. Iz take šole prihajajo ne samo bolniške strežnice, ampak tudi spretni zdravnikove pomočnice.

Tečajnica.



## Raj žen na Sumatri

Sumatra je drugi največji otok v Malajskem otočju, ki je po večini Holandsko. Sumatra je holadska vsa, toda v njenih bolj odleglih krajih so se še do danes ohranila nekatera plemena, ki živijo še zmerom po svojih starih običajih. To velja posebno za gorato ozemlje, katerega uprava ima sedež v obrežnem mestu Padangu. Tam živi v gorah pleme Menangkabau. Žene imajo v vsem takšne pravice, da ovladujejo vse življenje. Glava rodbine ni mož, ampak samo žena. Žena upravlja vse imetje in vodi vse gospodarstvo. Ako umrje, preide njeno premoženje z vsemi pravicami na njeno najstarejšo hčerko. Če hčerke ni, stopi na njeno mesto ne morda sin, temveč hči najstarejšega ženinega brata. Sicer pa lahko vsaka žena, ki nima hčere, pohčeri katerokoli drugo deklco, ki postane potem seveda dedična.

V rokah žensk je pri plemenu Menangkabau tudi vsa trgovina.

Zelo zanimive so pri tem plemenu zakonske razmere. Dokler ni prodrla tja mohamedanska vera, je moral živeti vsak mož pri svoji ženi na domu svoje tašče. Ko pa so tamošnji domačini sprejeli islam, ki dovoljuje mnogoženstvo, se je ustanovil poseben kompromis (dogovor, sporazum). Mož ima stalno bivališče pri svoji materi, toda obiskuje svoje žene pri njihovih materah. Ako ima na primer z dovoljenjem korana (turško sv. pismo) štiri žene, je pri vsaki en teden na mesec. Drugače pa mora biti pri vsaki ženi enako dolgo, zakaj na to pazijo gospe tašče zelo strogo, in možje morajo tam ubogati!

Še do nedavnega ni gospodinjstvo moža nič veljalo. Popolnoma so ga vzdrževale njegove žene. Celo darila in manjše zneske za priboljšek je dobival od njih.

Zakoni se pri Menangkabauih sklepajo sicer iz ljubezni, ampak včasih traja zelo dolgo, preden se oboji starši sporazumejo, koliko mora nevesta, ali bolje povedano, nevestina mati plačati za ženina. Ako je ženin samo navadnega stanu, znaša to plačilo štiri do pet tisoč našega denarja. Za odličnega ženina se plača seveda veliko več, tudi dvajset tisoč. Samo da ljubi ženin od tega denarja nima dosti. Zanj mora kupiti darila nevesti in napraviti svatbo. In če je prisiljen, da se mora ločiti, k čemur ga vsemogočne žene lahko prisilijo, mora ves denar, ki ga je prejel pred poroko, vrniti. Žena pa si obdrži vse otroke.

## Kako ras obrekujejo!

Štiri velike resnice o ženah...

Nobena žena na svetu še ni doslej odkrila nič pomembnega v mehanski stroki;

nobena ni bila znamenita glasbena skladateljica;

nobena ni prispevala k znanstvenemu napredku v kirurgiji in

nobena ni svetu zapustila velikega modroslovnega dela.

... in druge manjše:

Nobena žena si ne zna pomagati z voznim redom, ne zna (ali noče) hoditi čez cesto po označenih prehodih; ne zna odpreti pošteno zamašene steklenice;

ne zna vzdržati ravnotežja pri hoji v drvečem vlaku;

ne more se ločiti od starih, cela leta shranjevanih in že davno več ne uporabljanih reči;

ne zna si napolniti nalivnega peresa, ne da bi si pri tem zamazala roke s črnilom;

malokatera zna prav zaviti poštno



## Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

**DARMOL**

pošiljko — in nobena ne more iti molče mimo nove obleke prijateljice.

Ampak za to pa znajo boljše kakor moški:

izbirati darila;

pisati dolga pisma o ničemer, pridobivati in izgubljeni na teži, kakor se jim ljubi in kakor pač zahteva moda;

jokati v ugodnem trenutku in izogniti se neprijetnemu odgovoru z najslajšim smehljajem.

L. M. S.

## TEZKA ZIMSKA HRANA

in premalo gibanja sta v zimskem času često vzrok slabe prebave želodca, pogostnih omotlic, zapeke in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se zaradi mraza zopet izraziteje pojavijo: hemoioidi, motnje v želodcu, zapeka, zastrupljenje, črevesno obolenje, splošno in prehitro debelenje, glavobol, nespečnost, napetost telesa ter omotica. Posebno zreljše in starejše osebe so tem nadlogam podvržene. Planinka čaj - Bahovec čisti ter e tem deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje. Zahtevajte v lekarnah izrečno to Planinka čaj po din 20.— in din 12.—. Reg. S. br. 29550/35

## JE SVEZE ALI NI SVEZE?

Jajce obdrži svojo tajno, tudi če ga pregledujete proti soncu ali pa ponovno tehtate. Vsebinsko boste spoznali šele, ko ga ubljete.

Zarnica skriva tukisto svojo tajno, dokler ne gori. Če hočete vedeti, ali je dobra, jo morate prižgati in nato opazovati njeno svetlobo in porabo toka.

Če je TUNGSRAM KRYPTON žarnica, se boste takoj začudili njeni sončni, snežnobeli svetlobi. Redki in dragoceni plemeniti plin Krypton, s katerim so te žarnice napolnjene, pa ne daje samo izredno dobre razsvetljave, marveč omogoča tudi ekonomično porabo toka.

TUNGSRAM KRYPTON žarnica daje svetlobo, katere čuva oči in zdravje ter ustvarja dobro razpoloženje.



## Polepšajte obraz z kremami „LA TOJA“

ki hranijo, zdravijo in tonizirajo kožo. Mozolje in ogrce, ki se dobe vsled premastne kože, odstrani milo „La Toja“.

Crema universal „La Toja“ za stalno uporabo / Crema sin grasa „La Toja“ (suha) / Crema normal „La Toja“ (mastna) / Cold cream „La Toja“ (mastna, hranilna) / Preparate „La Toja“ dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah / Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

„CHEMOTECNA“, družba z o. z.  
Ljubljana, Mestni trg 10.

## Popravite!

V knjigi «Življenje in zapisana pravica» popravi, odn. vstavi sledeče:

Str. 7, 10. vrsta naj se glasi: «določene političnega».

Str. 34, 14. vrsta: «ji», ne «jim».

Str. 44, 37. vrsta: «pred ali med».

Str. 46, 8. vrsta: «prejme ta», ne «prejmeta».

Stran 50, 29. vrsta: «mora», ne «more».

Str. 65, 41. vrsta: «ostalo», ne «gospodarsko».

Stran 69, 20. vrsta: «razvidno, po».

Str. 83, 15. vrsta: «odgovarjajoča», ne «odgovarja».

Str. 84, 44. vrsta: naj se glasi «vknjižene zastavne».

Str. 85, 6. vrsta: «breneni», ne «predmeti».

Str. 92, 12. vrsta: «Tu prepusti cedent terjatev sicer cesionarju, pridrži si pa» itd.

Str. 92, 15. vrsta: «cesionar», ne «cedent».

## MR. BAHOVEC



## PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ



Reg. S. broj 29550/35



Mama privede prvič svojega dečka v šolo: «Prosim, gospod učitelj, naš Pepček je hudo občutljiv. Ako ne bo priden, nasekajte njegovega soseda, in Pepček se bo ustrašil in poboljšal.»

Dva učenca, brata, prihajata prepoznano v šolo in se izgovarjata: «Prosim midva sva preveč iztisnila zobno kre-

mo in potem je celo uro nisva mogla spraviti nazaj v tubo.»

Učiteljica prejme pismo matere nekega učenca. «Prosim, gospa učiteljica, ne dajajte za domačo nalogo takih reči kakor včeraj: Če je v sodu pet in dvajset litrov piva, koliko vrčkov lahko na-

## LASJE KAKOR SVILA

ako jih umivate in negujete s Savexom. Zahtevajte brezplačno brošuro ali za Din 10.— v znamkah 1 originalno stekleničko za 3 kratno umivanje. L'Oreal 25, Zagreb 1, pošt. pret. 3.

### HORACIJEVA ODA.

Rimski pesnik Horacij je nekoč napisal odo, v kateri pravi med drugim: ... oljčni sad me krepi, cikorija me osvežuje, všeč mi je slez... Potemtakem so že Rimljani cenili osvežujoči učinek te rastline. Danes je cikorija sestavni del naše vsakdanje hrane, in to v podobni dobre bele kave s Pravim Francikom, ki se izdeluje iz korenin domače požlahtnjene cikorije.

Jedro Kneippove sladne kave je izpremenjeno v karameliziran sladni sladkor, ki hrani in krepi živce. «Kneippova sladna kava» se dobi samo v originalnih paketih s sliko župnika.

polnimo? Tega nismo mogli izračunati, zato je oče kupil sodček piva in trajalo je dolgo, preden smo to dognali. Jaz sem zaradi tega danes zaspala in otrok ni mogel priti pravočasno v šolo.

«Kakšen razloček je med optimisti in pesimisti?»  
«Optimisti pravijo: Vsi pojdemo nekega dne beračit, pesimisti pa še pristavljajo: Da, ampak h komu?»

«Vi ste danes ves večer sami?»  
«Da. Moja žena je šla za trenutek k prijateljici.»

«Gospod profesor, kaj pa stojite tu ni cesti in preišljujete?»  
«Ah, pravkar mi je padel cvetlični lonec na glavo, pa se ne morem spomniti na latinsko ime te rastline.»

Stari knjigovodja poučuje praktikanta, ki je pravkar nastopil službo:

«In potem: gospod šef pripoveduje rad dovtipe. Ne smete se glasno smejati, to se nameščencu ne spodobi. Ako pa se samo smehljate, misli, da se mu posmehujete. Če ostanete resni, vas ima za bedaka. Ravnajte se po tem!»

«Kaj je sugestija?»  
«Tako dolgo komu lagati, dokler ne verjame.»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjskih knjig: za vse leto Din 105.— in naročnina za družinski list «Prijatelj» s prilogo «Za pridne roke» je 62.— din, skupaj torej 167.— din, za pol leta din 84.—, za četrť leta din 43.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 6.—; za Italijo Lir 90.—. Posamezna številka din 5.—, krojna priloga din 2.—, gospodinjska knjiga din 30.—, «Prijatelj» s prilogo din 7.—. Deset broširanih leposlovnih knjig din 100.—, Vozava din 60.—. Deset broširanih rodbinskih knjig din 67.—, Vozava din 60.—.

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapcirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo



»STERILIZIRANO«



Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v ta namen s najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarskih obratov, ker je slabo in nehigiensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo!

»STERILIZIRANO«

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Francè Pintar v Ljubljani).

# Gospodinjstvo

## Jedilni list za teden dni

### Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z zdrobovimi žličniki. 2. Govedina. Pražen krompir. Ohrovt. 3. Sadje.

Zvečer: Čolet.

### Torek.

Opoldne: 1. Praška juha. 2. Muzaka. 3. Ocvrta jabolka.

Zvečer: Palačinke s sirom (405).

### Sreda.

Opoldne: 1. Jetrna juha (2). 2. Koruzni žganci. Solata.

Zvečer: Krvavice. Krompir v kosih.

### Četrtek.

Opoldne: 1. Goveja juha s krpicami. 2. Govedina. Dušen riž. Omaka iz kislh kumaric.

Zvečer: Vampi s paradižniki. Polenta.

### Petek.

Opoldne: 1. Kuminova juha z maslenimi žličniki. 2. Zelenjavni zrezki (286). Krompirjev pire. 3. Kompot.

Zvečer: Ribja hladetina. Trdo kuhana jajca. Kisle kumarice.

### Sobota.

Opoldne: 1. Jagnje v obari s krompirjem (208). 2. Sirovi štruklji iz kvašenega testa (411).

Zvečer: Hrenovke. Krompirjev hren (299).

### Nedelja.

Opoldne: 1. Grahova juha (32). 2. Bržola v sardelni omaki (187). Široki rezanci. 3. Sadni mlinec.

Zvečer: Pasteta iz svinine. Čaj.

### Na sveti večer.

1. Pečena riba s smetano (135). Maslen krompir (295). 2. Božični puding. Malinov sok. 3. Orehi. Šipkovo vino.

### Božično kosilo.

1. Cvetačna juha. 2. Pečen puran. Dušen riž. Solata. 3. Potica. Mešani kompot.

### Silvestrov večer.

1. Ruska jajca (110). 2. Pljučna pečenka v omaki. Francoski krompir. 3. Zamorec v srajci (431). 4. Punč. Pecivo.

Opomba: Številke v oklepajih pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham.» Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

### Zdrobovi žličniki.

V 2 dl vrele vode vržemo 2 dkg presnega masla in zakuhamo 5 dkg pešničnega zdroba. Ko se zdrob zgosti, vzamemo lonec z ognjišča. V hladno zmes primešamo celo jajce in sol, potem pa zajemamo z žlico žličnike, ki jih mečemo v slan krop. Ko vse skupaj prevre, kozico odstavimo, žličnike pa pustimo v isti vodi še 10 minut. Nato žličnike odcedimo in denemo v precejeno juho.

### Čolet.

$\frac{1}{2}$  kg fižola operemo in namakamo približno dvajset ur v mrzli vodi. Preden fižol pristavimo, vmešamo posebej 4 dkg masti in 4 dkg moke, pridenemo nato 5 dkg na drobno sesekljane čebule in nekoliko rdeče paprike ter stresemo vse to med fižol, ki smo ga deli kuhati v mrzlo vodo. Nato operemo v topli vodi kos prekajenega mesa, ga denemo med fižol in kuhamo tako dolgo, da je oboje mehko.

### Praška juha.

$\frac{1}{4}$  kg krompirja olupimo, zrežemo na kose in skuhamo v slani vodi do mehkega. Potem krompir pretlačimo in ga stresemo na prežganje, ki ga naredimo iz 5 dkg masti in 2 dkg moke, nato pa zalijemo z vodo, v kateri se je kuhala prekajeno meso in prilijemo še  $\frac{1}{4}$  l mleka. To naj potem dalje vre. Nazadnje juho osolimo, opopravimo in narežemo vanjo na kocke zrezano prekajeno meso.

### Ocvrta jabolka.

V lonec denemo 12 dkg ostre moke, sol, limonov olupek in 2  $\frac{1}{2}$  dkg stolčce-

nega sladkorja. Na vse to zlijemo  $\frac{1}{16}$  litra mleka, v katerem smo razžvrkljali 2 rumenjaka in  $\frac{1}{16}$  litra belega vina ali pa ruma, in raztepemo vso zmes v tekoče testo. Nazadnje narahlo pridenemo še trd sneg iz dveh beljakov.

Medtem olupimo nekaj enako velikih jabolk in iztrebimo iz njih pečke, nakar jih narežemo počez na  $\frac{3}{4}$  cm debela kolesca. Ta kolesca pokapamo z rumom, pomočimo v tekoče testo in ocvremo na razbeljenem maslu ali pa na masti z obeh strani, da so lepo rumena. Ko so še topla, potresemo jabolka z vaniljevim sladkorjem in jih takoj serviramo.

### Omaka iz kislih kumaric.

Iz 3 dkg presnega masla, 5 dkg nstrganega korenja, 4 dkg moke in iz žličke sladkorja napravimo rumeno prežganje, ki ga razredčimo s slano vodo ali pa z juho, pridenemo nato na kocke ali pa na režnje narezane kisle kumarice in omako dobro prekuhamo. Preden nesemo omako na mizo, vmešamo vanjo  $\frac{1}{8}$  l kisle smetane, v katero smo stisnili sok od polovice limone ter prideli nekako  $\frac{1}{4}$  dekagrama sladkorja in majhen vršiček sesekljanega kopa.

### Vampi s paradižniki.

Kilogram surovih vampov osnažimo tako, da jih potresemo s koruzno moko in dobro pregnetemo, potem jih skrbno operemo, zrežemo na večje kose in pristavimo v mrzlo vodo, kateri dolijemo pol žlice kisa. Ko voda zavre, jo takoj odlijemo in prilijemo spet mrzle vode. To večkrat ponovimo, v zadnji vodi pa kuhamo vampe tako dolgo, dokler niso popolnoma mehki. Zdaj jih zrežemo na tanke rezance. Nato sevremo v kozici 2 žlici na drobne koščke narezane prekajene slaninice ter dolijemo 2 žlici olja in polovico na drobno zrezane čebule. Ko čebula malo zarumeni, pridenemo 2 žlici drobtin in pražimo vse skupaj še tako dolgo, da je čebula lepo rumena. Zdaj pridenemo žličko sesekljanega česna

in žličko sesekljanega peteršilja, še nekajkrat premešamo, potem pa prilijemo razredčeno paradižnikovo mezo, vampe in sol ter kuhamo vse skupaj še četrť ure. Vampe serviramo s krompirjem v kosih ali pa s polento.

### Kuminova juha.

Na 4 dkg presnega masla ali pa masti opravimo 8 dkg na drobne rezance narezanih zelenjavnih korenin in pol kavne žličke stolčne kumine. Oprazimo zelenjavo stresemo potem v slano vodo ( $\frac{1}{4}$  l) in zgostimo juho s temnim prežganjem, ki ga naredimo iz 3 dkg presnega masla ali pa masti in iz 4 dkg moke. Ko juho dobro prekuhamo, jo opopramo, potem pa zakuhamo vanjo maslene žličnike in ji pridenemo zelenega peteršilja.

### Masleni žličniki.

Vmešamo 5 dkg presnega masla in nekoliko soli, pridenemo celo jajce, 3 žlice mleka in približno 13 dkg moke. Ko zmes dobro pretolčemo, zajemamo z žlico, ki jo poprej vselej pomočimo v juho, iz te zmesi majhne emčke, ki jih kuhamo na juhi približno 6 minut.

### Ribja hladetina.

Celo čebulo narežemo na rezine in vrzemo v  $\frac{3}{4}$  l mrzle vode hkrati s 5 zrnj popra. Ko vre ta voda približno eno uro, pretlačimo čebulo skozi sito, denemo v isto vodo kilogram na kose narezanih krapov, vodo osolimo in kuhamo to nekako 1—2 uri, medtem pa pazimo, da voda ves čas rahlo vre. Nato zložimo ribje meso v skledo, ga polijemo z juho in postavimo na mizo.

### Sadni mlinec.

Zamesimo testo kakor za potice ali pa za buhte. Ko testo zadosti vzhaja, ga razvaljamo na  $\frac{3}{4}$  cm debel četverkotnik, s katerim obložimo pekačo. To testo pokrijemo potem precej na gosto z jabolki, ki smo jih zrezali na tanke rezine, ali pa s kakršnimkoli drugim sadjem. Ko vzhaja mlinec še pol ure, ga denemo v precej vročo pečico, kjer naj se peče približno pol

ure. Takoj ko je pečen, potresemo mlinec s sladkorjem in serviramo toplega ali pa mrzlega.

#### Pasteta iz svinine.

$\frac{3}{4}$  kg svinjskega stegna spečemo, potem pa dvakrat zmeljemo na stroj. Preden meso drugič meljemo, pridenemo 2 rusa, 2 kisli kumarici, četrtno v vodi namočene in ožete žemlje, žličko kisa, v katerem so vložene kumarice, žličko soka od pečenega mesa in če se nam zdi, nekoliko limonovega soka. Nato zmeljemo vse to še drugič na stroj, denemo pasteto v primerni obliki na krožnik in jo serviramo mrzlo k čaju.

#### Božični puding.

10 kg olupljenih žemelj namočimo v  $\frac{1}{10}$  l mleka. Medtem mešamo v skledi 8 dkg presnega masla, dokler se ne

speni, pridenemo nato 6 dkg stolčnega sladkorja, 4 rumenjake, nekoliko vanilije in limonovega olupka, nakar mešamo to še nekako 25 minut. Nato dodamo v mleku namočene žemlje, 4 dkg vložnega pomarančnega olupka, 4 dkg suhega grozdja (malaga), 4 dkg dateljnov, 4 dkg fig (seveda vse na drobno narezano) in primešamo nazadnje trd sneg iz 4 beljakov in 6 dkg olupljenih zuletih mandeljnov. Potem namažemo pudingov kalup z 2 dkg presnega masla in potresemo z 2 dkg drobtin, stresemo vanj vso zmes, in jo kuhamo približno eno uro v sopari. Ko je puding kuhan, ga zvrnemo v skledo in serviramo z malinovim sokom ali pa z vinsko peno (šodojem).

\*

Mnogo receptov in navodil najdete v naši knjigi «Kako naj kuham.»



#### Cvetoče vejice v januarju.

Teden dni pred božičem vidimo v izloženih oknih trgovskih vrtnarjev cvetoče vejice snežnobelega gloga, cekinasto rumene forsitije, rožne cvete japonske kutine, breskve, češnje in mandljevca. To ni nikaka čarovnija ali le vrtnarska umetnost, marveč si lahko sami preskrbimo za božič ali za januar tako naravno cvetje.

Narava sama je pri nekaterih grmih in ..revesih, ki cveto zgodaj spomladi že v jeseni poskrbela za cvetje, ki je zaprto v smolnatih popkih. Take vejice odrežemo in jih postavimo v vodo. Da se pa voda v vazi ne usmradi, vržemo vanjo malo soli ali lesnega oglja. Sedaj postavimo vse skupaj na omaro v prostor, kjer je toplo zakurjeno, in dolivamo vodo, kolikor je izhlapi. Po štirinajstih dnevih prirežemo vejice za 2–3 cm in jih postavimo nazaj v vodo. Cvetni popki so sedaj že močno na-

brekli, pri forsitijah pa se že tudi odpirajo.

Če želimo, da se cvetno popje prej odpre, pripravimo kopel. V večjo posodo (umivalnik, kotel itd.) nalijemo mlačne vode, vanjo položimo vejice z že nabrekli popki. Vodo segrevamo na štedilniku do 40–50° C. Pri tej toploti jih pustimo 10 minut, nato vodo zopet ohlajamo na temperaturo zraka v sobi. Sedaj vzamemo vejice iz vode in jih postavimo nazaj v vazo. Po taki kopeli se popje za 4–5 dni prej odpre. Tudi z etrom se doseže isti uspeh, le da je to predrago in tudi nevarno. Kakor smo že omenili, moramo imeti vazo z vejicami na toplem, v bližini peči, štedilnika itd. Paziti pa je treba, da ni zrak prevroč in presuh, da se popje ne izsuši. Ko se cvetje odpre, vzamemo vazo s toplega in jo za okras postavimo na mizo, omaro itd.

V januarju ne cveto samo vejice leptičnih grmov in dreves, marveč tudi leska, vrba, jelša, dišeči volčin (Daphne mezereum) se na ta način razcveto. Nekoliko kasneje vzamemo vejico divjega kostanja, ki zelo lepo krasí stanovanje s svojimi bombažastimi, svetlozelenimi listi. Da bi cvetel, to težko dosežemo.



## Ozeblina, zveste spremljevalke zime.

MLADA dekleta, ki so nagnjena k ozeblinam, se bojijo zime. Grde rdeče lise jim kažejo bele roke. Vsi ljudje niso enako občutljivi za mraz. Slabokrvni so kaj malo odporni in jim še poleti ni preveč vroče. — Otroci, starci in odrasli, ki stalno uživajo alkoholne pijače, so posebno nagnjeni k ozeblinam. Hudih bolečin pri navadnih ozeblinah ne čutimo, pač pa povzročajo neprijetno srbenje.

Če ste nagnjeni k ozeblinam, nikar ne hodite brez rokavic na prosto. Če imate spretne roke, si lahko sami sple-

tete ali pa skvačkate volnene rokavice, sicer si jih pa tudi za mal denar lahko kupite, saj ni potrebno, da bi bile bog si ga vedi kako elegantne. Njihov glavni namen je, da vas varujejo pred mrazom.

Prva stopnja nagle ozeblina se pojavi s tem, da tisto mesto poblede. Tu je pomoč lahka! Ne smemo iti takoj v topel prostor, ampak ostanimo na hladnem, kjer ne zmrzuje, in trimo ozeblino s snegom. Pri drugi stopnji ozeblina, ko postane koža vijoličasta, oziroma višnjevordeča in zatekla, je treba takoj preprečiti dostop mraza, ozeblo mesto pa ogreti z volneno rokavico ali s flanelastim obuvalom. Izvrstno je zoper ozeblina mazilo ihtiol, ki ga dobimo v vsaki lekarni. Na stare ozeblina damo lahko obkladek s terpentinom, ki se prav dobro obnese. Odprte ozeblina naj zdravi zdravnik!  
dr.

## LEPOTIČJE

### Klub mrazu ste lahko lepi

Skrb za lepo polt v zimskem času.

POLETI ni težko imeti lepo polt. Sonce in topli zrak nadomeščata drage kreme; gibanje na prostem pospešuje obtok krvi in povzroča, da je koža zmerom napeta in sveža. Pozimi, posebno v hudem mrazu, je pa lepa polt nekaj redkega. Mraz je velik sovražnik lepote. Prav tako pa škoduje poltu veter. Predvsem je važno, da zavarujemo polt. Po jutranjem umivanju si dobro natrimo obraz z mastno kremo, da ga tako zaščitimo. V hudem mrazu bi ne smeli nikoli brez kreme na cesto, *masčoba in vlaga*, ki je v *masčobi*, se vpije v kožo, jo napne in naredi odporno. Tudi ustnice si moramo vselej malo namastiti, preden stopimo iz toplega prostora, da nam na mrazu ne začnejo pokati. Vsak večer si dobro umijmo obraz in oplaknimo z mrzlo vodo. Če imamo pri roki košček ledu, si z njim natrimo polt, da bo kri ži-

valneje krožila v koži. Tako se koža osveži in napne. Prav dober je tudi beljak. S stolčnim beljakom namažimo umiti obraz. Po desetih minutah se beljak posuši in koža se napne. Učinek beljaka takoj občutimo; ko pa si zmijemo strnjeni beljak, je uspeh tudi viden. Naposled si spet dobro namastimo obraz; koža čez noč vpije *masčobo* in je zjutraj volna in mehka. Podrobnejša navodila o tem boste našli v knjigi «Kako se naj žena neguje».

### Mozolji in zajedavci

Mozolji in zajedavci se pojavljajo tudi pozimi. V tem primeru moramo posebno skrbno paziti na snago. Obraz si večkrat očistimo z resorcinovim špi-ritom. Posebno važno pa je, da pazimo na redno prebavo. Vsak drugi večer popijmo skodelico lahkega odvajalnega čaja. Mozolji hitro izginejo, če je prebava zdrava in urejena. Ker je v zimski hrani premalo vitaminov, jih nadomestimo z limonovim sokom. Vsako jutro izpijemo na tešče sok ene limone, ki ga razredčimo z vodo. Vitamin C, ki ga vsebuje limonov sok, poživlja vse telo.

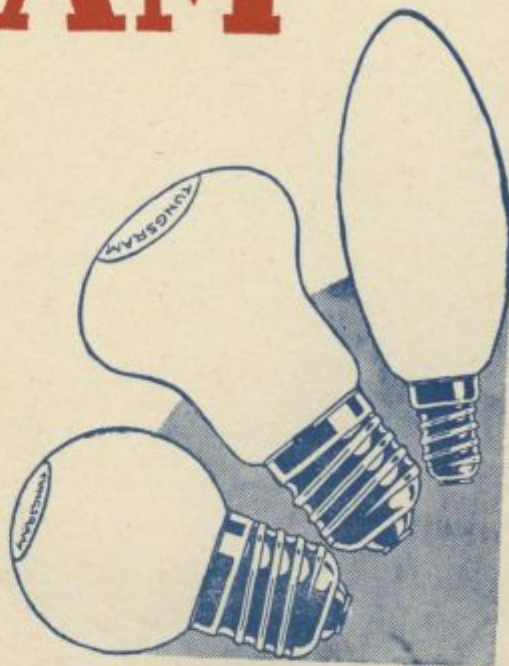


# TUNGSRAM

*Krypton*  
žarnica



*Čuva oči  
in zdravje,  
ustvarja dobro  
razpoloženje*



**TUNGSRAM** *Krypton*

*Mojstrovina*



**Dr. Oetker-jevim**  
PECILNIM PRAŠKOM

## Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA  
LJUBLJANA  
DALMATINOVA 10



Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za «ŽENO IN DOM»

TELEFON 24-87



## Zimski plašči, praktični in poceni

- B 16-1** Okusna obleka iz enobarvne volnene tkanine v raznih modernih barvah, moderno izdelana s naborki, cvetje kot okras **Din 380.— 380°-**
- B 16-2** Lepa obleka iz enobarvnega umetnega marokena v raznih barvah, gornji del izdelan s drobnimi robčki, spodnji del spredaj s zloženimi gubami **Din 198.— 198°-**
- B 16-3** Sportni plašč, jesenski in zimski, iz močne vzorčaste taknine v svetli drap ali sivi barvi, ves podložen in do bokov vatiran **Din 380.— 380°-**
- B 16-4** Zimski plašč iz dobre črne suknene tkanine, s velikim krznenim šalastim ovratnikom, žepi in reverji so izdelani s drobnimi robčki, do bokov vatiran in skozinskih podložen **Din 590.— 590°-**
- B 16-5** Zimski plašč iz enobarvne črne ali modre volnene tkanine, s modernim krznenim ovratnikom, do bokov vatiran in skozinskih podložen **Din 920.— 920°-**

V e l e b l a g o v n i c a

**Kastner & Ohler**

Z a g r e b , I l i c a 4 i 6

Stišoči kupcev že desetletja naročajo pri nas blago po pošti v svoje popolno zadovoljstvo. Zahtevajte tudi Vi naš brezplačni katalog in prepričajte se boste, da je naročanje blaga po pošti velik pridobitek sodobne trgovine.